

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta
Kurzemes reģiona brigādes
Ventspils daļas

VĒSTURES FORMULĀRS

Adrese:

Ventspils daļa: Inženieru iela 1, Ventspils, LV 3601

Piltenes postenis: Skolas iela 6, Piltene

Tālr.: 63622026; 63607193

Fakss: 63607159

E-pasts: ventspils.sp@vugd.gov.lv

Daļas komandieris pašlaik (no 2012. gada 02.janvāra) Genadijs Pavlovs

Apraksts par Ventspils ugunsdzēsējiem veidots izmantojot Ventspils Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrības priekšnieka biedra zvēr. adv. Eižena Golubova grāmatu „Ventspils brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība 1871-1936” (Ventspils brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrības izdevums 1936.gads) un ugunsdzēsības dienesta veterāna Imanta Žaimja apkopoto informāciju- atmiņu stāstījumus, intervijas, pierakstus, muzeja krājuma materiālus u.c.

Ventspils BUB tehnika pilsētas Rātslaukumā, 1928.gadā. Centrā automobilis „Magirus”(Vācija) un trīspakāpju izbīdamās balansa kāpnes „Justus Christian Braun A.G.”(Vācija).

I. STRUKTRŪRVIENĪBAS IZVEIDOŠANAS UN ATTĪSTĪBAS VĒSTURE

Ventspils Livonijas Ordeņa un hercoga Jēkaba laikā

Par Ventspils dibināšanu uzskata 1290.gadu, kad pirmoreiz kādā dokumentā tiek minēta Livonijas Ordeņa nocietinātā pils kā jau uzcelta celtnē, kurā dzīvojis Livonijas ordeņa komturis.

Ventspils pils tika celta, lai nosargātu ostu un kontrolētu tirdzniecību pa Ventu.

Livonijas ordeņa pastāvēšanas laikā Ventspils bijusi ostas pilsēta, kādu laiku tā ietilpusi arī Ziemeļvācijas pilsētu savienības Hanzas sastāvā.

Osta Vinda pirmoreiz minēta 1263.gadā vienošanās starp Livonijas ordeni un Kurzemes katoļu baznīcu par Kursas ostu piederību. Pēc vēsturiskiem dokumentiem Ventspils ostā pirmo reizi divi tirdzniecības kuģi ienākuši 1341.gadā. Gadsimtu gaitā Ventspils ostas izdevīgais ģeogrāfiskais stāvoklis ir bijis noteicošais faktors pilsētas izaugsmē un attīstībā.

Blakus ekonomiski un stratēģiski nozīmīgajā vietā uzceltai pilij izveidojās vācu kolonistu apmetne.

XIV gadsimtā Ventspils iedzīvotāji izcīnījuši pilsētas tiesības. Tās pirmoreiz minētas kādā 1378.gada dokumentā, bet domājams piešķirtās jau agrāk. Jau 1298.gadā ir minēta Ventspils pilsētas draudzes baznīca. Kopš 1369.g.

pazīstams Ventspils pilsētas ģerbonis ar bruņinieku krustu un medību ragu, kas ģerbonī attēlots vēl mūsu dienās.

Ugunsdzēsības stāvoklis Ventspilī tālākā pagātnē

Par uguns apkarošanu Ventspilī senatnē mūsu rīcībā ir maz avotu, no kuriem varētu iegūt sīkākas ziņas par to, kā bija nostādīta ugunsgrēku novērošana un to dzēšana pilsētā.

Par uguns apkarošanu Ventspilī tālākā pagātnē savā grāmatā “Ventspils brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība 1871. – 1936.” piemin Ventspils BUB priekšnieka biedrs zvēr. adv. E.Golubovs.

Ventspils pilsēta viduslaikos

Kā Hanzas savienības locekle un kā viena no ievērojamākām Baltijas ostām Ventspils uzturēja ciešus sakarus ar rietumu kaimiņiem, jāatzīst, ka uguns apkarošanas jautājums arī te bija nostādīts apmēram tāpat, kā citur. Tomēr Ventspilij bija zināmas priekšrocības salīdzinot ar citām Hanzas un ostas pilsētām. Kamēr tās bija savā platībā ļoti ierobežotas un apjostas mūriem un vaļņiem, kas piespieda celt augstas un bieži sabūvētas ēkas un tādā ziņā radīja lielākas uguns briesmas, Ventspils pilsēta, domājams pateicoties viņas ģeogrāfiskajam stāvoklim nebija ierobežota un varēja brīvi attīstīties, kādēļ pie mums vecos laikos nav praktizēts ierobežotais būvēšanās veids, kā daudzās citās pilsētās, ēkas nav celtas tik tuvu viena otrai un arī ne tik augstas. Ar zināmu pārliecību var apgalvot, ka agrāk Ventspilī ir būvēti gandrīz vienīgi vienstāvu nami, un arī tie zināmā attālumā viens no otra. Sakarā ar to ugunsgrēka briesmas mūsu pilsētai nedraudēja tādā mērā, kā citās pilsētās. Mūsu pilsēta pagājušos laikos ir cietusi gan no kara, mēra un citām nelaimēm, bet ziņas par to, ka Ventspils būtu piemeklēta no tādiem uguns postījumiem, kuri iznīcinājuši visu pilsētu vai lielākas viņas daļas, mēs pilsētas vēsturē neatrodam.

Visumā uguns apkarošanas ziņā mūsu pilsēta bijusi nostādīta apmēram tādos pašos apstākļos, kā dažādie viņas kaimiņi. Lai novērstu ugunsgrēka izcelšanos, izdoti zināmi noteikumi par uguns apkarošanu. Tādus noteikumus var atrast jau 14. un 15. gadu simteņos. Noteikumu mērķis bijušas vispirms rūpes par ugunsgrēka izcelšanās ātrāko izziņošanu un nepieciešamiem soļiem kārtības uzturēšanai ugunsgrēka laikā, no otrās puses – pašas dzēšanas kārtība un paņēmieni. Pastāvējuši tādi noteikumi, ka katrai personai, kas ierauga uguni, jāpaziņo par to ar saucieniem, pilsētas sardzei savukārt bijusi pavēle nekavējoši sacelt trauksmi, tikko ievērota uguns, tāpēc pielietoti citi līdzekļi iedzīvotāju apziņošanai par ugunsgrēku, ugunsgrēka vietas noslēgšanai un mantu apsargāšanai. Dzēšanas kārtību noteikuši priekšraksti par to, kam jāierodas uz ugunsgrēku, ar kādiem rīkiem, kam jāvada un jāpārzina dzēšanas darbi, jāapsargā izglābtās mantas .

Tika izdoti arī aizsardzības noteikumi, lai pēc iespējas novērstu ugunsgrēku izcelšanos. Pirmā laikā šie noteikumi paredzēja visvienkāršākos un primitīvākos līdzekļus.

Tā bija aizliegts:

- atstāt dzīvokļus bez uzraudzības, kamēr tur deg uguns;
- lietot atklātu uguni viegli uzliesmojošu vielu tuvumā ;
- ierīkot krāsns un skursteņus tuvu pie koka sienām.

Bija aizliegta smēķēšana bēniņos un šķūņos.

Namsaimniekiem bija uzdots tīrīt skursteņus un dūmvadus. Katrā namā bija jābūt diviem spaiņiem, diviem dīķiem, kāpnēm un diviem cirvjiem.

Aizsardzības noteikumi paredzēja ar kādiem rīkiem jāierodas ugunsgrēka vietā amatniekiem, meistariem un viņu zeļļiem.

E.Golubovs atzīmē, ka pilsētas vadība arī gādājusi par nepieciešamiem dzēšanas rīkiem un var pieņemt, ka Ventspilī ziedu laikos 17.g.simtenī zem hercoga Jēkaba bija iegādāti visi iespējamie rīki tanī skaitā arī tālaika izgudrotas šļirces.

Ugunsdzēsības stāvoklis Ventspilī pirms BUB dibināšanas

Krievijas impērijai Kurzemes un Zemgales hercogistes tika pievienota 1795.gadā. XIX gadsimta sākumā Ventspils bija panīkusi provinces pilsētiņa ar apmēram 1000 iedzīvotājiem. Pāreja no ordenim un hercogistēm raksturīgās vācu pilsētas administratīvās iekārtas uz Krievijas pilsētu kārtību notika pakāpeniski, gandrīz visur XIX gadsimta laikā. Pakāpeniski Ventspilī ieplūst Krievijas armijas robežsardzes un administrācijas pārstāvji, tirgotāji.

XIX gadsimta 50-os gados Ventspilī jau bija 4 400 iedzīvotāju. 1819.gadā Ventspils kļuva par apriņķa pilsētu. XIX gadsimta 80-os gados tika likvidēta pilskunga tiesa un pilsētas rāte nomainīta ar Krievijas pilsētām raksturīgo domi.

XVIII gadsimta pirmajā pusē tiek likts pamats un daļēji uzcelti mūri luteriskajai baznīcai, tomēr uzcelt baznīcu izdevās tikai pēc 100 gadiem XIX gadsimtā. 1835.gadā Ventspilī ver durvis Svētā Nikolaja evaņģēliski luteriskā baznīca. Interjera dekoratīvā apdare un torņa pulkstenis, kura ciparnīcām ir tikai viens rādītājs, saglabājies kopš celšanas laika.

Laukums baznīcas priekšā vēlāk saukts par Rātslaukumu, jo pēc baznīcas uzcelšanas XIX gadsimta vidū pāri laukumam atrodošā senā zemnieku celtne Annas ielā Nr. 13 tiek ierīkots Ventspils pilsētas rātsnams (pirms tam rātsnams atrodas tirgus laukuma stūrī).

1928.gadā rātsnamā atklāja skolotāju arodbiedrības muzeju pēc II pasaules kara līdz 1967.g. rātsnamā atradās Ventspils pilsētas un rajona ugunsdzēsēju BUB dienesta telpas un dienesta dzīvokļi.

1857.gadā Ventspilī minētas 38 ielas un šķērsielas, 273 ēkas. 46 no tām – mūra. Vecpilsētas seno, galvenokārt vienstāvu koka apbūvi pamazām nomaina vairākstāvu mūra ēkas. XIX gs. un XX gs. mijā Ventspilī Pils ielā nr. 26 uzbūvēta pirmā četrstāvu celtne tirgotāja B.Buhvalda ēka).

XIX gadsimta otrā pusē pakāpeniski, bet neatlaidīgi palielinās iedzīvotāju skaits. 1897.gadā iedzīvotāju skaits Ventspilī sasniedza 7127.

Ventspils Rātes būvnoteikumi un Berlīnes lielā šīrce

Sakarā ar iedzīvotāju skaita pieaugumu, Ostgala izbūvi, ostas darbības un ekonomiskās dzīves aktivizēšanos Ventspils pilsētas vadība XIX gadsimta otrā pusē aktīvi pievēršas pilsētas drošības jautājumiem un aizsardzībai pret uguns postījumiem.

Tiek izdoti aizsardzības likumi un būvnoteikumi.

Būvnoteikumos aizsardzībai pret uguni vispirms pilsēta noteikusi tā saucamo akmeņu rajonu, pilsētas daļu, kurā aizliegts celt jaunas ēkas no koka, un izdots rīkojums, ka par jaunceļamām ēkām jāiesniedz pilsētas valdei apstiprināšanai būves plāni. Tālāk – aizliegts celt sētās divstāvu koka ēkas (1857.g.), izdoti noteikumi par jumtu pārklāju, aizliedzot klāt jumtus ar salmiem jeb lubām, un noteikumi par skursteņu būvi, tāpat noteikts, ka namus ar dēļu pārklājumu var celt tikai tad, ja viņu attālums no citām ēkām ir mazākais 4 asis. Vēl bija aizliegts labot jumtus ar koka dēļu pārklājumu (1867.g.), būvēt koka trepes sabiedriskās ēkās un rūpniecības telpās, noteikts, ka koka ēkās jābūt vismaz divām trepēm (1857.g.), aizliegts piebūvēt pie akmeņu nama kādas koka trepes, galerijas un citas ejas un celt koka namus augstāk par 4 asīm. Tāpat noteikts, ka starp atsevišķiem īpašumiem jābūt ugunsdrošam mūrim (brandmūrim), ka pirtis jāceļ pēc iespējas tālāk no dzīvojamām ēkām, ka krāsnis nedrīkst stāvēt pie koka sienām, tāpat bēniņos nedrīkst celt koka skursteņus.

Pēc nelaimes gadījuma Rīgā Marijas pasludināšanas baznīcā 1864.gadā Ventspils pilsētas valde liek priekšā Nikolaja baznīcai un sinagogai nekavējoši pārtaisīt durvis veramas uz ārieni. Turpmāk noteikts, ka visās sabiedriskās ēkās un baznīcās durvīm jābūt veramām uz ārieni, lai novērstu briesmas ugunsgrēka izcelšanās gadījumā.

No valdības 1857., 1861., 1867. un 1871.g.g. izdotos aizsardzības noteikumos vēl bija noteikts, ka katra nama sētā jābūt pa akai, uz bēniņiem tvertnei ar ūdeni, pie tam klāt slotām un uz degošam namam tuvākiem jumtiem jābūt cilvēkiem ar ūdeni, lai nodzēstu lidojošās dzirksteles, ogles utt. Izdoti arī sīki noteikumi par to, kā un kur glabāt viegli uzliesmojošas vielas un preces, kā apieties ar uguni, kur vispār nedrīkst uguni dedzināt, kur aizliegts lietots atklātu uguni.

Ventspilī gadsimta sākumā ugunsdzēsības nodrošināšanai pilsētas rāte iecēļ īpašu brandmeistaru. Viņš izpildīja arī skursteņslaucītāja pienākumus un kā algu saņēma zināmu nodokli par skursteņu slaucīšanu. Viņa pienākumos ietilpa uzraudzība par kārtīgu skursteņu tīrīšanu, uguns dedzināšanas vietu ierīkošanu, bet ugunsgrēka gadījumos viņa rokās atradās dzēšanas darbu vadība.

Līdz 1850.gadam kā brandmeistars pilsētas aktos figurē Didrihs Vegners. 1850.g. par brandmeistaru iecelts skursteņslaucītāju zellis Henrihs Bauers, kurš pirms tam bijā mācījies un strādājis Rēvelē un Pēterburgā.

Pēc viņa par brandmeistaru strādā Ventspils pilsonis Heinrihs Šliskevičs, bet no 1860.g. par brandmajoru iecelts Pozeverks.

Lai būtu iespējams iegādāties vajadzīgos ugunsdzēsšanas rīkus, Ventspilī tiek nodibināts speciāls fonds pilsoņu ziedojumiem un atskaitījumi no pilsētas ienākumiem. Fonda kapitāls 1844.g. sastādīja 548 rubļus.

No šīs summas šajā pašā gadā par 400 rubļiem tiek iegādāta viena jauna šļirce.

1851.g. fonda kapitāls pieaug līdz 1502 rubļiem. No šīs naudas tiek iegādāti jauni ugunsdzēsamie rīki, atremontēti esošie.

No pilsētas maģistrāta lietām redzams, ka pilsētas valde tanī laikā pastiprināti rūpējusies par ugunsdzēsšanas rīku iegādāšanu. Uz valdības priekšlikumu sešdesmito gadu vidū nodibināta īpaša komisija, kuras uzdevums bija pārbaudīt vietējo ugunsdzēsamo ierīču stāvokli un noskaidrot un noteikt, kādas ierīces un rīkus pilsētai vajadzētu vēl iegādāties. Šī komisija sastāvēja no namu īpašnieku deputātiem un uguns apdrošināšanas biedrību pārstāvjiem un savā 1867.g. 15.septembra sēdē tā izstrādāja pilnīgu sarakstu visām sekmīgai uguns apkarošanai nepieciešamām ierīcēm un rīkiem. No attiecīga protokola arī redzams, kas līdz tam laikam bijis pilsētas rīcībā cīņai ar uguni. Komisija visus esošos rīkus sadalījusi divās grupās: vēl derīgos priekšmetos un nederīgos. Kā derīgi uzskaitīti: viena lielā šļirce uz 4 riteņiem, kura 4 gadus pirms tam pasūtīta no Berlīnes, 2 nesamās šļirces, vieni rati uz 4 riteņiem rīku vešanai, viena liela sliece un 8 laužņi. Nederīgiem priekšmetiem pieskaitīti: 2 šļirces uz 4 ratiņiem, kuras apzīmētas kā ļoti nolietotas, vecas un nederīgas, viena nesamā šļirce, 4 ūdeņu rati, veci un nepraktiski, 3 ūdeņu kamanas, ļoti vecas, 3 ādas spaiņi, ļoti veci un pilnīgi nelietojami, 4 dzelzs lāpstas bez vērtības, viena koka muca, 4 koka kāpnes, vecas, smagas konstrukcijas, nederīgas, 4 tādi pat āķi, 12 cirvji, veci, vieni rati uz 2 riteņiem kāpju transportēšanai, pilnīgi novecojušies. Šo priekšmetu uzskaitīšana ir visai interesanta, jo tā sniedz mums ziņas par to, kas tanī laikā lietots ugunsgrēka gadījumā, kā arī, ka jau 19.g.s. sākumā Ventspils pilsēta bija apgādājusies ar uguns dzēsamiem rīkiem, cik tālu tādi vispār pastāvēja un ka mūsu pilsēta šinī ziņā nebija palikusi aiz citām pilsētām.

Saraksts, kuru bija izstrādājusī minētā komisija, ir ļoti plašs un paredzēja jaunu rīku iegādāšanu par apm. 5000 sudraba rubļiem, par summu, kura tanī laikā bez šaubām sastādīja ievērojamu daļu no pilsētas ienākumiem. Starp iegādājamiem priekšmetiem minēti sekojoši: viena liela šļirce uz 4 riteņiem, pārvadājama ar 2 zirgiem, apkalpojama ar 14 – 16 cilvēkiem, ar 100 pēdu ūdens spiediena augstumu un 100 spaiņu ūdens patēriņu minūtē ar šļūtenēm un piederumiem. Šļirces cena 745 rubļi.

Nepieciešamas divas šļirces uz 2 riteņiem, velkamas ar 3 – 4 un apkalpojamas ar 10 – 12 cilvēkiem ar ūdens strūklu 80 pēdu augstumā un 50 spaiņu ūdens patēriņu minūtē. Šļirces cena 420 rubļi, kā arī 4 rokas šļirces par 26 rubļiem.

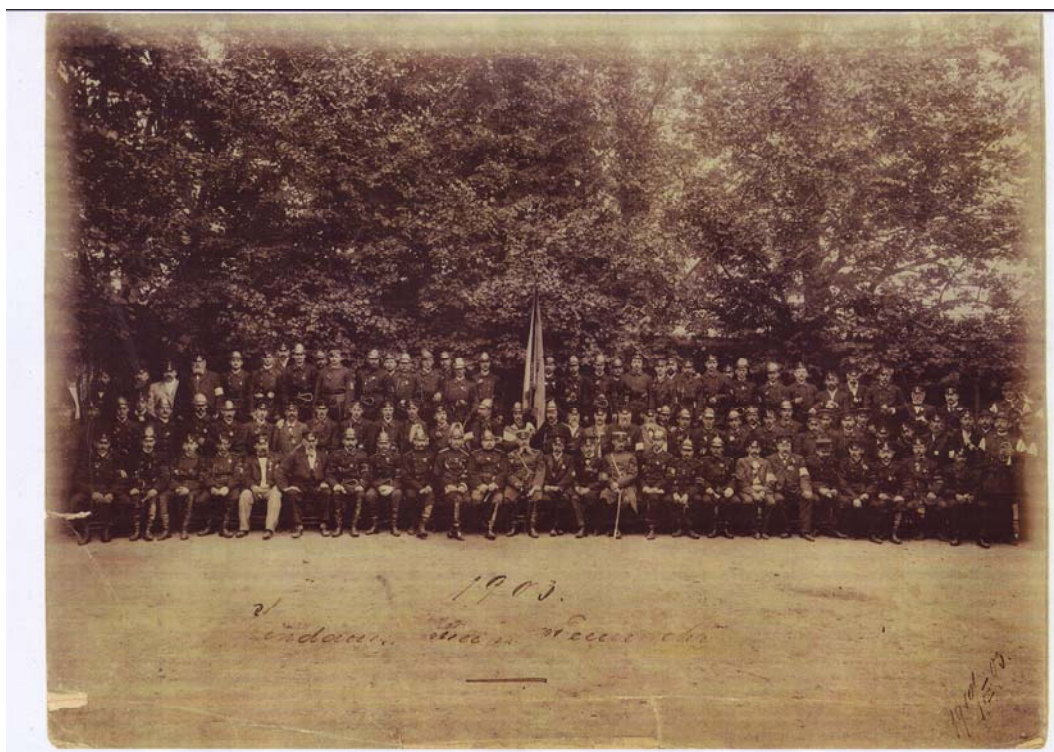
Lai piegādātu ugunsgrēka vietā nepieciešamo ūdens daudzumu komisija atzīst, ka pilsētām būtu no liela svara iegādāties ne tikai 6 divriteņu ūdensratus 20 kub. pēdu tilpumā par 10 rubļiem, bet arī vienu “Cubringeri” ar 400 metru

garu šļūteni un 8 savienojumiem par 700 rubļiem, lai ugunsgrēka dzēšanai nepieciešamo ūdens daudzumu varētu piegādāt no upes. Būtu nepieciešams arī šļūteņu skritulis uz riteņiem ar "Cubringera" šļūtenēm, 100 metru rezerves šļūtenes visām šļircēm par 100 rubļiem, 4 glābšanas kāpnes par 12 rubļiem, 2 glābšanas āķi, 12 kāpēju ķiveres, cirvji un jostas, 50 koka ūdens spaiņi, 50 dzelzs lāpstas un 20 ķekši.

1867.g. Iekšlietu ministrija piešķir Ventspilij ugunsdzēsības rīku iegādei vienreizēju pabalstu 1500 rubļu apmērā. No šiem līdzekļiem tiek iegādāta daļa no komisijas sarakstā minētiem ugunsdzēsības rīkiem.

Vienlaicīgi ar jaunu ugunsdzēsamo rīku iegādi nolemts, ka jāpārbūvē pastāvošā depo telpas, piebūvējot telpu depo sargam. Sastādīts attiecīgs būvplāns, maģistrāta apstiprināts. Darba izpildīšana nodota vietējam namdarim Goldmanim.

Ventspils BUB nodibināšana
Ugunsdzēsība Ventspilī XX gadsimta sākumā (līdz I Pasaules karam)
Ventspils pilsēta gadsimta mijā

Ventspils BUB komandas biedru kopuzņēmums pilsētas dārzā, 1903. gadā

Cariskās Krievijas valdība pēc ilgākas Ventspils ostas dabisko priekšrocību izvērtēšanas un salīdzināšanas ar Liepāju izlēma ķerties pie plaša mēroga ostas izbūves Ventspilī, vienlaikus būvējot dzelzceļa līniju Maskava – Vindava (Ventspils) – Ribinska, kas savienotu Ventspils ostu ar Krievijas iekšzemes apgabaliem.

Dzelzceļa līnijas kopgarums bija 2 453 km un tās trase no Maskavas gāja caur Ržve - Veļikije Luki – Novosokoļņiki – Zilupe – Kriecburga (Krustpils) – Mītava (Jelgava) – Tukums – Vindava (Ventspils).

1897.g. tiek dibināta Maskavas – Vindavas – Ribinskas dzelzceļa sabiedrība un uzsākta Ventspils ostas izbūve. 1897.gadu uzskata par mūsdienu Ventspils ostas dibināšanas gadu.

Ventspils ostu, kura līdz šim atradās Ventas kreisajā krastā, kur zeme piederēja pilsētai un ostas darbību izveda tirgotāju Ģildes, pārceļ uz Ventas labo krastu – valsts zemi un ostas celtniecība un turpmākā darbība pakļāvās cariskās Krievijas centrālajām iestādēm – ministrijām.

Gadsimta mija un laiks līdz I Pasaules karam bija Ventspils ostas uzplaukumu laiks.

Par Ventspils pilsētas izaugsmi XX gs. sākumā liecina iedzīvotāju skaita pieaugums. Ja 1911.gadā pilsētā bija 18 tūkstoši iedzīvotāju, 8000 no kuriem dzīvoja piepilsētas ciemos, tad 1914.gadā iedzīvotāju skaits pilsētā kopā ar ciemiem jau sasniedz 29 tūkstošus.

Ventspils BUB nodibināšana

Ideja dibināt Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrību (BUB) uz sabiedriskā statūtu pamata XIX gadsimta otrā pusē nebija nekas jauns. Vācijā daudzās Eiropas valstīs Brīvprātīgo ugunsdzēsēju komandu (BUK) aktīvie biedri jau bija praktiski pierādījuši jauno organizāciju tehnisko un profesionālo sagatavotību, gatavību sekmīgi cīnīties ar uguns nelaimēm.

1865.gada tika nodibināta Latvijā pirmā BUB. Rīgas piemēram sekoja Jelgava, pēc gada BUB tiek nodibināta Piltenē. 1868.gadā tiek nodibināts BUB Tukumā, Jaunjelgavā, Talsos, 1869.g. Bauskā. Bija pienācis laiks arī Ventspilij.

1871.gada augustā sapulcējušies Ventspils pilsoņi - tiesas soģis, pilsētas sekretārs, birģermeistars, konsuls, miertiesnesis, advokāts, skolas inspektors, skursteņslaucītāju meistars, tirgotāji – un nolēmuši izveidot pagaidu komiteju, par priekšsēdētāju ievēlot Hermani Fege un senatoru – pilsētas sekretāru Gustavu Vēberi.

Uz pagaidu komisijas ierosinājuma Ventspils pilsētas maģistrāts uzaicinājis pieteikties visus, kas vēlētos darboties jaundibinātā biedrībā. Šim uzaicinājumam sekojošas 135 personas.

Pagaidu komitejas sēdē 1871.g. 7.septembrī komitejas sekretārs iepazīstināja komitejas locekļus ar pilsoņu sarakstu, kuri bija izteikuši vēlēšanos darboties BUB. Komitejas sēdē tika apspriesti biedrības statūti, ņemot par paraugu pirms gada dibinātās Kuldīgas BUB statūtus, un tie pēc vairāku paragrāfu grozīšanas akceptēti. 19.oktobrī statūti iesniegti pilsētas maģistrātam, kurš tos nosūtījis Kurzemes Gubernas valdei, pēc tam statūti nosūtīti Iekšlietu ministrijai apstiprināšanai (Ventspils BUB statūti no Iekšlietu ministra apstiprināti 1872.gada 15.janvārī).

Ventspils BUB dibināšanas pilnsapulce notikusi 1871.gada 26.oktobrī.

Pilnsapulce apstiprina biedrības statūtus, ugunsdzēsēju komandas noteikumus. Disciplināros noteikumus pēc Rīgas BUB parauga izvēl biedrības valdes locekļus, komandas locekļus un to palīgus – brandmeistarus.

Ievēlētie valdes locekļi vienojas par Ventspils BUB valdes pirmo priekšsēdētāju apstiprināt baronu Stempeli, sekretāra pienākumus uzticēja Fridriham Gutšmitam, kasiera – Eduardam Reinkem, mantziņa – mācītājam Beru, reģistratora pienākumus uzņēmas Filips Jakobijs.

Pilsapulcē par pirmo ugunsdzēsēju komandas virsnieku tika ievēlēts tiesas soģis Hermanis Fēģe, par viņa palīgiem – brandmeistariem Kārlis Sluks un Gustavs Vēbers.

Tūliņ pēc dibināšanas, biedrībai dāvāts karogs. To dāvājuši vairāki iedzīvotāji, kuri bija karogu paši izšuvuši. 1886.g. uz piecpadsmit gadu pastāvēšanas svētkiem pasūtīts jauns karogs, kurš izgatavots Vācijā, pēc mirušā Kārļa Šemka zīmējuma. Vienā pusē atradās pilsētas ģerbonis un uzraksts vācu valodā: “Ventspils brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība”, bet otrā pusē “Dievam par godu, tuvākā aizstāvēšanai”. Karogs izmaksājis pāri par 400 rubļiem, no kuriem 200 rubļi samaksāti no kases, bet pārējā nauda iegūta ziedojumu ceļā.

Karogā tika iesistas piemiņas naglas ziedotās no citām biedrībām, no Baltijas savienības un Krievijas Vispārējās Savienības.

Ventspils BUB ar saviem pārstāvjiem piedalījušies citu biedrību svētkos Jelgavā, Kuldīgā, Liepājā, Rīgā. Vairākas reizes biedrības pārstāvji braukuši uz Rēveli, Tērbatu. Uz visiem šiem svētkiem pārstāvji braukuši ar biedrības karogu un aizveduši piemiņas naglas.

Ventspils BUB statūti, biedrības līdzekļi

Biedrības statūti veidoti no 18 paragrāfiem un bija sadalīti divās nodaļās: pirmā nodaļā bija paredzēti vispārējie noteikumi 9 paragrāfos, bet otrā nodaļā ietilpa noteikumi par ugunsdzēsēju komandu. Pirmā nodaļā bija paredzēts biedrības mērķis – panākt visātrāko ugunsgrēka dzēšanu, kā arī briesmu gadījumā sniegt palīdzību pilsoņiem un glābt viņu mantu. Piedalīties biedrībā varēja katrs pilsētas iedzīvotājs, kas sasniedzis 17 gadu vecumu un nav sodīts, pie kam uzņemšanu izdara pilna sapulce. Balsstiesības piederēja personām no 21.g. vecuma.

Biedri sadalījās aktīvos un pasīvos. Aktīvi biedri tika iedalīti divās nodaļās: dzēsēju nodaļā un glābēju nodaļā. Pasīviem biedriem bija jāmaksā vienreizēja iestāšanās nauda un gada maksa. Biedrības lietu pārziņa atradās valdes rokās, kura sastāvēja no pieciem locekļiem, ievēlētiem katra gada pilnā sapulcē no aktīvu un pasīvu biedru vidus. Valdē ietilpa kā pastāvīgi locekļi arī komandas virsnieks un abi brandmeistari. Starp valdes locekļiem amati sadalīti tādā veidā, ka viens no locekļiem uzņēmas valdes priekšsēdētāja pienākumus, bet pārējie sekretāra, kasiera, mantziņa un reģistratora pienākumus. Reģistrators veda visu biedru un viņu atrašanās vietu sarakstu.

Otrā statūtu nodaļā bija noteikumi par komandu, kura sadalās divās nodaļās, kas padotas to vadītājiem, brandmeistariem ar zināmu skaitu komandieru un to palīgu. Komandas priekšgalā ir komandas virsnieks. Lai komanda iegūtu nepieciešamās zināšanas ugunsdzēsības darbībā, bija paredzēts noturēt apmācības, kurās jāpiedalās visiem aktīviem biedriem. Katram

uzņemtam biedram bija jāparaksta disciplinārus noteikumus, kurus viņš apņēmās pildīt. Kolonu vadītāji, komandieri un viņu palīgi bija ievēlami katru gadu no pašām kolonām. Bija paredzēts nodibināt arī pabalstu kasi aktīviem biedriem, kur cietušie biedri varētu saņemt palīdzību.

Disciplinārie noteikumi sastādījās no 12 paragrāfiem zem nosaukuma "Instrukcija Ventspils brīvprātīgo ugunsdzēsēju komandai". Pēc 1876.g. redakcijas šī instrukcija noteica, ka katram aktīvam biedram jāizpilda savu priekšnieku pavēles, šīs instrukcija noteikumi un jāierodas uz apmācībām, sapulcēm un ugunsgrēkiem. Apmācībās un pilnās sapulcēs biedrs nēsā savu pilnu formas tērpu, bet ugunsgrēkos vismaz rokas lentu ar numuru uz kreisās rokās. Biedram jāuztur savu formas tērpu pilnā kārtībā. Ja viņš atstāj pilsētu uz veselu dienu vai ilgāk, viņam par to jāpaziņo savam priekšniekam. Kas izstājas no biedrības vai tiek izslēgts, bez kavēšanās atdod visas viņam nodotās biedrības mantas. Neviens nedrīkst atstāt savu vietu bez priekšnieka atļaujas.

Uguns trauksmes gadījumā glābējiem un kārtībniekiem jānododas tieši uz ugunsgrēka vietu, bet kāpēji, demolētāju un dzēsēju komanda sanāk depo, lai paņemtu līdz savus rīkus. Trauksmes gadījumā neviens nedrīkst aiziet uz mājām bez sava priekšnieka atļaujas jeb pārliecināšanās ugunsgrēka vietā ka uguns ir nodzēsta.

Katram komandas biedram jābūt pieklājīgam kā pret saviem kolēģiem, tā arī pret publiku.

Noteikumu neievērošanas gadījumā komandas virsniekam ir tiesības sodīt biedru ar naudas sodu no 10 kap. līdz vienam rublim palīdzības kasei par labu. Bet pie pārkāpuma atkārtošanās jeb vispār pēc sava ieskata ierosināt lietu virsnieku sapulcē, kura izskata arī sūdzības par sodu uzlikšanu.

Ugunsdzēsēji, kuri bez attaisnojoša iemesla – izpalikuši no apmācības sapulcēm, jeb ugunsgrēkiem sodāmi.

Ventspils BUB līdzekļi sastādījās no biedru gadu maksas ziedojumiem, pabalstiem no pilsētas valdes un uguns apdrošināšanas biedrībām.

Biedru gada maksas bija nelielas, jo aktīvie biedri biedru naudu nemaksāja, bet pasīvo biedru maksa 2 rubļi gadā no katra biedra nedeva lielus līdzekļus. Pasīvo biedru skaits arī bijis neliels un nav pārsniedzis pirmo gadu 28 biedri, bijuši gadi kad viņu skaits noslīdējis pat līdz 15.

Pēc biedrības dibināšanas samērā lieli līdzekļi iegūti ziedojumu ceļā, bet ar laiku šis avots arī izsīcis. A.Golubovs savā grāmatā piemin firmu A.Beijermans, kura ziedojusi 1879.g. BUB 210 rubļu, grāfs Lamsdorfs no Zūrām 100 rubļu.

Ugunsdzēsības depo un rīku uzturēšanai Ventspils pilsētas valde sākot ar 1879.g. paaugstina to līdz 300 rubļiem. Uz BUB ierosinājuma pilsētas valde vairākas reizes asignējusi līdzekļus atsevišķu ugunsdzēsamo rīku iegādei.

Lai papildinātu savus līdzekļus ugunsdzēsības rīku remontam un jaunu rīku iegādei, Ventspils BUB griezās pie apdrošināšanas biedrībām ar lūgumu pabalstīt BUB pēc lielākiem ugunsgrēkiem. Pirmo tādu pabalstu BUB saņēmusi 1872.g. pēc ugunsgrēka Gūtšmita dzirnavās. Tādus pabalstus biedrība saņēmusi arī turpmāk: 1879.g. – 400 rubļu; 1883.g. – 100 rubļu, 1884.g. – 450 rubļus.

1897.gadā pēc lielākā ugunsgrēka Budrvalda namā apdrošināšanas biedrības izsniegušas pabalstu 205 rubļu apmērā.

Ugunsdzēsēju depo, komandas dzēšamie rīki

Pēc Ventspils BUB nodibināšanas pilsētas valde nodod biedrības rīcībā ugunsdzēsēju depo pie rātsnama ar visiem tur esošiem ugunsdzēsības rīkiem.

Par ugunsdzēsēju depo minēts, ka tas sastāv no vienas apkurināmas telpas (28 pēdu garumā un 29 pēdu platumā), otras neapkurināmas telpas tik pat lielas un nelielas piebūves – sargu telpas.

Sarakstā par ugunsdzēsēju rīkiem kurus BUB pārņēmusi no pilsētas valdes sīki uzskaitīti visi ugunsdzēšamie rīki un inventārs – cirvji, lāpstas, spaiņi, rokas lukturi un tml..

Pieminēsim tikai galvenos ugunsdzēšamos rīkus ar kuriem uzsāka savu darbu BUB komanda:

- 1) viena lielā Berlīnes šļirce uz 4 riteņiem ar 25 asīm šļūteņu un sūcēju šļūtenes;
- 2) viena lielā šļirce vecas konstrukcijas uz 4 riteņiem ar 12 asīm šļūteņu;
- 3) viena “Broka” šļirce uz 2 riteņiem ar šļūtenēm;
- 4) viens cubringers uz 2 riteņiem ar 7 asīm šļūteņu un 4 īsām sūcēju šļūtenēm;
- 5) divas lielākas rokas šļirces;
- 6) 3 “Broka” rokas šļirces;
- 7) 4 ūdenstari uz 2 riteņiem;
- 8) 5 dažāda garuma kāpnes

Pilsētas BUB apspriežot jautājumu par ugunsdzēšamajiem rīkiem, kurus pārņēma no pilsētas konstatē, ka nepieciešams papildināt inventāru ar jaunām spiedšļūtenēm, nepieciešami rituļi šļūteņu uztīšanai, bija nepieciešamas jaunas lielās kāpnes un cits ugunsdzēsības. inventārs.

No pilsētas pārņemtie ugunsdzēšamie rīki tikuši pamatīgi atremontēti un pirmajā laikā komanda apmierinājās ar šiem rīkiem.

1875.gadā pilsēta piešķīra 400 rubļus četru ūdens ratu iegādei, bet 1881.gadā pasūtīja no firmas “Bachmans” tā saucamo Berlīnes šļirci par 1586 rubļiem. 1885.gadā iegādāta jauna noņemamā šļirce Fladera konstrukcijas par 667 rubļiem, bet 1895.gadā otra tādas pat konstrukcijas noņemamā šļirce. 1883.gadā BUB komandas vajadzībām iegādājās jaunu ūdens piegādājamo, kurš tika pasūtīts firmā “Hugo Meijers” Rīgā.

Depo ēka nebija labā stāvoklī un prasīja pamatīgu remontu. Šo remontu veica 1886.gadā, līdzekļus piešķīra pilsētas valde. Ugunsdzēsēju depo ēkai atjaunoja jumtu, pastiprināja sienas, lai ugunsdzēsības rīkiem ziemā netraucētu sals.

Kā jau tika minēts XIX gadsimta beigās ugunsgrēku dzēšanā tiek jau pielietotas tvaika šļirces. Sakarā ar Ventspils ostas izbūvēšanu un elevatora uzcelšanu ostas un elevatora pārvaldes bija gādājušas par dzēšamo rīku iegādi.

Elevatoram bija pašam sava tvaika šļirce, elevatora rīcībā atradās arī ar spēcīgiem sūkņiem un ļoti garām šļūtenēm apgādātais velkonis "Vondavec". Arī ostas valdei piederošie velkoņi un ledlauzis "Vladimirs" bijuši apgādāti ar dzēšamiem sūkņiem. Ventspils ostā pastāvīgi atradušies glābšanas kuģi "Hero", "Freija" "Varvu", "Neptun", ugunsgrēka gadījumā ostas tuvumā tie arvien nākuši palīgā BUB komandai un snieguši palīdzību. No kuģiem varēja padot ūdeni līdz BUB komandas šļircēm apmēram līdz 500 asīm.

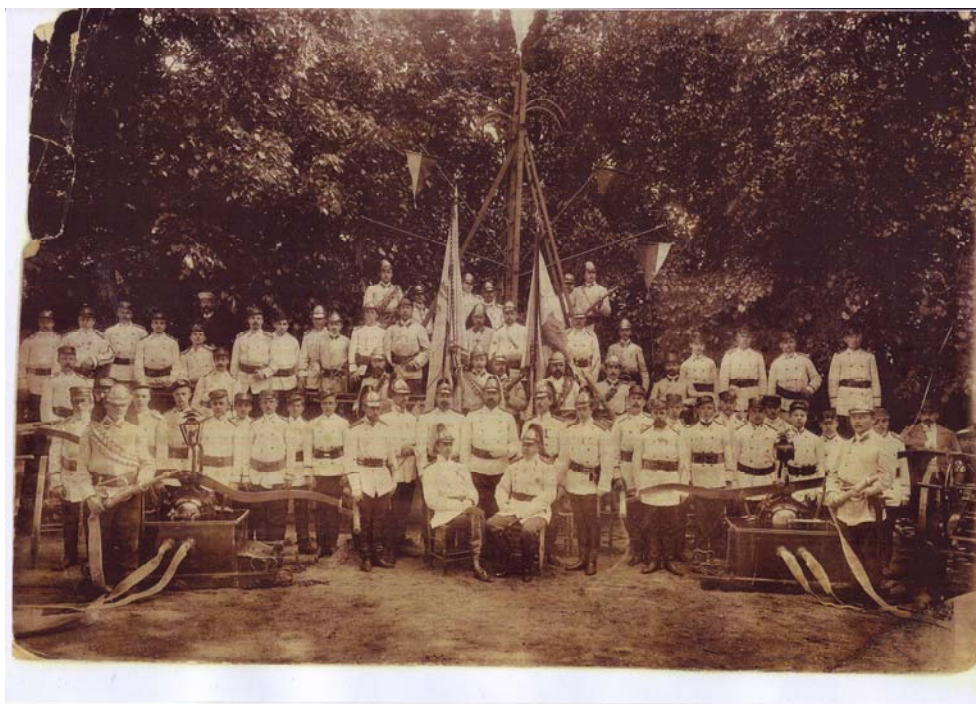
1902.gadā ar elevatora pārvaldi panākta noruna, ka tvaika šļirce vajadzības gadījumā tiks dota palīgā BUB komandai.

Ventspils BUB iegādāties pašai savu tvaika šļirci līdzekļu nebija, tāpēc biedrība savu inventāru papildinājusi citā veidā: pavairojusi šļūteņu skaitu un garumu, iegādājusi jaunas braucamās ūdens mucas, - gandrīz katru gadu daļa no līdzekļiem paredzēta jaunu mucu iegādei un, sevišķi pēdējos gados, iegādātas mucas ar lielu tilpumu, un sākusi gādāt arī par glābšanas rīkiem. Tā kā tolaik cēla augstākas ēkas, tad bija arī jādomā par cilvēku glābšanu no augšējiem stāviem. Šim nolūkam 1905.g. iegādāta "Reichenberga" glābšanas slīdsega, 1908.g. iegādāta lecsega, bet 1911.g. Nirnbergas balanskāpnes. Daļa no šiem rīkiem iegādāta par naudu, kuru bija ziedojuši ugunsdzēsēju biedrībai a/s "Gerhard & Hey" un firma "Didrichs Heidemans". A/s "Gerhard & Hey" dāvājusi biedrībai vienu ūdens piegādājamo un vienu izvelkamo kāpni. Āķu kāpni savukārt dāvājusi Viskrievijas ugunsdzēsēju biedrību savienība. 1900.g. iegādāti jauni komandas un rīku rati. Rati bija tā ierīkoti, ka tiem varēja piekabināt vienu no šļircēm. Ar tiem komanda izbrauca uz ugunsgrēkiem, lai tādā ceļā panāktu ātrāku ierašanos līdz ar nepieciešamākiem rīkiem. Iegādātas arī dūmu ķiveres ar šļūteņu plēšām, ar kuru palīdzību dzēsēji varēja doties ar dūmiem piepildītās telpās. Iegādāti pirmie ķīmiskie dzēšamie līdzekļi, piem. firmas "Minimaks" aparāti. Gadījumos, kad ugunsdzēsēji paspēja ierasties sevišķi ātri pēc uguns izcelšanās, daudzkreiz mazākus ugunsgrēkus varēja aplāpēt ar šiem aparātiem. Dežūrās teātros un citās publiskās vietās dzēsējiem bija jāierodas ar šiem rīkiem. Sākot ar 1903.g. tādas dežūras kļuva obligātas.

Sakarā ar rīku skaita papildināšanu - komandas ratu un Nirnbergas mehānisko kāpņu iegādāšanu, depo pietrūka telpu. Biedrība tādēļ bija spiesta depo paplašināt un 1911.gadā depo tiek pārbūvēts, iekārtojot nepieciešamās telpas visu rīku novietošanai.

Blakus ugunsdzēsēju depo atradās nams ar dārzu, kuru īrēja 1901.g. nodibinātais sabiedriskais klubs, kurā kā biedri varēja piedalīties visi ugunsdzēsēji. Kluba telpās noturēja arī BUB valdes sēdes. Sakarā ar depo pārbūvi paplašinājās blakus telpas un BUB ekonomisku apsvērumu dēļ telpās turēja bufeti.

Ventspils ugunsdzēsējiem balts formas tērps

Ventspils BUB komandas biedri ar rokas sūkņiem un biedrības karogu pilsētas parkā, 19./20.gs.

Aktīvie BUB biedri veidoja biedrības ugunsdzēsēju komandu, kuras priekšgalā atradās komandas virsnieks.

Pirms BUB pastāvēšanas gada komandas visi aktīvie biedri tika sadalīti divās atsevišķās nodaļās: dzēsēju nodaļā un glābēju nodaļā. Katras nodaļas vadība tika uzticēta komandas virsnieka palīgiem – brandmeistariem (nodaļu vadītājiem). Dzēsēju un glābēju nodaļas savukārt tika sadalītas kolonās ar saviem komandieriem un komandieru palīgiem. Dzēsēju nodaļa sastāvēja no trijām kolonām: dzēsēju, kāpēju un demolētāju kolonām, bet glābēju nodaļa no glābēju un kārtībnieku nodaļām.

Komandas virsnieks, brandmeistari, kolonu komandieri un viņu palīgi sastādīja tā saucamo ugunsdzēsēju komandas virsnieku sastāvu.

1909.gadā Ventspils ugunsdzēsēju komandas aktīvie biedri – tiek sadalīti četrās nodaļās pēc esošo šļirču skaita, bet 1912.gadā bez šīm četrām šļirču kolonām atkal tiek izveidotas kāpēju un ūdens kolona un kārtībnieki.

Aktīvo biedru skaits ugunsdzēsēju komandu pirmos gados bijis caurmērā 120. 19 gs. beigās aktīvo biedru skaits samazinās un 1895.g. komandā bijuši tikai 64 aktīvie biedri.

Ventspils pilsētas ekonomiskais uzplaukums, iedzīvotāju skaita pieaugums pilsētā 20.g. gs. sākumā atļauj Ventspils BUB paplašināt ugunsdzēsēju komandas aktīvo biedru skaitu. Biedrībā iestājas jauni biedri un aktīvo biedru skaits komandā 1900.gadā jau sasniedz 157, 1905.gadā komandā 118, 1906.g. – 148, 1909.gadā 159 biedri.

Apspriežot jautājumu par komandas locekļu formas tērpu, biedrība nolēmusi ievest ugunsdzēsējiem sekojošu amata apģērbu. Kā virsniekam, tā arī dzēsējiem noteikt par apģērbu baltas blūzes ar misiņa pogām un baltiem uzpleciem ar sarkanām apšuvēm un baltas bikses. Komandas virsniekam nosaka sarkanu ādas cepuri, brandmeistariem sarkanu cepuri ar platu melnu malu,

komandieriem melnu cepuri ar sarkanu strīpu, bet viņu palīgiem melnas ādas cepures ar divām šaurām strīpām, komandai melnas ādas cepures. Uz uzplečiem komandas virsniekam jābūt sarkanām uzšuvēm ar burtu “W”, brandmeistariem “W I.” un “W II.”, kāpējiem “W.St.”, glābējiem “W.W” un demolētājiem (lauzējiem) “W.D.”, bet dzēsēju komandai “W.Sp.”. Kārtībniekiem piešķirta rokas lenta – balta ar sarkanām malām un burtiem “W.O.”. Visai komandai, izņemot kārtībniekus, bija jānēsā josta, dzēsēju komandai – vienkārša ādas josta, bet kāpējiem un demolētājiem – kaņepāju josta ar virvi un cirvi, glābējiem ādas josta un bez tam arī kaņepāju josta ar āķi un virvi.

No paša sākuma noteiktais formas tērps ar nelieliem grozījumiem, pirmos biedrības pastāvēšanas gadu desmitos, palikta tas pats. Visai aktīvai komandai 1876.g. piešķīra baltas rokas lentas ar zilām malām. 1878.g. biedrības valde nolēma apgādāt visu komandu, izņemot kārtībniekus ar ķiverēm. Tanī pašā gadā pasūtīja 80 misiņa ķiveres un izdalīja ugunsdzēsējiem. Komandas virsniekam un brandmeistariem ķiveres tika izrotātas ar zirga astēm. Formas tērpi bieži prasīja izlabojumus un papildinājumus, tādēļ biedrības izdevumos atrodam ik gadus uzskaitītas summas šo pieprasījumu apmierināšanai. 1896.g. biedrība pasūtīja jaunus formas tērpus visai komandai. Formas tērpu materiāls un veids palika tie paši, tikai grozīja nelielā mērā tērpu griezumus. Jaunā uniforma izmaksāja diezgan prāvas summas. 1886.g. šim nolūkam izdoti 315 rubļi, bet 1896.g. 525 rubļi. 1881.g. virsniekiem ievada kā formas piederumu signālu svilpes, bet vēlāk signālu taures.

Jau 1898.g. principā nolemts pāriet uz jaunu formas tērpu, kurš būtu pēc sava izskata kā glītāks par līdzšinējiem baltiem svārkjiem, - tā arī – galvenais – praktiskāks un piemērotāks ugunsdzēsēju darbam. Pieprasīts paraugs no ugunsdzēsēju savienības un tad nolemts pāriet uz jauno formas tērpu. Līdz šī lēmuma izvešanai dzīvē tomēr pagājuši vairāki gadi. Tikai 1901.g. pieņemts lēmums par jaunā formas tērpa pakāpenisko ieviešanu. Kā pirmajiem jaunā forma piešķirta kāpējiem, vēlāk dzēsējiem. Līdz 1903.g. visa komanda jau bija apgādāta ar jaunām formām. Tā sastāvēja no īsiem melnas drēbes svārkjiem ar sarkanām kantēm (iekantējumu) un zelta pogām. Komandas virsnieka un viņa palīga tērps bija gari svārki. Virsniekiem bija zelta uzpleči, bet apakšvirsniekiem – sarkani. Kāpēji un virsnieki darbā nēsāja ķiveres, citos gadījumos pie formas tērpa, tāpat kā dzēsēji, kareivja parauga cepures ar nagu un sarkanām kantēm (iekantējumu) un ugunsdzēsēju emblēmu. Tādas pašas cepures piešķirtas arī kārtībniekiem ar burtu “O”. Bez tam visai komandai dotas rokas lentas, dzēsējiem – sarkanas ar baltu ciparu, ūdens piegādes komandai – baltas ar sarkanu “W”, kārtībniekiem – baltas ar sarkanu “O” un valdei dzeltenas ar sudraba zvaigzni un ugunsdzēsēju emblēmu.

Ugunsdzēsēju komandas virsvadība Virsnieku sapulces

Par pirmo Ventspils ugunsdzēsēju komandas virsnieku tika ievēlēts tiesas soģis Hermanis Fēge, par brandmeistaru pilsētas sekretārs Gustavs Vēbers un

konsuls Kārlis Šenks. Viņu enerģiskās un pašai izziņotās darbības rezultātā kopā ar pārējo virsnieku sastāvu izdevās noorganizēt komandu, apmācīt aktīvos biedrus un Ventspils BUB ugunsdzēsēju komanda sekmīgi dzēsa izcēlušos ugunsgrēkus.

1874.gadā Ventspils BUB un visi pilsētnieki dziļās sērās pavadīja pēdējā gaitā savu ugunsdzēsēju komandas pirmo virsnieku. Vēl jauns gados būdams viņš mira no plaušu karsoņa, bet saaukstējies dzēšot ugunsgrēku, uz kuru bija devies tieši no siltas vannas.

Pēc H.Feges nāves komandas virsnieka pienākumus gadu izpilda brandmeistars Kārlis Šenks, no 1876. līdz 1879.g., kad tiek ievēlēts Gustavs Vēbers, pēc tam līdz pat 1898.gadam komandas virsnieka amatu izpildījis Kārlis Šenks.

1889.gadā Ventspils ugunsdzēsēju komandā tiek ievests jauns amats komandas virsnieka adjutants. Par pirmo komandas virsnieka adjutantu tiek iecelts Jānis Rinkurs Sarkanmuižas pagasta valdes darbvedis, pēc tam komandas virsnieka adjutanta pienākumu pildītājs Kārlis Neimanis.

1906.gadā ugunsdzēsēju komandā tiek ievesti vēl divi komandas virsvadības amati: komandas virsnieka palīgs un sevišķu uzdevumu virsnieks.

1889.gadā ilggadīgais komandas virsnieks Kārlis Šluks atkāpjas no amata un par Ventspils BUB ugunsdzēsēju komandas virsnieku tiek ievēlēts Eduards Reinke. Svarīgākie ugunsdzēsēju komandas darba jautājumi tika apspriesti virsnieku sapulcēs, kuras pēc vajadzības sasauca komandas virsnieks.

Virsnieku sapulču uzdevums bijis visu to jautājumu apspriešana, kas attiecas uz aktīvo komandu – jaunu biedru uzņemšana, disciplināro lietu izlemšana, tehnisko jautājumu pārrunāšana par uguns dzēšamiem rīkiem, to uzlabošana utt. Jau pirmajā tādā sapulcē 1872.g. 4.aprīlī ticis apspriests jautājums par apmācību noturēšanas disciplināro reglamentu, lai panāktu vislabāko kārtību pašās komandās un gūtu vislabākos panākumus praktiskā darbā.

Virsnieku sapulcēs bez saviem tiešiem uzdevumiem bijusi liela nozīme vēl tas, ka viņas savienoja un tuvināja komandas aktīvos biedrus savā starpā un tādā veidā radīja vienotu gribu un spēku.

Pēc 1903.g. pieņemtajiem statūtiem jaunu biedru uzņemšana pārgāja uz BUB valdi, tomēr kandidātu pārbaude, viņu piemērotības ziņā tika atstāta virsnieku sapulcei kā instancei, kas vistuvāk stāv komandai un vislabāk var spriest par atsevišķām personām, kuras vēlas iestāties biedrībā un ir izturējušas pārbaudi. Tanī pašā gadā tika ievestas pieteikuma listes, kuras bija jāaizpilda katram kandidātam, sniedzot datus par savu personību.

Ugunsgrēka trauksmes izziņošana Ventspilī

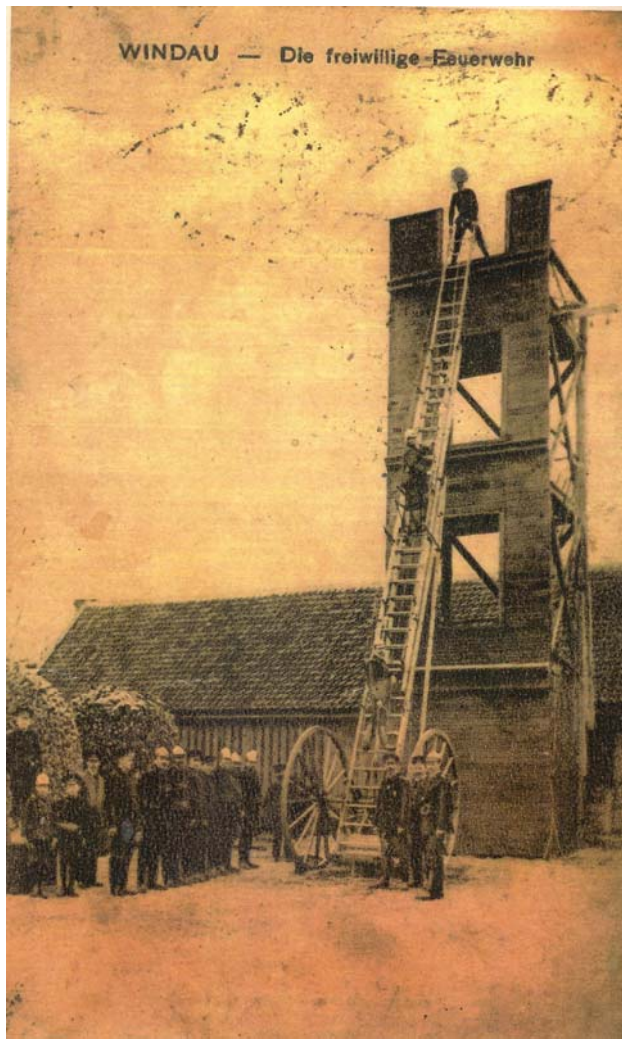
Ugunsdzēsēju apziņošanu ugunsgrēka gadījumā nolemts izdarīt ar trauksmes palīdzību. Vispirms naktssargiem caur pilsētas maģistrātu uzlikts par pienākumu ugunsgrēka izcelšanās gadījumā pūst taurēs. Bez tam biedrības valde griezusies pie tanī laikā pastāvošās baznīcas inspekcijas ar lūgumu izziņot

trauksmi ar baznīcas zvaniem. Šis biedrības lūgums no baznīcas inspekcijas ievērots un 1872.g. 21.oktobrī valde saņēmusi paziņojumu, ka ugunsgrēku gadījumos tiks zvanīts ar baznīcas zvaniem. Bija noteikts ar diviem sitieniem paziņot ugunsgrēka izcelšanos pilsētā, bet ar trijiem sitieniem – uz laukiem. Arī pašiem ugunsdzēsējiem uzdots no savas puses piedalīties trauksmes izziņošanā. Komandas locekļu dzīvokļiem piestiprinātas zvaigznes un katram garām skrejošam ugunsdzēsējam bija pienākums piekļaut jeb piezvanīt pie durvīm. 1871.g. nolemts iegādāt desmit tarkšķus un izdalīt tos komandas locekļiem, kuriem ceļā uz depo ar tiem jāizziņo trauksme.

No liela svara ugunsgrēku gadījumos visātrāk un visērtāk par to paziņot ugunsdzēsējiem. Biedrības valde tādēļ pastāvīgi rūpējas par trauksmes sistēmas uzlabošanu. Pirmā laikā šinī ziņā tomēr lielāku panākumu nebija. Visumā pieturējās pie veciem paņēmieniem. 1879.gadā ievēda trauksmi ar bungām, kādam nolūkam iegādātas un izdalītas ugunsdzēsējiem četras bungas. Pēc neilga laika šādu trauksmes veidu atmēta. 1882.g. trauksmes izziņošana ugunsgrēka laikā izdarīta ar baznīcas zvaniem, ar naktssarga “tarkšķēšanu” un ar bungām, kuras sita Ventspilī atrodošies kareivji. Tie saņēma par to no biedrības atsevišķu maksu. Baznīcas zvani parasti sāka zvanīt diezgan vēlu, un paātrināšanai biedrības valde griezusies pie baznīcas inspekcijas ar priekšlikumu ierīkot tādu ietaisi, ka zvanus varētu iedarbināt no apakšas. Inspekcija šim priekšlikumam nepiekrita. Tad valde nolēma maksāt baznīcas zvaniņim atsevišķu atlīdzību, lai viņu pamudinātu steidzīgāk un ātrāk zvanīt. Sākot no 1884.g. zvaniķis par katru zvanišanu trauksmes gadījumā saņēma atlīdzību 2 rubļu apmērā. Nākošā gadā naktssargiem ievēda taures, un nolēma dienā trauksmi izdarīt ar tarkšķiem, bet naktī ar taurēm. Sākot ar 1890.g. tarkšķus nelietoja, un trauksmes naktī un dienā izziņoja ar taurēm.

1900.g. pilsētu ugunsgrēka paziņošanas ziņā sadalīja trijos iecirkņos. Bija noteikts, ka baznīcas zvani, raugoties pēc tā kādā iecirknī uguns izcēlusies, izdara vienu, divus vai trīs sitienus. Ja uguns izcēlusies ārpus pilsētas, tad to paziņoja ar četriem sitieniem, tikai ar starpzvanu. Lielo ugunsgrēku gadījumos zvanīja ar tiem pašiem attiecīgiem sitieniem, tikai ar starpzvanu. 1902.g. katrā iecirknī ierīkoja uguns pieteikšanas vietu. Tā bija apzīmēta ar izkārti sarkanā krāsā. Katrai pieteikšanas vietai bija iecelts savs pārzinis, kam bija jādežūrē un uguns izcelšanās gadījumā jāizdara trauksme. Pārziņi saņēma par to atlīdzību. Liels solis uz priekšu ugunsgrēku ātrākā izziņošanā bija pilsētas telefona tīkla atklāšana. Ar telefona pārvaldi panākta vienošanās, ka ugunsgrēka pieteikšanas gadījumos centrāle nekavējoši paziņo par to komandas un uguns pieteikšanas vietām. 1904.g. noteikta tāda paziņošanas kārtība: 1) policijas iecirknim, 2) komandas virsniekam, 3) četrām uguns pieteikšanas vietām un depo, 4) komandas virsnieka palīgam, 5) apriņķa priekšniekam un tad tālāk pārējiem kolonas virsniekiem. Visas uguns pieteikšanas vietas no biedrības bija apgādātas ar telefona aparātiem.

Lai dzēstu ugunsgrēkus – jāmacās

Firmas „Justus Christian Braun A.G.” trīspakāpju izbīdamās balansa kāpnes, 30 m garas, izgatavotas Nirnbergā (Vācijā) pie rīku noliktavas un mācību torņa. Izbīdamās kāpnes biedrība izmantoja no 1911.gada līdz 1944.gadam (kāpnes atrodas Latvijas Ugunsdzēsības muzeja pastāvīgajā ekspozīcijā Hanzas ielā 5, Rīgā).

Ventspils BUB valde, komandas virsnieks lielu vērību pievērsa komandas virsnieku un ugunsdzēsēju apmācībai. Šinī nolūkā jau pašā sākumā nolemts uzaicināt Jelgavas ugunsdzēsēju biedrības virsnieku ierasties Ventspilī un iepazīstināt Ventspils komandu ar apmācības reglamentu un citiem darba un kārtības paņēmieniem. Bija nolemts sūtīt vienu no Ventspils komandas virsniekiem uz Liepāju, lai viņš uz vietas iepazītos ar turienes komandas praktisko darbu un iekārtu. Tūlīņ pēc biedrības nodibināšanas un komandas sastādīšanas izstrādāts īpašs apmācības reglaments.

Jautājums par visas komandas sagatavošanu darbam bija pirmais vadības uzdevums. Šim nolūkam sarīkotas apmācības jau tūlīņ pēc komandas nodibināšanas un tādu apmācību noturēšana atzīta par pastāvīgi nepieciešamu. Ja pirmā gadā pēc biedrības dibināšanas tādas apmācības noturētas, lai vispirms izveidotu komandu, tad vēlāk tās noturēja lai apmācītu jaunos iestājušos biedrus, reizē dodot iespēju arī vecākiem biedriem vingrināties, lai neaizmirstos iemācītais. No virsnieku sanāksmes protokoliem redzams, ka bez kārtējām apmācībām nolemts vairākas reizes gadā izdarīt mēģinājuma trauksmes, lai uzturētu ugunsdzēsēju veiklību un pārlicinātos par viņu uzmanību un ātrumu.

Kārtējās apmācības noturētas parasti svētdienu rītos plkst. 7. 1887.gadā nolemts, ka apmācības ilgst ne ilgāk par 2 stundām. Vēl vēlāk izdots rīkojums, ka katram ugunsdzēsējam pirmo gadu obligāti jānokalpo dzēsēju kolonā un tikai pēc tam var iestāties citās kolonās. Tas neattiecās tikai uz kārtībniekiem. Daudz rūpju virsniekiem sagādāja jautājums par kārtīgu apmācību apmeklēšanu un ierašanos uz ugunsgrēkiem, un protokolos var atrast, sevišķi vēlākos gados, daudz sūdzību par to, ka ugunsdzēsēji bieži izpaliek no ugunsgrēkiem un neapmeklē arī apmācības. Nolemts, ka jāizdara ugunsgrēkos ieradušos ugunsdzēsēju kontrole un virsniekiem uzdots sastādīt ieradušos sarakstu. Par neierašanos uz ugunsgrēkiem un apmācību neapmeklēšanu bez iepriekšējas paziņošanas par neierašanās iemeslu, ievesti un uzlikti sodi, bet soda nesamaksāšanas vai augšējā noteikuma atkārtotas neizpildīšanas gadījumos vainīgie izslēgti no biedru skaita.

Ka vadība apmācību izvešanai piegriezusi lielu vērību, redzams no sarīkoto apmācību skaita. 1879.g. noturētas četrpadsmit atsevišķu kolonu apmācības, tai skaitā sešas ar dzēšamiem rīkiem, divi visas komandas manevri, izdarītas divas trauksmes un noturēta viena parāde; nākošā gadā noturēti pieci manevri bez apmācībām un 1881.g. pat seši manevri. Nākamajos gados atsevišķu apmācību skaits caurmērā bijis divpadsmit, bet manevru skaits – četri.

1880.gadā no ziedotiem kokmateriāliem tika uzbūvēts mācību tornis, lai labāk vingrinātos un pielietotu ugunsdzēsības rīkus.

XIX gadsimta 90-os gados BUB iestājās daudz jaunu aktīvo biedru, īsā laikā komanda gandrīz pilnīgi pārjaunojusies. Šiem jauniem spēkiem, kas iestājušies ar lielu darba prieku un gribu, tomēr trūka vēl zināšanu, piedzīvojumu un prakses. Jaunās vadības pirmais uzdevums tādēļ bija šos spēkus apmācīt un pārvērst jaunajos iestājušos par spējīgiem ugunsdzēsējiem.

Vislielākā vērība tāpēc piegriezta apmācībai. Nolemts, sākot ar pavasara mēnešiem, noturēt apmācības katru nedēļu. Apmācību diena un laiks no svētdienu rītiem pārņemts uz trešdienu vakariem. Jau pirmos gados apmācību skaits sasniedz vairāk kā 20 gadā, neieskaitot lielākus manevrus. Nolikta arī stingrāka kontrole lai veicinātu komandas locekļu kārtīgu ierašanos uz apmācībām. Kolonu komandieriem uzdots vest apmācību dalībnieku sarakstus. Ugunsdzēsējus, kas ir nolaidīgi un apmācības apmeklē neakurāti, no komandas izslēdz, jo vairāk arī tādēļ, ka piedalīties gribošo skaits bijis pietiekošs. Sakarā ar to stingri pārbaudītas katra kandidāta piemērotība un spējas. 1901.g. nolemts, ka uzņemt kā biedrus var tikai tādas personas, kuras apmeklējušas mazākais 3 apmācības un pēc tam izturējušas pārbaudījumu. Arī turpmākos gados apmācībām piegriezta vislielākā vērība un vadība neatlaidīgi rūpējas par komandas sagatavošanu.

1903. un 1904.g.g. Ventspilī izveidojusies komanda, kura ir labi organizēta, labi apmācīta un disciplinēta, un tiešām bijusi tās uzslavas cienīga, kādu tā tanīs gados saņēmusi kā no valsts, tā arī no pašvaldības iestādēm un pilsoņiem. Zināmu lūzumu šinī vienotā darbā ienesa tikai krievu – japāņu karš: lielu daļu ugunsdzēsēju iesauca kara dienestā. Daļa no tiem neatgriezās, daļa atgriezās tikai pēc ilgāka laika. Komandas apmācīties spēki šinī laikā samazinās

un tikai 1906. – 1907.g. un nākamos gados mēs atkal no jauna redzam spēku pieplūdumu un varam atzīmēt komandas spēju pacelšanos uz agrāk sasniegtā līmeņa. Sakarā ar pilsētas izaugsmi pavairojās arī ugunsgrēki un trauksmes un līdz ar to pieauga arī aktīvo biedru un virsnieku prakse, palielinās viņu darba zināšanas un piemērotība saviem uzdevumiem.

Par ūdens piegādāšanu ugunsgrēkā – prēmija

Pilsētā atrodošās akas visas bija nelielas un katra no tām pietika šļircs darbam tikai pāris minūtēm. Šim stāvoklim pilsētas valde piegriežusi vērību jau pirms ugunsdzēsēju biedrības dibināšanas, iegādājot līdz ar citiem dzēsamiem rīkiem arī ūdens piegādājamo (cubringeru), ar kura palīdzību varēja padot ūdeni no upes uz pilsētas vidieni. Attiecīgs šļūteņu garums pēc ugunsdzēsēju biedrības nodibināšanas bija – pirmā laikā 400 pēdas, bet vēlāk līdz 1000 pēdām. No pilsētas pārņemtais ūdens piegādājams bija vecs, kādēļ ugunsdzēsēju biedrība 1882.g. iegādājusies jaunu ūdens piegādājamo. Lai novērstu pastāvīgu ūdens trūkumu, nākamā gadā nolemts dibināt atsevišķu ūdens kolonu, ieceļot tai savu virsnieku. Šai kolonai piešķirta dzeltenas krāsas rokas lenta. Kā jau minējām, ūdens piegādāšanai līdz pašai ugunsgrēka vietai, tur, kur ūdens piegādājamo šļūteņu garums nav bijis pietiekošs, ugunsdzēsēju biedrības komandas rīcībā bija tā saucamie ūdensrati, kas bija pārvadājami ar zirgiem. Tā kā komandai pašai zirgu nebija, tos ņēma no iedzīvotājiem, kas bija spiesti savus zirgus piegādāt bez jeb kādas atlīdzības. Taču tādu iedzīvotāju skaits, kas bija zirgu īpašnieki un tos deva bez kādas pretošanās, bija neliels, kādēļ ugunsdzēsēju biedrības valde bija spiesta apsolīt un izmaksāt prēmijas, lai tādā veidā pamudinātu īpašniekus labprātīgi un ātrāk savus zirgus dot. Pirmā tāda prēmija, par kuru uzglabājusies biedrības lietās dati, izmaksāta 27. 7. 1877.g. Ventspils pilsonim Fridlenderam, 20 rubļu apmērā, bet kučierim, kas veduši ūdeni, katram pa rublim.

Ūdens piegādāšana un šļircu nodrošināšana ar pietiekošu ūdens daudzumu, kad ugunsgrēks bija izcēlies tālāk no Ventas, palika neapmierinoša ilgus gadus.

Lai gan saskaņā ar pilsētas saistošiem noteikumiem katram zirgu īpašniekam, sevišķi ormaņiem, bija jādod savus zirgus komandas rīcībā rīku pārvešanai un ūdens piegādāšanai, tomēr šī noteikuma kārtīga izpildīšana praksē bija grūti panākama. Ugunsdzēsēju biedrība tādēļ bija nolēmusi maksāt ne tikai par zirgu lietošanu, bet izsniegt prēmijas par visātrāko ierašanos pie ugunsdzēsēju depo. 1899. g. šīs prēmijas bija noteiktas sekojošā apmērā: 1. piebraukušam ormanim – 3 rubļ., 2. – 2 rubļus un 3. – 1 rubli.

1904.g. iecelta komisija, kuras uzdevums bija reģistrēt visas pilsētā atrodošās akas un atzīmēt tās uz plāna. Šis uzdevums izpildīts pāris mēnešu laikā.

Samērā sāpīgs jautājums dzēsanas darbos bija šļircu apkalpošana, ja ugunsgrēks turpinājies ilgāku laiku. Dzēsēju skaits BUB komandā bija samērā mazs, bet šļircs smagas un pumpēšana (ūdens padeve) grūta. Dzēsēji ātri

piekusuši un bija vajadzīgi palīgspēki. Lai gan ugunsgrēka vietā ieradās daudz ziņkārīgo, tomēr piedabūt skatītājus pie darba nebija viegli.

Ventspils BUB valde nolemj par darbu pie šļircēm palīgiem no publikas maksāt atlīdzību. 1882. g. maksātas 30. kap. par stundu, vēlāk maksa pazemināta uz 20 kapeikām.

Pēc ugunsgrēka nodzēšanas un komandas aiziešanas dažkārt bija nepieciešams ugunsgrēka vietā atstāt sargus, tāpēc jau 1877.g. bija nolemts sargiem maksāt 50 kap. stundā, 75 kap. naktī.

Baltijas ugunsdzēsēju savienība un Vispārējā Krievijas Brīvprātīgo Ugunsdzēsēju biedrība

Šodien plaši pazīstami tā saucamie “Baltijas mači” – ugunsdzēsības sporta sacensības starp Latvijas, Lietuvas un Igaunijas ugunsdzēsējiem.

Bet ne visi ugunsdzēsēji zina, ka Baltijas valstu ugunsdzēsēju sadraudzības sākums meklējams 19. gadsimta otrajā pusē. Populāras ugunsdzēsēju vidū tajā laikā bija tā saucamās “ugunsdzēsēju dienas”, kurās ugunsdzēsēji apmainījās darba pieredzē ugunsdrošības jautājumos un ugunsgrēku dzēšanā.

1875. gadā ugunsdzēsēju dienas notika Jelgavā, bet 1879.gadā Ventspils BUB pārstāvji komandas virsnieka U.Sluķa vadībā piedalījās ugunsdzēsēju dienās Tērbatā.

Tērbatā piedalījās bija 40 pārstāvji no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas biedrībām, kuri vienprātīgi izveidoja Baltijas ugunsdzēsēju Savienību (BUS) un pieņēma Savienības statūtus. BUS kā savu galveno mērķi uzskatīja tālāku ugunsdzēsības izveidošanu un attīstību Baltijā. Tika nodibināta Savienības padome un atzīts, ka noturamas ugunsdzēsības dienas un izdodams ugunsdzēsēju žurnāls. Izdevumu segšanai nolemts prasīt no katras biedrības maksu 15 kap. apmērā par katru aktīvu biedru. Nākošās ugunsdzēsēju dienas organizētas 1882. gadā Rēvelē (Tallinā), 1896. gadā Rīgā.

1893.gada pavasarī Ventspils BUB kopā ar citām Baltijas ugunsdzēsēju biedrībām saņēmusi uzaicinājumu iestāties jaundibinātajā apvienotā Krievijas ugunsdzēsēju biedrību Savienībā. Ventspils BUB biedru pilnsapulce, kura tika sasaukta 1893.gada 2.maijā šī jautājuma izlemšanai nolemj iestāties Savienībā.

Krievijas ugunsdzēsēju savienības galvenās padomes priekšsēdētājs bijis grāfs Šerementjevs, vēlāk kņazs Ļvovs, goda priekšsēdētāja amatu pieņēmis lielkņazs Vladimirs Aleksandrovičs. No 1898.gada Savienībai piešķirts nosaukums “Ķeizariskā” un biedrībām, kas bija iestājušās savienībā piešķirtas aktīvu biedru tiesības. Visa savienība sadalīta nodaļās. Baltijas nodaļas padome ar sēdekli atradās Tērbatā (Tartu).

Ventspils BUB 1903.gadā pieņēma jaunus statūtus pēc Vispārējās Krievijas Brīvprātīgo Ugunsdzēsēju biedrības normālstatūtu parauga. Šo statūtu 82 paragrāfos it sīki bija paredzēti biedrības mērķi, tiesības un pienākumi, biedrības sastāvs, biedru iestāšanās un izstāšanās un viņu apbalvošana par sevišķiem nopelniem, biedrības orgāni un to darbība, biedrības līdzekļi un

norēķināšanās, un ugunsdzēsēju komanda un tās locekļi. Statūtos bija paredzēts, ka biedru naudu maksā ne tikai pasīvie biedri – veicinātāji, bet arī aktīvie biedri. Gada maksa biedriem – veicinātājiem bija noteikta tanī pašā apmērā kā līdz šim – 2 rubļi gadā, bet aktīvu biedru gada maksa noteikta uz 50 kap. 1907.g. pilna sapulce biedru maksas ņemšanu no aktīviem biedriem tomēr atcēla.

Arī pēc 1903.g. pieņemtiem statūtiem biedrības valdi ievēlēja pilna sapulce, tomēr ar to starpību, ka atsevišķi ievēlēja valdes priekšsēdētāju un atsevišķi valdes locekļus. Pēc veciem statūtiem pilnsapulce ievēlēja tikai valdes locekļus, kuri savā starpā sadalīja amatus, starp tiem arī priekšsēdētāja amatu. Saskaņā ar jaunpieņemtiem statūtiem valdes locekļu skaits kopā ar priekšsēdētāju bija noteikts uz pieciem ar trim kandidātiem. Bez tam valdes sastāvā iegāja oficiāli komandas virsnieks un mantzinis. Faktiskais valdes locekļu skaits tādā kārtā vienmēr bijis septiņi. Arī laiks, uz kādu valdes locekļi bija ievēlami, tika grozīts. Pēc jauniem statūtiem kā priekšsēdētāju, tā arī valdes locekļus vēlēja ne katru gadu, bet uz trim gadiem. Priekšsēdētājs bija pārvēlams pēc trīs gadiem, bet no citiem valdes locekļiem katru gadu bija pārvēlams viens pēc kārtas izstājies loceklis.

Sakarā ar Ventspils pilsētas izaugsmi XX gs. sākumā sāka pieaugt arī Ventspils priekšpilsētas, kā vienā tā otrā Ventas pusē un viņu iedzīvotāju skaits 1907.gadā sasniedza jau vairākus tūkstošus. Ugunsgrēku skaits priekšpilsētu ciemos strauji aug. Pārventa ar pilsētu bija savienota tikai ar pļosta tiltu Sarkanmuižas dambja galā. Slikto ceļu dēļ Ventspils BUB komandai tikai ar lielām grūtībām izdevās piekļūt ugunsgrēka vietai Strīķu, Čikstiņu un Jāņa ciemos.

Bija nepieciešams nodrošināt priekšpilsētu ugunsdrošību. Radās doma par atsevišķu priekšpilsētu BUB dibināšanu.

1908.g. 30.jūnijā notiek pirmā pilnsapulce un tiek nodibināta Ventspils priekšpilsētu BUB ar trīs nodaļām: vienu Strīķu, Čikstiņu un Jāņa ciemos, otru Licenthofa gruntī, trešo Gāļiņciemam ar apkārtni. Biedrības un tās nodaļu dibināšana bija saistīta ar zināmām grūtībām, tikai 1910.g. nodibinātā Latvijas apdrošināšanas biedrība nodeva biedrībai lietošanā “Gilents” sistēmas šļirci, bija iespējams atklāt pirmo nodaļu Strīķu ciemā. 1914.g. biedrības rīcībā bija 6 ūdens mucas, jau pieminētā šļirce un dažāds ugunsdzēsības inventārs. Biedrībā bija 43 biedri.

Ventspils BUB gada svētki un jubilejas. Nopelnu nozīmes

1872.gada 29.oktobrī Ventspils BUB atzīmē savas pastāvēšanas pirmo gada dienu. Svētkus ievadīja parāde, kurai sekoja svinīgā sēde un kopmielasts.

Otrie gada svētki noturēti 1873.gada 12.augustā.

Lai atzīmētu sekmīgu ugunsdzēsēju darbību un izrādītu pateicību par darbu biedrībā Ventspils BUB 1877.g. apstiprina nozīmi par 5 gadīgu dienestu komandā. Nozīmei bijusi lenta balti sarkanā krāsā. Ar šo nozīmi apbalvoti 65 biedri. 1882.g. BUB nodibina nozīmi par 10 gadīgu dienestu, kuru saņem 48 biedri. Uz BUB 15-to gadadienu nodibināta nozīme par 15 gadu nokalpošanu,

bet 1896.g. biedrība 25-tā gadadienā tiek nodibināta nozīme par 25 gadiem, kuru saņem 14 biedri, kuri biedrībā sastāvējuši kopš tās dibināšanas dienas.

Sevišķi svinīgi nosvinēti jubilejas gadi. 1881.g. svinīgā veidā atzīmēta biedrības desmitgadu pastāvēšana. Svētki noturēti 15., 16., 17.augustā. Desmit ugunsdzēsēju biedrības no citām pilsētām atsūtījušas savus delegātus, bet no četrpadsmit biedrībām saņemtas apsveikuma telegrammas. Izdevumu kopsumma sastādījusi 826. Rbļ., pie kam 330 rubļi segti no ziedojumiem, 50 rubļi ienākuši no ieejas maksas svētku vakarā Biržas dārzā, bet atlikums samaksāts no biedrības kases. Pilsēta uz šiem svētkiem dāvinājusi tā saucamo Berlīnes tipa šļirci.

1886.g. piecpadsmit gadu svētki atzīmēti ar manevriem tirgus laukumā, nopelnu nozīmju izdalīšanu, svētku gājienu ar mūziku pa pilsētu un kopmielastu Biržas dārzā,

1896.g. notika divdesmit piecu gadu jubileja. Šiem svētkiem ugunsdzēsēju biedrība bija sevišķi rūpīgi sagatavojusies. Daļa no novecojušiem rīkiem izremontēta un iegādāti arī jauni, visai komandai pasūtīti jauni formas tērpi, izsūtīti ielūgumi kā vietējo iestāžu pārstāvjiem, tā arī Baltijas ugunsdzēsēju biedrībām. Svētki notika 11. un 12.augustā. 11.augusta vakarā notika viesu sagaidīšana un kopējās vakariņas viesiem un komandai. 12.augustā viesiem tika dotas brokastis. Pēc brokastīm noturēja svinīgu sēdi, kurā izsniedz nopelnu nozīmes par divdesmit piecu gadu dienestu 14 biedriem, kuri biedrībā sastāvējuši kopš pašas dibināšanas, tāpat nozīmes par divdesmit, piecpadsmit, desmit un piecgadīgu dienestu. Bez tam izdalītas atmiņu nozīmes, kā viesiem, tā arī biedriem, kas piedalījušies svētkos.

Pēc kopējām pusdienām Tirgus laukumā noturēti manevri, kuros piedalījusies visa komanda ar visiem dzēšamiem rīkiem un citu pilsētu ugunsdzēsēju biedrību pārstāvji ar karogiem. Kā Ventspils, tā arī citu biedrību karogos iesistas naglas. Vakarā Biržas dārzā bijis izrīkojums biedriem un viņu ģimenes locekļiem ar balli, ilumināciju un uguņošanu. Ielūgtiem viesiem Muses nama telpās sarīkots mielasts. Nākamā dienā citu pilsētu viesiem dotas atvadīšanās brokastis, pēc tam tie aizbraukuši.

Svinības izmaksājušas 886 rubļus, no kuriem 130 rubļi saziēdoti, bet 551 rublis ziedots tieši šim nolūkam no apdrošināšanas biedrībām. Pārējā summa piemaksāta no biedrības kases.

Ventspils BUB arī XX gadsimta pirmajā pusē iespēju robežās atzīmēja savas biedrības gada dienas ar ugunsdzēsēju saimes svētkiem ar parādēm, manevriem, kopmielastu un ballēm Reinkes muižīņā. Kuldīgas ielā pie Sarkanā tilta, biedrība uzcēla estrādi un sarīkoja balles.

Sevišķi minams izrīkojums 1912.g. Latviešu biedrības telpās ar koncertu, vingrošanas numuru un R. Štrausa operu "Kolumbija". Jāatzīmē, ka operā kā dziedātāji uzstājās Ala kundze, brandmeistars Beno Veirihis, valdes loceklis E.Golubevs, virsnieks F.Baumgarters. Vingrošanas numuri tika izpildīti virsnieka Rībles vadībā. Šis izrīkojums deva panākumus arī materiālā ziņā (ienākums 2000 zelta rubļu).

Visiem ugunsdzēsēju biedrības biedriem pēc Viskrievijas Savienības noteikumiem bija piešķirtas sevišķas nozīmes, valdes un virsvadības locekļiem sudraba, bet pārējiem biedriem bronzas. Šīs nozīmes sastāvēja no vainaga ar dzēsēju emblēmu, un bija divas: krūšu nozīme, nēsājama pie formas tērpa, un maza apmēra nozīme, nēsājama pogu caurumā pie viesību apģērba. Bez minētās krūšu nozīmes no Savienības bija noteiktas arī krūšu nopelnu nozīmes, kuras piešķīra Savienība uz biedrības priekšlikuma. Tādas nozīmes bija piešķiramas par sevišķiem nopelniem, un tās bija no bronzas, sudraba un zelta.

Biedrībai bija arī tiesības lūgt apbalvot savus biedrus ar godalgām, medaļām un pat ordeņiem.. Tādas medaļas biedrība lūgusi komandas virsniekam Eduardam Reinkem, kuram 1910.g. piešķīra zelta medaļu ar Annas lentu, nēsājamu ap kaklu. 1913.g. četriem komandas locekļiem piešķirtas sudraba medaļas ar Staņislava lentu. Tās piešķīra Teodoram Keirem, Pēterim Knasem, Ādolfam Pauliņam un Augustam Andresam. Vēl 1913.g. sudraba nozīmes par nopelniem piešķirtas Richardam Braumanam, Vilhelmam Meieram, Feliksam Baumgartenam, Michailam Eichem un Teodoram Ālam.

Lielākie ugunsgrēki Ventspilī 19.g.s. beigās un 20 gs. sākumā (līdz I Pasaules karam)

Par lielākiem ugunsgrēkiem Ventspilī 19.g.s. beigās mēs varam uzzināt no E.Golubova grāmatas “Ventspils BUB (1871. – 1936.g.)”

Pieminēts liels ugunsgrēks 1874.g., kad stipras vētras rezultātā nodega Fābera un apkārtējie nami, 1878.g. nodega Ebreju pirts un 1879.g. Budevalda nams, 1882.gadā pilsētā notikuši trīs lieli ugunsgrēki Dāvidova namā un ugunsgrēks zāģētavā. Pieminēts, ka šī ugunsgrēka dzēšanā piedalījies arī kuģa “Rabotņik” komanda. 1892.g. Ventspilī reģistrēti 2 lieli ugunsgrēki dzīvojamos namos un ugunsgrēks Gutšmita fabrikā.

Par ugunsgrēkiem Ventspilī 20 gs. sākumā E.Golubova grāmatā minēts notikušo ugunsgrēku skaits un no tiem lieli ugunsgrēki.

15 gadu laikā (no 1900 līdz 1914.g.) Ventspilī notikuši 236 ugunsgrēki, no tiem 34 lieli ugunsgrēki. Parasti pilsētā notikuši tikai 1 – 2 jeb 3 lieli ugunsgrēki un caurmērā pa 15 ugunsgrēkiem gadā. Vislielākais ugunsgrēku skaits 46 no tiem 3 lieli ugunsgrēki atzīmēti Ventspilī 1912.gadā.

Ventspils BUB I Pasaules kara laikā Neatkarīgās Latvijas valsts proklamēšana

1914.gada 1.augustā sākās Pirmais pasaules karš, kurš pārtrauca straujo un vētraino periodu, kad veidojās latviešu pilsoniskā sabiedrība un inteliģence, kad daļa latviešu nonāca revolucionāro ideju varā.

Karš pārvilka svītru Ventspils ostā nepieredzēti straujam uzplaukumam, pilsētas labiekārtošanai un ugunsdzēsības tālākai attīstībai. Ventspils un tās iedzīvotāji uz vairākiem gadiem tika ierauti kara virpulī, un pilsētas politisko un

saimniecisko dzīvi ietekmēja ne tikai karadarbība, bet arī pasaules politiskie notikumi – 1917.gada revolūcijā Krievijā, vēlāk arī Vācijā.

1915.gada vasarā fronte Ventspilij tuvojās tik strauji, ka steidzami tika organizēta iedzīvotāju evakuācija un līdzī nepaņemamo materiālo vērtību iznīcināšana.

Karam sākoties ostas vārtos tika nogremdēti vairāki kuģi, lai aizšķērsotu ieeju ostā. 1915.gadā tiek saspridzināts ceļamais krāns, dzelzceļš, loču tornis, iznīcināts koka tilts, elevators un noliktavas, nodedzināti visi milzīgie kokmateriālu krājumi.

Vairākas dienas Ventspils atradās uguns lokā – A.Golubovs savā grāmatā atceras, ka *“Uguns bija tik milzīgi liela, ka liesmu spīdums bijis saredzams pat Baltijas jūras otrā pusē, no Gotlandes salas Zviedrijā. Pati pilsēta no uguns tomēr tika pasargāta.”*

Vairums Ventspils pilsētas iedzīvotāju uz vairākiem gadiem devās bēgļu gaitās uz Krieviju. Daudzi no tiem nekad neatgriezās. 1915.gada vasaras beigās Ventspilī bija palikuši tikai 2 623 iedzīvotāji. Trūkumā un nomāktībā viņi pavadīja vācu ķeizariskās armijas okupācijas laiku kopā ar daļiņu bēgļu, kas frontes apsteigti bija spiesti atgriezties. Iesākās, kā *ventiņi* vēlāk teikuši *“pirmie vācu laiki”*.

Pēc Vācijas un Krievijas līguma parakstīšanas 1918.gada martā Kurzeme un Lietuva pārgāja pilnīgā Vācijas pakļautībā, savukārt Igauniju un Vidzemi nodeva vāciešiem “policejiskai uzraudzībai”. Latgali un Ilūkstes apriņķi formāli paturēja Krievija, tomēr vācu karaspēks šos apgabalus neatstāja. Reālā vara Latvijā un Rīgā atradās vācu militāro un civilo iestāžu rokās.

1918.gada novembra pirmajās dienās Vācijā sākās revolūcija. Vācu ķeizara Vilhelma II vara bija gāzta. Vācija cieta sakāvi Pirmajā pasaules karā un bija spiesta attiekties no iekarotajām zemēm. Arī no Latvijas. Novembra vidū Rīgā sanāca latviešu politisko partiju pārstāvji un izveidoja Tautas padomi, par tās priekšsēdētāju ievēlot Jāni Čaksti. Dienu vēlāk – 18.novembrī Otrajā Rīgas pilsētas (vēlāk Nacionālajā) teātrī notika svinīgs pasākums, kurā proklamēja neatkarīgo Latvijas valsti. Pirmo reizi vēsturē Latviju pasludināja par patstāvīgu, neatkarīgu, demokrātisku republiku, kurā apvienota Kurzeme, Vidzeme un Latgale. Jaunās valsts pārvaldīšanai izveidoja Pagaidu valdību ar Ministru prezidentu Kārli Ulmani priekšgalā. Par pirmo iekšlietu ministru nozīmēja Miķeli Valteru.

Pēc Latvijas neatkarības proklamēšanas sanāca pirmskara Ventspils pašvaldības darbinieki un ievēlēja pilsētās pagaidu galvu. 1919.gada janvārī tika noorganizētas pašvaldību vēlēšanas. Tajās piedalījās ap 4000 vēlētāju. Bet ievēlētā valde savu pienākumu veikšanu nepaguva iesākt. 1919.gada 30.janvārī Ventspilī ienāca lielinieki. Viņi saņēma gūstā un nošāva ap 120 vācu dzelzs divīzijas nodaļas kareivjus. Tos atriebjot 24.februārī pilsētā ienākušais landesvērs sarkanam teroram atbildēja ar balto teroru. Masu apbedījumi Meža kapos ir šo notikumu liecinieki.

1919.gada otrā pusē Ventspilī pamazām atjaunojas miera laika dzīve. Sāka atgriezties bēgļu gaitas pārdzīvojošie ventspilnieki. 1920.gadā Ventspilī jau bija 8205 iedzīvotāji.

1919.gada 28. jūnijā tiek parakstīts Versaļas miera līgums, kurā Baltijas valstīm tika izteikta netiešā suverenitātes atzīšana. 1920.gada 1.februārī tiek noslēgts pamiers, bet 1920.g. augustā miera līgums ar Padomju Krieviju. 1921.gada 16.janvārī Latvijas Republika tika atzīta *de jure*.

Vācu okupācijas laikā Ventspils BUB kā biedrība nedrīkstēja darboties, bet Ventspils komandatūra liek atjaunot ugunsdzēsēju komandas darbu, kura darbojās kara iestāžu un policijas uzraudzībā.

Liela daļa no aktīviem komandas biedriem tika iesaukti kara dienestā, daudzi evakuējās, pārcēlās uz dzīvi citās pilsētās.

A.Golubovs atceras, ka pēc vācu karaspēka ienākšanas Ventspils ugunsdzēsēju komandā bija palikuši tikai 32 biedri. Daļa komandas šļircu atradās karaspēka lietošanā. Pilsētā trūka zirgu komandas izbraukumiem, pilsētas valde bija spiesta tos prasīt no vācu kara iestādēm, lai organizētu komandas darbu.

Par to, ka Ventspils ugunsdzēsējiem darba pietika arī šajos trauksmainajos gados liecina skaitļi – 1915.gadā pilsētā notikuši 7 lieli ugunsgrēki, 1916.g. – 2, 1917.g. – 6, 1918.g. – 9. šajā gadā Ventspils ugunsdzēsēju komanda ar 2 šļircēm par braukusi palīgā Kuldīgas komandai liela ugunsgrēka dzēšanā.

1917.gadā no vidusskolas vecāko klašu audzēkņiem Ventspilī tiek nodibināta atsevišķa kolona, kurā piedalījās 15 skolēni (kolonas vadītājs Nikolajs Tēbelis). Skolnieku kolona bija piedalīta pie II depo Saules ielā, kur notika kolonas apmācības.

1918.gada jūnijā komandas pieauguma rezultātā BUB no jauna tiek sadalīta kolonās: kāpēju kolonā un 4 šļircu kolonās. Par kāpēju kolonas virsnieku ieceļ – Gerhardu Braumani, I šļircu kolonā – K.Ili, II šļircu kolonā – Ādolfu Pauliņu, III šļircu kolonā – Feliksu Baumgartenu, IV šļircu kolonā – Nikolaju Tēbeli.

Par BUB adjutantu Nikolaju Fricsonu.

1918.gada 19.decembrī tiek sasaukta pirmā virsnieku sapulce.

Vispirms nolēma savākt atpakaļ no vācu karaspēka aizvestos BUB ugunsdzēsamos rīkus.

- Nolēma lūgt pilsētas valdi apgādāt miličus ar taurēm ugunsgrēka trauksmes izziņošanai un nodibināt pilsētas iestādēs ugunsgrēka pieteikšanas vietas.

- Nolēma vēl lūgt pilsētas valdi dot BUB vajadzības gadījumā zirgu pajūgus, iedalīt līdzekļus depo apkurināšanai, apgaismošanai un uzturēšanai.

Ventspils BUB virsnieku sapulce nolēma, ka visdrīzākā laikā jāsasauc BUB biedru pilnsapulce, tomēr Ventspils BUB tālāko aktīvo darbību pārtrauca politiskie notikumi, kuri risinājās Latvijā 1919.gadā.

Ventspils BUB organizēta darbība tika atjaunota tikai 1920.g. sākumā.

Ugunsdzēsība Ventspilī XX gadsimta 20-30 gados (Neatkarīgās Latvijas laikā)

Ventspils BUB komandas manevri Rātslaukumā, 1928.gadā

Ventspils osta un pilsēta Latvijas neatkarības laikā

Latvijas neatkarības laikā līdz 1940.gadam Ventspils osta vairs nenasniedz savu pirmskara darbības apjomu.

Pamazām pārvarot I Pasaules kara sekas Ventspilī atdzīvojas kokmateriālu apstrāde (“Latvijas koks”), zvejniecība un zivju apstrāde (“Ventspils Zvejnieks”). Ventspilnieki nodarbojās ar amatniecību un sīktirdzniecību.

1921.gadā Ventspils pilsētā tika izdarīts tas, kas bija iecerēts jau pirms kara. Pilsētas teritorijā tika iekļauts līdz šim Sarkanmuižas pagastam piederošie piepilsētas ciemi un valsts mežs. Pilsētas teritorija izaug līdz 27,5 km², agrāko 4,5 km² vietā. 1923.gadā Ventspilī tiek uzbūvēts jauns pontona tilts pār Ventu iepriekšējā tilta vietā. 1925.gadā savienojot divu vasarnīcu korpusus Vasarnīcu ielā tiek izveidota Ventspils slimnīca.

1920.gadā Ventspilī tiek atvērta arodskola, kuras tirdzniecības nodaļa 1930. g. pārveidota par komercskolu. 1929.gadā vidusskola Kuldīgas ielā tiek pārdēvēta par ģimnāziju. 1926.g. Ventspilī Saules ielā tiek uzcelta I pamatskola, kura esot bijusi lielākā skola apriņķī.

1928.gadā Ventspilī tiek nodibināta Tautas konservatorija, durvis ver Ventspils muzejs.

1938.gada 23.oktobrī Ventspilī svinīgi tiek atklāts piemineklis jūrniekiem un zvejniekiem, kuru kaps ir jūras dzelmē. Sirds formas laukakmens ticis izcelts no Ventas pie Līčiem un novietots vietā, kur kādreiz atradusies zvejas osta. Piemineklis apskatāms arī šodien.

1934.gadā Ventspilī atradusies 2188 nami, 531 no tiem mūra. Iedzīvotāju sastāvs pilsētā bijis latvisks. 1930.gadā no 17253 iedzīvotājiem latviešu bijis 83

%, lielākās minoritātes ebreji – 7,4 %, vācieši 6,3 %. Te gan jāatzīmē, ka ekonomisko krīžu gados iedzīvotāju skaits Ventspilī samazinājies līdz 15 tūkstošiem.

Latvijas ugunsdzēsēju biedrību un organizāciju savienība (LUS)

Organizēta Ventspils BUB darbība un dzīve pēc I Pasaules kara atsākās tikai 1920.gadā, kas 8. februārī notika biedrības kopsapulce, kurā piedalījās 22 biedri.

Pilnsapulce noklausījās komandanta ziņojumu par komandas darbu pēdējos gados un ņemot vērā komandas locekļu ļoti nepietiekamo skaitu, nolēma uzņemt komandā arī nepilngadīgos biedrus, tomēr ne jaunākus par 15 gadiem un tikai ar vecāku atļauju.

Pilnsapulce par biedrības priekšnieku ievēl konsulu Teodoru Ālu, par komandantu Teodoru Veiri, par brandmeistaru Kārli Neimani.

Biedrības līdzekļi bija ļoti ierobežoti, pilsētas pabalsts sastādīja tikai 4 000 Latv. rubļu, ziedojumi 1920.g. deva 2 850 Latv. rubļu, pārējie līdzekļi bija jāmeklē no izrīkojumiem – masu ballēm (izbraukumiem ar kuģi un tml.).

Tomēr pamazām biedrības darbība atdzīvojās. 1921.gadā biedru skaits komandā jau sasniedz 78. Vasarā tika noturētas 9 apmācības, kurās piedalījās caurmērā 23 biedri.

1921.gada pilnsapulcē par biedrības priekšnieku tiek ievēlēts Teodors Keire, par komandantu Braumans. Komandā tika izveidotas 2 šļirču kolonas, ūdens kolona, kārtībnieku un sanitārās kolonas.

1921.gadā Ventspils BUB varēja atskatīties uz biedrības 50 gadu pastāvēšanu. Līdzekļu trūkuma dēļ lielas svinības nebija iespējams rīkot, tomēr 10. augustā pilsētā notika svinīgā parāde, vakarā izrīkojums ar kopmielastu.

Taču lielākais notikums Ventspils un visas Latvijas brīvprātīgajiem ugunsdzēsējiem bija I Latvijas ugunsdzēsēju kongress, kurš notika Rīgā 1921.gada 27.maijā.

Kongresā, piedaloties 76 BUB no visas Latvijas, vienbalsīgi apstiprināja lēmumu par īpašas savienības dibināšanu, kuras mērķis būtu visus Latvijas ugunsdzēsējus apvienot vienā saimē, sekmēt ugunsdzēsības attīstību un veicināt biedrību uzplaukšanu. Pamatojoties uz kongresā pieņemto lēmumu, nodibināja Latvijas ugunsdzēsēju biedrību un organizāciju savienību (LUS), kam vajadzēja kļūt par Latvijas ugunsdzēsēju vadošo centru. Līdz ar to kongresā pieņēma un pēc pāris mēnešiem Rīgas apgabaltiesā reģistrēja LUS statūtus, uz kuru pamata turpmāk savu darbu organizēja BUB, kas kļuva par LUS biedriem. Kongress ievēlēja LUS padomi 18 cilvēku sastāvā, savukārt padome izveidoja valdi. Par pirmo valdes priekšsēdētāju kļuva Rīgas Pilsētas Ugunsdzēsēju komandas brandmajora palīgs Eižens Leija, par vietnieku – LUS dibinātājs Alberts Ērglis, kurš vēlāk ieņēma priekšsēdētāja amatu.

Ventspils BUB atbalstīja LUS izveidošanu un LUS padomē kā loceklis I kongresā tika ievēlēts Ventspils BUB komandants Teodors Veire.

Kā piederības zīme jaundibinātajai LUS tika izgatavoti un ministrijā apstiprināta LUS krūšu nozīme. Tā bija no sudraba, vai apsudrabota un nēsājama pie formas tērpā kreisajā pusē.

LUS izstrādā un apstiprina Iekšlietu ministrijā arī apbalvojuma nozīmes "Par cītību" kurai bija trīs pakāpes un nozīmi "Par izciliem nopelniem ugunsdzēsībā". Šai goda nozīmei bija 4 šķiras.

Ar pirmās pakāpes LUS krūšu nozīmi "Par centību" apbalvots ventspilnieks Felikss Baumgartens.

II pakāpes nozīmi saņēmuši 20, III pakāpes nozīmi 50 Ventspils BUB biedri.

Ar II šķiras LUS Goda nozīmi "Par izciliem nopelniem ugunsdzēsībā" apbalvoti 8 Ventspils BUB biedri, ar III šķiras nozīmi 6, bet IV šķiras nozīmi saņēmuši 7 ventspilnieki.

LUS apbalvojums bija Goda nozīme "Par cilvēku dzīvības glābšanu no uguns un citām briesmām. Nozīmei bija 2 šķiras un tā bija nēsājama pie krūtīm sarkani baltā lentē. Līdz 1940.g. ar I šķiras goda nozīmi neviens netika apbalvots, II šķiras nozīmi saņēmuši 11 ugunsdzēsēji. Viņu vidū ventspilnieku nav.

Visaugstāko atzinību no Latvijas valdības izpelnījās Ventspils BUB. Komandants Kārlis Neimanis, kurš par nopelniem Latvijas labā 1934.gadā tika iecelts par Triju zvaigžņu ordeņa I šķiras kavalieri.

Gadu vēlāk pēc LUS dibināšanas tajā izveidoja atsevišķu Rīgas sekciju, kas apvienoja 17 Rīgas pilsētas BUB un organizācijas koordinējot to darbu. Par Rīgas sekcijas vadītāju kļuva R.Šleihers, par sekretāru J.Upmāls.

Pēc 10 gadiem (1932.g. 28.decembrī) tika nodibināta LUS Augškurzemes sekcija. Par sekcijas vadītāju ievēlēts J.Beķeris no Talsiem, bet pēc gada, kad sekcijas sanāksme notika Ventspilī, par sekcijas vadītāju tiek ievēlēts Ventspils biedrības priekšnieks Fricis Oļukalns, kurš sekciju vadīja vairākus gadus, sekcija organizēja ikgadējas sanāksmes Ventspilī, Kandavā, Talsos, Valdemārpilī u.c..

Ventspils BUB pārstāvji neatkarīgās Latvijas laikā apmeklējuši un piedalījušies daudzu Kurzemes BUB svētku svinībās: Piltenē, Kuldīgā, Kandavā, Talsos, Valdemārpilī, Liepājā. Snieguši palīdzību Ugāles un Pūres BUB dibināšanā.

1923.gadā no 20. līdz 22.maijam Jelgavā notiek LUS II kongress. Kā pārstāvji no Ventspils BUB piedalījās E.Bauls, A.Pauliks un Z.Zavackis. Kongresā piedalījās 25 BUB no visas Latvijas.

1924.gads Latvijas ugunsdzēsības vēsturē iegājis ne tikai ar Latvijas ugunsdzēsēju II kongresu, bet arī ar notikumu, kas izskanēja pat citur pasaulē. Proti no 26. līdz 29. Jūlijam Rīgā, Viestura dārzā LUS kopīgi ar Rīgas PUK sarīkoja I Latvijas ugunsapkarošanas izstādi, kuras aizbildnis bija valsts prezidents Jānis Čakste.

**Ventspils BUB jaunie statūti.
Biedrības priekšnieks, komandants**

Ventspils BUB darbs pakāpeniski aktivizējās, biedrības pilnsapulce 1922.gada aprīlī atzīmē, ka gada sākumā biedrībā iestājušies 20 jauni biedri, līdz gada beigām iestājās vēl 30 biedri un aktīvo biedru skaits komandā sasniedz atkal 120.

1922.gada pilnsapulce par biedrības priekšsēdētāju ievēl aptiekāru V.Kasparu, par komandantu V.Blūrmani, par brandmeistaru G.Braumani.

1922.gada decembrī Ventspils BUB ārkārtējā pilnsapulcē tiek pieņemti jauni statūti pēc Latvijas ugunsdzēsēju savienības izstrādātiem normālstatūtiem.

Arī pēc jauniem statūtiem biedrības augstākais orgāns ir pilnsapulce. Pilnsapulces tiek sasauktas kārtējas un ārkārtējas. Kārtējās noturamas katra gada sākumā un to uzdevumos ietilpst pārvaldes orgānu vēlēšanas, pārskatu un budžeta apstiprināšana. Visos svarīgākos jautājumos galīgā lēmuma pieņemšana bija atkarīga no sapulcēm.

Pēc jauniem statūtiem biedrības lietu tiešā vadība atradās no pilnas sapulces ievēlētās valdes rokās. Tās locekļu skaits ir 9, ieskaitot valdes priekšsēdētāju un komandantu, kuri ir valdes obligātie locekļi. Biedrības priekšnieks no pilnas sapulces tiek ievēlēts atsevišķi, pārējie ievēlētie valdes locekļi amatus sadala savā starpā. Viss valdes sastāvs tiek ievēlēts uz 3 gadiem, bet no valdes locekļiem ik gadus izstājas trešā daļa, kas tiek pārvēlēta. Pirmā pilnsapulcē pēc jauno statūtu apstiprināšanas par priekšnieku ievēlēts V.Kaspars, kas šo amatu ieņēmis līdz 1925.gadam.

Viņa vietā tad ievēlēts aprinča priekšnieks D.Šmitmanis, kas šinī amatā darbojas līdz 1928.gadam. Pēc viņa atkāpšanās par Ventspils BUB priekšnieku tiek ievēlēts ostas priekšnieks K.Dinsbergs, kurš Ventspils BUB priekšnieka pienākumus pildījis līdz savai nāvei. 1934.g. 7.septembrī ar pārtraukumu no 1929. līdz 1932. gadam, kad biedrības priekšnieka pienākumus pildījuši nodaļu inspektors K.Rozenšteins un Fr.Kārklīšs. Pēc U.Dinsberga nāves Ventspils BUB priekšnieka pienākumus pārņem priekšnieka vietnieks Fricis Oļukalns, kurš 1935.g. pilnsapulcē tiek apstiprināts par biedrības priekšnieku.

Pēc jaunajiem statūtiem komandas vadība atrodas komandantu rokās. Kopā ar adjutantu viņi veido komandas virsvadību.

Līdz 1923.g. februārim komandanta amatu izpildījis inženieris V.Beiermanis. Viņa pēcnācējs bijis Kārlis Neimanis. No 1925.g. līdz 1928.g. komandanta amats ticis savienots ar biedrības priekšnieka amatu, bet 1928.g. K.Neimanis atkal ievēlēts par komandantu, bet 1933.gadā ar Iekšlietu ministrijas pavēli iecelts par Ventspils ugunsgrēku darbu vadītāju – virsnieku.

Komandanta palīgu skaits pēc statūtiem noteikts – divi, pie kam vecākais skaitās pirmais pēc ievēlēšanas. Latvijas laikā vecākā pienākumus pildījuši G.Braumanis, V.Īle, A.Švederskis.

Komandas virsvadība sanāk nepieciešamu jautājumu izlemšanai, kurus komandants uzskata par vajadzīgu apspriest ar saviem palīgiem. Visos citos gadījumos komandants rīkojas pēc sava uzskata, dodot savus rīkojumus ar pavēlēm. Šīs pavēles parasti tiek dotas rakstiski un izziņotas komandai.

Bez virsvadības komandējošā sastāvā ietilpst komandieri – nodaļu vadītāji. Kopā ar virsvadības locekļiem viņi sastāda komandas virsnieku sastāvu.

Arī pēc jaunajiem statūtiem komandā turpināja darboties virsnieku sapulces kā orgāns, kura uzdevums bija dažādu komandas jautājuma apspriešana: mācību izvešana, ugunsdzēsības rīku remonts un jaunu rīku iegāde, aktīvo biedru disciplīna, apbalvošana un tml..

Jauns iekārtas reglaments, BUB biedru dienesta noteikumi

1926.gadā Liepājā notika LUS III kongress. No Ventspils BUB kongresā piedalījušies K.Dinsbergs, Fr.Laks un K.Kaspars.

Ugunsdzēsības likuma projekts, kas tika iesniegts valdībā 1923.gada decembrī, vēl nav izskatīts un apspriests. Kongresa delegāti atkal uzsvēra, ka ugunsdrošības stāvoklis valstī ir neapmierinošs, ka ugunsgrēku apkarošana, sevišķi laukos, atstāta pašvaldību ziņā. Biedrībām palīdz retais, joprojām trūkst ugunsdzēsības rīku. Ar līdzekļiem nepalīdz arī Kultūras fonds, lai gan BUB biedri dežurēja katras izrādes laikā.

Neskatoties uz valsts neatrisinātām ugunsdrošības problēmām 1920-os gados Ventspilī un arī citu – BUB darbs aktivizējās. Par visu jauno ugunsdzēsībā katrs ugunsdzēsējs varēja izlasīt LUS žurnālā “Ugunsdzēsējs”. 1920-os gados LUS izstrādā un izdod vairākus būtiskus dokumentus.

1924.gada nogalē klajā nāca Latvijas ugunsdzēsēju iekārtas reglaments. Tajā pa punktiem bija aprakstīti iekārtas veidi un vadīšana, apmācības, kārtība organizāciju mielastos un svinībās, ugunsdzēsēju skate un parādes maršs. Piemēram, sīki norādīta rīcība skatēs, kuru neiztrūkstoša sastāvdaļa ir karogs. “Karogu nest ir liels gods. Par karoga nesēju ieceļ nopelnu bagātu jeb ar augstāko ugunsdzēsēju goda zīmi apbalvotu ugunsdzēsēju. Par asistentiem ieceļami divi ugunsdzēsēji, gājienos karoga nesējs tur karogu slīpi uz labā pleca, utt.” Karogam ikvienā organizācijā bija liela nozīme. To uzskatīja par organizācijas vienības zīmi, kas nes tās devīzi un simboliski izsaka ugunsdzēsēju centienus. Kā paši uzskatīja: “Tas ir organizācijas svētums, kas pulcina un vieno ugunsdzēsēju saimi visos svinīgos gadījumos. Tas atgādina un neļauj aizmirst tos, kas jau mūžībā. Karogs katram ugunsdzēsējam liek atminēties doto solījumu un neļauj aizmirst, ka tas stājas ugunsdzēsēju rindās, lai strādātu kopēju darbu par svētību valstij un līdzpilsoņiem. LUS izstrādāja ugunsdzēsēju biedrību karogu projektus un zīmējumus, kuri tika publicēti “Ugunsdzēsējā”.

Liela atsaucību ugunsdzēsēju vidē guva LUS rīkotie 3 – 4 dienu virsnieku kursi.

Pirmie kursi notika Rīgā 1925.g. no 18 līdz 20.maijam. Kursi tika rīkoti Rīgas pilsētas UK I nodaļā Maskavas ielā, bet daļa lekciju un praktiskās nodarbības Jelgavas 2. vidusskolas ķīmijas kabinetā. Kursos piedalījās 71 darbinieks no visām Latvijas BUB.

Kursi BUB virsnieku sastāvam bija nepieciešami un sniedza lielu praktisku palīdzību mācību izvešanā ar komandu aktīviem biedriem, par to liecina pirmo LUS kursu programma:

1. Lekcija par ugunsdzēsības vēsturi (A.Daums).

2. Praktiskās nodarbības rīku un šļūteņu apkopē (brandmeistars E. Lapovičs).
3. Praktiskās nodarbības frontes un ierindas mācībā.
4. Praktiskās nodarbības kāpšanā, glābšanas paņēmieni (brandmeistars G.Ziemelis).
5. Dzēšanas tehnika (A.Daums).
6. Praktiskās nodarbības ar šļūtenēm (A.Daums, A. Strekāvins).
7. Praktiskās sanitārās apmācības (feldšeris Links).
8. Ūdens apgāde – lekcija (brandmeistari E. Lapovics, G. Ziemelis).
9. Lekcija un praktiskās nodarbības ar ķīmiskiem dzēšanas līdzekļiem (A.Daums).
10. Degšanas process un liesma (lektors J.Grieze).
11. Patstāvīgās nodarbības pa grupām.
12. Ugunsdzēsēju apmācību 3-4 dienu kursi tika organizēti regulāri, bet pēc 1930.gada LUS kursus organizēja jau 2 reizes gadā: pavasarī un rudenī.

Praktiskā darbā Ventspils BUB komandas virsniekiem sniedza LUS apstiprinātie “Noteikumi teātru un izrīkojumu apmeklētājiem”. Klajā nāca neliela grāmatiņa “Jaunā ugunsdzēsēja ABC” un LUS izdevums “Ugunsdzēsēju Darbs”.

Jaunu dalībnieku uzņemšana Ventspils BUB komandā Latvijas laikā pēc būtības palika tāda pati kā agrāk.

Katrs kandidāts iesniedz BUB valdei rakstisku uzņemšanas iesniegumu ar datiem par savu personību. Komandants viņu ieskaita kā kandidātu vienā no nodaļām. Nodaļā viņš darbojas vismaz 3 mēnešus pēc tam tiek pārbaudītas kandidāta spējas un pēc pārbaudes izturēšanas kandidāts dod savu atsauksmi, kuru kopā ar iesniegumu iesniedz biedrības valdei uzņemšanai aktīvos biedros.

No 1925.gada Ventspils BUB valde un komandas virsvadība savā praktiskajā darbā vadījās no Latvijas ugunsdzēsēju Savienības izstrādātiem Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrību biedru dienesta noteikumiem.

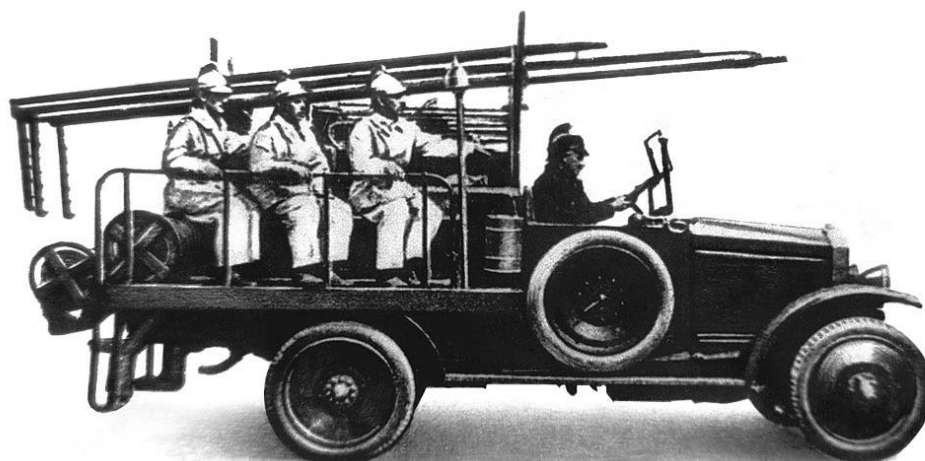
Šajos noteikumos tika teikts, ka ikviens biedrs pēc uzņemšanas BUB samaksā iestāšanās un biedru naudu, kā arī veic iemaksas bēru fondā. Pēc iemaksas jaunais biedrs pret samaksu saņēma LUS krūšu nozīmi, biedrības statūtus, bēru fona un dienesta noteikumu grāmatiņas. Tie, kuri iestājās dzēsēju nodaļā, pret kvīti saņēma formu un citus piederumus, ko, izstājoties no dienesta vajadzēja atdot nebojātus. Biedrības kārtībnieki formas iegādājās paši. Formas nēsāšana bija atļauta ugunsgrēku, bēru, parādes, skates, apmācības un citu dienestu pienākumu pildīšanas gadījumos vai arī komandas virsnieka, viņa palīga ikreizēju atļauju. Savukārt divas stundas pēc dienesta pienākumu pildīšanas biedriem nebija tiesību nēsāt formu, rokas saites un cepuri. Par pazudušu rokas saiti vai citiem ugunsdzēsēju piederumiem un nozīmēm vajadzēja ziņot komandas virsniekam un viņa palīgam. Stingri aizliegts formu, rokas saiti vai cepuri aizdot kādam, kas nav BUB biedrs. Apmeklēt izrīkojumus vai citas izpriecās ugunsdzēsēju formā bez priekšniecības ziņas un atļaujas aizliegts.

Apmācībās, manevros, dežūrās, ugunsgrēkos utt. bija aizliegts ierasties reibuma stāvoklī, pretējā gadījumā nodaļu vadītājiem nācās nodot biedru virsniekam attiecīgā soda noteikšanai. Tāpat apmācībās, manevros utt. nedrīkstēja smēķēt, kliegt, skaļi sarunāties vai grūstīt citam citu. Arī kontaktējoties ar iedzīvotājiem ugunsdzēsējiem vajadzēja būt pieklājīgiem. Pretošanās gadījumos nelietot rupjības un spēku, bet vajadzības gadījumā ziņot savas nodaļas vadītājam vai lūgt palīdzību policijai. Neviens ugunsdzēsējs nedrīkstēja atstāt savu posteni vai ugunsgrēka vietu bez priekšniecības atļaujas. Katrs ugunsdzēsējs, kārtībnieks vai amatpersona notikuma vietā bez formas, respektīvi, rokas saites, tika uzskatīts par privātpersonu.

Savstarpējie biedru pārpratumi vai ķildas ugunsgrēkā, izrīkojumā vai citur nekādā ziņā nebija izšķirami uz vietas, bet rakstiski nododami komandas virsniekam lēmuma pieņemšanai. Sūdzības par komandas virsnieku un viņa palīgiem iesniedzamas valdei rakstiski. Dzēsēji un kārtībnieki, kas nebija ievērojuši noteikumus, tika sodīti ar stingru rājienu, naudas sodu līdz diviem latiem vai atstādināšanu no dienesta pienākumu izpildīšanas līdz pilnai sapulcei. Par uzcītīgi un kārtīgi nokalpotiem pieciem gadiem biedrus varēja apbalvot ar nozīmēm par centību. Pēc nokalpotiem desmit gadiem varēja saņemt LUS nozīmi "Par cītību".

Sekojošos LUS rīkojumus, Ventspils BUB vispirms izmainīja dzēsēju emblēmas un uzplečus, pēc tam pārgāja uz jaunu formas tērpu pēc LUS izstrādātā parauga.

Ventspils ugunsdzēsējiem pirmā autošļirce "Magirus". Biedrības līdzekļi

Ugunsdzēsības automobilis „Magirus” (Vācija), 1920-tie gadi

Taču okupācijas laikā daļu no biedrībai piederošiem uguns dzēšamiem rīkiem atņēma okupācijas vara un tikai pēc vācu karaspēka aiziešanas biedrība varēja saņemt atkal savā rīcībā rīkus. No tiem viena rokas šļirce izradījās galīgi bojāta, bet arī pārējās četras roku šļirces un citi rīki bija nolietoti un prasīja lielākus remontus. Tā kā biedrības līdzekļi bija ļoti ierobežoti, rīku izremontēšana prasīja ilgāku laiku un 1922.g. valde iesniedz pilsētas pašvaldībai lūgumu piešķirt ugunsdzēsēju biedrībai lielāku pabalstu pilnīgai rīku izlabošanai. Pavisam bēdīgā stāvoklī atradās šļūtenes. Visā okupācijas laikā biedrībai nebija iespējas iegādāt jaunas šļūtenes un tikai sākot ar 1922.g. biedrībai kļuva iespējams pamazām papildināt savus šļūteņu krājumus. Ar rokas šļircēm vien komanda strādāja līdz 1925.g., kad beidzot valdei pēc lielām pūlēm izdevās nopirkt uz nomaksu no firmas “Magirus” par Ls 19 700 – autošļirci ar jaudu 1000 litri minūtē pie 6 atm. spiediena. Autošļirces samaksai biedrība pateicoties toreizējā biedrības priekšnieka D.Šmitmaņa personīgām pūlēm un ierosinājumiem ministrijā, dabūja valdības pabalstu Ls 3 000 apmērā. Pārējo summu sedza no ziedojumu līdzekļiem. No pilsētas biedrība šim mērķim līdzekļus nav saņēmusi. Ar šīs autošļirces iegādāšanu biedrība apmierināja visnepieciešamākās prasības pēc jaunam laikmetam atbilstošiem modernākiem rīkiem un lika pamatu tālākai rīku mehanizācijai, ar ko radās iespēja trauksmes gadījumos ierasties arī tālākās pilsētas daļās visātrākajā laikā. Autošļirces pilnīga izmaksa prasīja ilgāku laiku un tikai pēc 4 gadiem biedrība varēja atkal domāt par otrā motorizētā rīka iegādi. 1929.g. biedrība par Ls 3 585 – nopirka “Fladera” fabrikas motoršļirci ar jaudu 400 litri minūtē pie 6 atm. spiediena. Līdzekļus šīs šļirces iegādāšanai deva biedrības sarīkotā loterija, tādēļ radās iespēja nopirkt šo rīku par skaidru naudu. Motoršļirces pārvadāšana pirmā laikā notika ar zirga spēku, uz komandas ratiem. 1931.g. iegādāts speciāli dzēšamu rīku un komandas pārvadāšanai izbūvēts automobilis, uz kura tad arī novietoja motoršļirci. 1¹/₂ t automobilis “Fordā” fabrikas un izmaksāja biedrībai Ls 7 260. Šis automobilis iegādāts uz nomaksu. 1935.g. iegādāta otra fabrikas “Metcs” motoršļirce ar jaudu 700 litri minūtē pie 6 atm. spiediena par Ls 2 800.

Vēlāk, 1936. Ventspils BUB pasūta par Ls 8 000 2¹/₂ t “Ford” automobili komandas un rīku pārvadāšanai, uz kura tika novietota arī “Metca” motoršļirce.

Kā redzams autošļirce, motoršļirces rīku automobilis, kā arī šļūtenes un cits ugunsdzēsības inventārs maksāja lielu naudu.

Tādēļ dažos vārdos par Ventspils BUB līdzekļiem 1920.- 1930.g.g..

Tāpat kā agrāk biedrības līdzekļi sastāvēja no biedru maksas, kura diemžēl bija neliela ap 150 – 200 latu gadā – nedaudz līdzekļi iegūti par dežūrām. Pilsētas pašvaldības pabalsts pirmā laikā bija neliels, bet ar katru gadu palielinājās. Ja 1920.g. šis pabalsts sastādīja tikai 4000 Latvijas rubļus, tad 1924.g. pilsēta piešķīra pabalstu jau Ls 600, 1927.g. – Ls 2 400, 1931.g. – Ls 3 400, un 1933.g. tas sasniedza apaļu summu Ls 5000, bet 1936.g. – Ls 6000 apmērā.

No pilsētas iedzīvotājiem Ventspils BUB saņēmusi atbalstu galvenokārt ziedojumu vākšanas ceļā ar listēm, ar sarīkotām mantu loterijām. Arī dažas privātpersonas pašas no sevis vairāk kārt ziedojušas biedrībai prāvākas summas.

Pabalsts no apdrošināšanas biedrībām par katru ugunsgrēku 1920.-1930.-os gados svārstījās no Ls 50 – Ls 100, atsevišķos gadījumos pie lieliem ugunsgrēkiem arī summa līdz Ls 500.

1925.gadā, kad tika iegādāta pirmā autošļirce “Magirus”, bez jau pastāvošām kolonām tika nodibināta pastāvīga auto šļirces kolona. Par pirmo auto šļirces kolonas vadītāju tiek ievēlēts A.Švederskis. Pašā kolonā ietilpa 12 biedri un šoferis (V.Gebauers).

1929.g., kad biedrība iegādāja motoršļirci no fabrikas “Karls Metcs”, arī tad nodibināta jauna kolona. Pirmais virsnieks ir Abrams Zebba. Komandā ietilpst 13 biedri.

Ventspils priekšpilsētu, ugunsdzēsēju biedrību “Venta un “Pārventa” nodibināšana. Biedrību apvienošana

Pirms kara pastāvošā priekšpilsētas ugunsdzēsēju biedrība, kura bija dibināta darbībai tanī laikā pilsētas robežās vēl neietilpstošos apkārtējos ciemos, pagaidām bija atvērusi nodaļu Pārventā un kara laikā vairs nestrādāja, tās depo pārgāja Ventspils pilsētas biedrības rīcībā. Pēc kara biedrība savu darbību nav vairs atjaunojusi. Apkārtējie ciemi, kā Ventas labajā, tā arī kreisajā pusē bija pievienoti pilsētai. Visu pilsētu turpināja apkalpot vienīgi Ventspils pilsētas ugunsdzēsēju biedrība. Tā kā pilsētas komandai vienai šī apkalpošana visos gadījumos bija saistīta ar zināmām grūtībām, pie kam pastāvīga tilta trūkuma dēļ Pārventas puse dažu reizi pavisam nebija sasniedzama, bet attālākās kreisās priekšpilsētas daļas slikta ceļa dēļ tikai pēc ilgāka laika, tad jautājums par labāku un ātrāku priekšpilsētu apkalpošanu ugunsapsardzības ziņā palika arvien neapmierinoši izšķirts. Tādēļ arī pēc kara turpināja pastāvēt uzskats, ka šīm pilsētas daļām būtu vajadzīga sava īpaša ugunsdzēsēju komanda. Šo rajonu apzinīgākie iedzīvotāji tāpēc ķērās pie darba, nodibinot savas patstāvīgās biedrības, kā Ventas kreisajā, tā labajā pusē.

Pēc vairākiem ugunsgrēkiem Ventspils pilsētas nomalēs – Gāliņa, Kurpnieka, Žāžu ciemos un Mācītāja placī, tur dzīvojošie rosīgākie pilsoņi bija nolēmuši minēto ciemu aizsardzībai no ugunsgrēkiem dibināt savu BUB.

Biedrību nosaukuši par Ventspils BUB “Venta” un tās statūti tika reģistrēti Liepājas apgabaltiesā 1928.g. 8.februārī. Par biedrības valdes priekšsēdētāju ievēl P.Gailīti, par komandas virsnieku K.Skoreju. “Venta” izrādīja lielu rosību. Pirmo ugunsdzēsamo rīku rokas šļirci tā saņēma no pilsētas BUB. Sarīkojot dažādus izrīkojumus, ziedojumu vākšanu, loterijas, biedrība drīzā laikā ir spējīga ierīkot sev piemērotu depo un iegādāties nepieciešamos ugunsdzēsšanas rīkus. 1930.g. biedrība iegādājās firmas “Šatte” motoršļirci ar jaudu 400-600 litri minūtē, pēc tam “Kolobri” tipa motoršļirci, bet 1932.g. jau “Chevrolet” automobili rīku pārvadāšanai. Biedrība “Venta” nākošos gados par valdes priekšsēdētāju ievēl A.Audzi, komandas priekšnieku F.Lagzdiņu. Biedrībai izdodas panākt no pilsētas valdes pastāvīgu pabalstu 150-300 Ls gadā. Arī biedru skaits strauji aug – 1932.g. aktīvo biedru skaits sasniedz 57, 1935.g. komandā bija 49 dzēsēji, 5 mašīnistu un šoferi, 1 feldšeris. Komanda regulāri

izved apmācības un manevrus. Biedrības “Venta” komanda aktīvi piedalījās ugunsgrēku dzēšanā. Piem., 1934.g. komanda strādāja pie 3 lielu ugunsgrēku dzēšanas savā darbības iecirknī, 5 reizes piedalījās pie ugunsgrēku dzēšanas ārpus apkalpojamā iecirkņa.

Biedrības “Venta” dibināšanai 1929.g. sekoja Pārventas iedzīvotāji, tiek nodibināta Ventas BUB “Pārventa”, biedrības statūti Jelgavas apgabaltiesā reģistrēti 1929.g. 26.oktobrī.

Ventspils pilsētas BUB arī šai biedrībai iedod rokas šļirci. No biedru naudām, ziedojumiem “Pārventa” ierīko ugunsdzēsēju depo. Pilsētas valde iedala biedrībai pabalstu 250 Ls gadā. Biedru skaits “Pārventā” 1932.g. sasniedz 35, no tiem 19 dzēsēji, 11 kārtībnieki, 1934.g. biedru skaits jau 45.

1935.g. biedrība “Pārventa” jau var iegādāties savu firmas K.Metz motoršļirci.

Rosīgi notiek komandas apmācības, manevri. Komanda sekmīgi dzēš izcēlušos ugunsgrēkus.

Sakarā ar patstāvīgu BUB “Venta” un “Pārventa” nodibināšanu pilsētā no vienas puses radās iespēja ātrāk un sekmīgāk likvidēt izcēlušos ugunsgrēkus, tomēr ar laiku radās nepieciešamība saskaņot visu biedrību darbību un radot starp viņām ciešāku kontaktu un sadarbību.

Pilsētas galvas biedra vadībā tika sasaukta visu biedrību valdes locekļu kopsapulce. 1933.g. tika nodibināta Ventspils ugunsdzēsēju biedrību virsvadība, kurā ietilpa viens pārstāvis no pilsētas valdes un pa vienam pārstāvim no katras biedrības. Pateicoties šī jaunā orgāna nodibināšanai, tika panākta labāka sadarbība starp atsevišķām biedrībām ugunsdzēsības laukā, saimnieciskos un administratīvos jautājumos, tā pat tika novērstas dažas nesaskaņas, kuras bija radušās sakarā ar četru BUB darbību pilsētā. (Jāatzīmē, ka dzelzceļniekiem pastāvēja sava Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība).

Ar Ventspils brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrību virsvadības nodibināšanu viņu sadarbība bija organizēta. Ciešāki sakari nodibinājās arī starp komandām un darbu vadīšanas nodošanu vienas augšējās vadības rokās. Ar šiem soļiem jau bija sagatavots pamats biedrību apvienošanai 1935.gadā tāds aicinājums nāca arī no valdības.

Un 1935.gada 27.martā Latviešu biedrības telpās notika triju BUB valžu locekļu kopīgā apspriede un Ventspils pilsētas brīvprātīgie ugunsdzēsēji deklarēja, ka ir gatavi apvienoties vienā biedrībā zem nosaukuma.

Ventspils brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība dibināta 1871.gadā ar nodaļām “Ventā” un “Pārventā”.

Pēc biedrību apvienošanās Ventspils BUB tika izveidotas 2 atsevišķas nodaļas, viena bija pastāvīgās biedrības “Venta” komandas vietā, otra bija biedrības “Pārventa” komandas vietā. Pirmā atsevišķā nodaļa “Venta” darbojās priekšpilsētas Ventas kreisajā krastā (nodaļas vadītājs F.Lagzdiņš, nodaļā 47 biedri). Otrā atsevišķā nodaļa darbojās Pārventā (nodaļā 42.biedri).

Pēc 1935.gada 15.maija apvērsuma brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrības valdi iecēla Iekšlietu ministrija.

Ventspils BUB (dib. 1871.g.) valde tika apstiprināta ar Iekšlietu ministra pavēli Nr. 545 no 1935.g. 19.jūlija sekojošā sastāvā:

- Biedrības priekšnieks Fricis Oļukalns;
- Priekšnieka pirmais vietnieks un valdes priekšsēdētājs Eižens Golubovs;
- Priekšnieka otrais vietnieks Aleksandrs Audze;
- Komandants Kārlis Neimanis.

Pēc biedrību apvienošanās biedru skaits bija 250.

Baznīcas zvanu vietā – tvaika sirēna un elektriskā signalizācija Ūdens tvertņu izbūve

Ugunsgrēka trauksmes izziņošana Ventspilī pēc kara sākuma palika tā pati kā agrāk.

Ugunsgrēku izziņošana notika ar taurēm, kas bija izdalītas policijas kārtībniekiem, un ar baznīcas zvaniem. Izziņošana pa telefonu pirmos gados vēl nenotika, jo telefona pārvalde attiecās dot aparātus bez maksas, bet biedrībai pašai līdzekļu šim mērķim nebija. Tikai 1922.gada augusta mēnesī ugunsdzēsēju depo tika uzstādīts tālrunis un telefona tīklam pievienoja dažas no ugunsgrēku pieteikšanas vietām.

Ar šādu trauksmes kārtību biedrībai bija jāapmierinās vairākus gadus, kaut arī tā neatbilda ātras un pietiekoši dzirdamas ugunsgrēku izziņošanas prasībām. Baznīcas zvani attālākajās pilsētas daļās pavisam nebija sadzirdami, bet pie stipriem vējiem, kādi Ventspilī pūš gada lielāko tiesu, arī tuvākās vietās tie nebija īsti dzirdami. 1930.g. biedrība stājās pie modernāka trauksmes izdarīšanas veida ieviešanas un tā paša gada beigās iegādāja tvaika sirēnu, pietiekoši stipru, lai ar to visā pilsētā izziņotu ugunsgrēka izcelšanos. Saziņā ar pilsētas valdi, sirēnu uzstādīja uz elektriskās stacijas jumta un šim nolūkam speciāli uzbūvēja statni, kas kopā ar sirēnu izmaksāja Ls 498. Pēc sirēnas uzstādīšanas trauksmi ar baznīcas zvaniem izbeidza, bet ar taurēm vēl turpināja. Ar laiku arī lielāks skaits pašu ugunsdzēsēju iegādājās tālrunus un tā kļuva iespējams viņiem tieši paziņot par ugunsgrēka izcelšanos. Par nožēlu, telefonu pārvalde attiekušies paziņot bez maksas par ugunsgrēkiem tieši no centrāles komandas galvenajiem darbiniekiem, kāda kārtība pastāvēja līdz karam, kad telefona tīkls piederēja pilsētai. Tagad katrs abonents tikai par īpaši nolīgtu maksu var saņemt ziņas par ugunsgrēku izcelšanos. Paziņošana pienāk tomēr daudz par vēlu un neapmierina prasības pēc ugunsdzēsēju visātrākās apziņošanas, kādēļ bija jādomā par kādu citu metodi ugunsdzēsēju ātrākai un tiešai apziņošanai. Lai to panāktu, valde nolēma ierīkot elektrisku signalizāciju no paša depo un ar šo ierīci par ugunsgrēku izcelšanos paziņot ugunsdzēsēju lielākam skaitam vienā laikā.

1935.gadā depo telpās tiek uzstādīts aparāts, kas iedarbina trauksmes zvaniņus ugunsdzēsēju dzīvokļos. Tika pieslēgti 34 zvaniņi, pēc tam vēl 6.

Ar šādu signalizācijas sistēmu tika panākts, ka tuvāk dzīvojošie ugunsdzēsēji depo var ierasties pēc 2 minūtēm un komanda pēc 3 minūtēm izbrauc ar pirmajiem rīkiem uz ugunsgrēka vietu.

Elektriskās sistēmas ieviešana atļāva atcelt no 1.oktobra līdz 1.maijam ievestās nakts dežūras depo, kad dežurēja 3 darbinieki un viens virsnieks.

Tomēr arī tagad depo telpās dienu un nakti dežurē viens dežurants, kas uz pirmo paziņojumu par ugunsgrēku iedarbina elektrisko signalizāciju, paziņo elektrostacijai par sirēnas iedarbināšanu. Bez tam BUB algoja šoferi, kuram ierādīts dzīvoklis depo ēkā.

Ūdens apgādes jautājumus Ventspilī pēc autošļirces iegādes kļuva vēl sāpīgāks, jo autošļirces prasa lielu ūdens daudzumu, kuru tām piegādāt tikai ar mucām nav iespējams.

Gadījumos, kad ugunsgrēka vieta atrodas Ventas upes tuvumā ūdeni ugunsgrēka dzēšanai padeva ostās velkoņi "Rota", "Līva", "Irbe" un "Elizabete". Pateicoties Ventspils BUB komandas šļūteņu garumam padot ūdeni tieši no upes bija iespējams uz attālumu līdz 500 m, bet ar pārpumpēšanu uz 1000 un pat 1500 m no upes krasta. Tādā ūdens padošana prasa protams ilgāku laiku, tomēr bija nepieciešama.

Atrisināt visas problēmas ar ūdens apgādi ugunsgrēka dzēšanai varēja pilsētas vada ierīkošana.

Kamēr ūdensvads nebūs uzbūvēts Ventspils BUB, uzsāk ūdens tvertņu izbūvi.

Pirmā ūdenstvertne ar apm. 32 m³ tilpumu tika izbūvēta 1931.gadā. Saules un Jūras ielu stūrī un izmaksāja biedrībai 950 Ls.

Pēc tam, kad pilsētas valde bija pārliecinājusies par tvertnes lielo nozīmi un lietderību, tika nolemts radīt veselu ūdenstvertņu sistēmu visās pilsētas daļās, būvējot tās 200-250 metru attālumā vienu no otras ar tilpumu 44 m³. Līdz 1936.g. Ventspilī tika izbūvētas 11 ūdenstvertnes. Priekšpilsētās tika izrakti 5 lielāki jeb mazāki dīķi, no kuriem iespējams apgādāt dzēšanas rīkus ar ūdeni.

Tuvākajos gados bija paredzēts izbūvēt pilsētas centrālajā daļā vēl ap 40 ūdenstvertņu.

Ugunsdzēsēju komandas organizācijas pārkārtošana

1932.gadā visas komandas organizācija tiek pārkārtota, komanda tiek sadalīta 7 nodaļās:

- 1) Kāpēju nodaļa (nodaļas komandieris, komandiera palīgs, šoferis, šofera palīgs un 8 kāpēji);
- 2) Autošļirces nodaļa. Nodaļas vadītājs, viņa palīgs, šoferis, šofera palīgs un 10 dzēsēji);
- 3) Motošļirces nodaļa ar savu auto (nodaļas vadītājs, viņa palīgs, šoferis un 10 dzēsēji);
- 4) Pirmā rokas šļirces nodaļa (nodaļas vadītājs, viņa palīgs un 20 dzēsēji);
- 5) Otrā rokas šļirces nodaļa (nodaļas vadītājs, viņa vietnieks un 10 dzēsēji);
- 6) Kārtībnieku kolona (51 kārtībnieks);
- 7) Sanitārā nodaļa (biedrības vecākais ārsts, 5 ārsti un sanitāri).

Šis sadalījums komandā pastāvēja līdz 1933.gadam. Biedrība nāca pie pārlicēbas, ka tāds komandas sadalījums ar atsevišķām nodaļām un kolonām pēc rīkiem ir novecojies, un ka ir pareizāk pieņemt vispārējo mūsu valstī pastāvošo kārtību: visu komandu sadalīt pēc nodaļām tikai administratīvā ziņā. Biedrība nolēma turpmāk darboties pēc arodniecisku ugunsdzēsēju komandu parauga, kur katrs dzēsējs veic un pārzin visus ugunsdzēsēju pienākumus un darbus. Sakarā ar to vecais sadalījums pēc speciāliem rīkiem tika atmests. Visu dzēsēju komandu no jauna sadalīja 5 nodaļās, no kurām katra darbojās pie visiem rīkiem patstāvīgi un katrs darbinieks ir spējīgs izpildīt visus ugunsdzēsēju uzdevumus. Palika negrozītas vienīgi kārtībnieku un sanitārā nodaļas.

1920-30-os gados izmainās arī komandas izbraukšanas kārtība. Ja pirmajos gados, kad nebija vēl iegādātas automašīnas un ugunsdzēsības rīkus izveda ar zirgu pajūgiem, aizbraukšana uz ugunsgrēka vietu prasīja kopš trauksmes izziņošanas apmēra 8 līdz 10 minūtes.

Pēc automašīnas iegādes šo laiku bija iespējams stipri samazināt, bet sakarā ar elektriskās signalizācijas ieviešanu jau pēc 3 minūtēm automobilis izbrauc uz ugunsgrēka vietu.

Komandas izbraukšanas kārtība, ugunsgrēku dzēšana 20-30-os gados Ventpilī tika pārkārtota pēc Latvijas ugunsdzēsēju Savienības izstrādātiem reglamentiem un dienesta noteikumiem.

Attiecībā uz izbraukšanu pastāvēja kārtība, ka tomēr gadījumos, kad ugunsgrēks izcēlies pilsētas centrā, izbrauc abas mašīnas, bet citi rīki tikai pēc attiecīga rīkojuma.

Ja ugunsgrēks izcēlies priekšpilsētā jeb uz laukiem, tad izbrauc komandas automobilis, tad izbrauc komandas automobilis ar motoršļirci.

Pēc patstāvīgo BUB “Venta” un “Pārventa” nodibināšanas, uz ugunsgrēkiem pilsētas centrā un vispār Ventas upes kreisajā krastā izbrauc arī “Ventas” komanda ar savu automobili un motoršļirci, bet ugunsgrēka izcelšanās gadījumā Ventas upes labajā pusē bez pilsētas komandas nodaļas izbrauc arī “Pārventa” komanda ar komandas ratiem un motoršļirci.

Ja izcēlies ugunsgrēks, jeb tiek ziņots par ugunsgrēku zāģētavās, elevatorā, cietumā, slimnīcās, elektriskā stacijā, dzelzceļa stacijā un lielākās sabiedriskās ēkās, tad ugunsgrēka vietā jāierodas visām nodaļām. Ar dzelzceļnieku biedrību panākta vienošanās, ka minētos lielu ugunsgrēku gadījumos ierodas arī viņas komanda. Arī ostā atrodošies ostas valdes velkoņi, tāpat privāti velkoņi, sniedz biedrībai palīdzību. Tāda ļoti bieži izrādās par nepieciešamu un ievērojamā mērā atvieglo dzēšanas darbus. Arī ugunsgrēkos komanda darbojas, tāpat kā pie apmācībām, pēc grupu sistēmas, pie kam grupa sastāv no trim darbiniekiem. Ar šo sistēmu sasniegti ievērojami panākumi.

Pēc ugunsdzēsēju komandas iekšējiem noteikumiem uz ugunsgrēka vietu bija jāierodas visai komandai.

Ugunsgrēku dzēšanas vadību uzsāk pirmais pēc vecuma, ugunsgrēka vietā ieradušais virsnieks – pēc pārējo virsnieku ierašanās dzēšanas vadību pārņem arvien vecākais pēc pakāpes virsnieks.

Pirmā laikā pēc kara, kad biedrības rīcībā bija tikai rokas šļircēs un komandas skaits bija ļoti mazs, ugunsgrēku laikā nevarēja iztikt bez palīgspēkiem. Pie lielākiem ugunsgrēkiem komanda bija spiesta pieaicināt palīgus ūdens padevei. Pa lielākai daļai publikā tomēr atradās pietiekošs skaits pilsoņu, kas bija gatavi palīdzēt arī bez maksas. Ar autošļircu iegādāšanu šis kopš biedrības dibināšanas laika arvien sāpīgais jautājums bija labvēlīgi atrisināts un komanda turpmāk var jau iztikt gandrīz visos gadījumos bez palīgspēkiem.

Kā jau tika minēts aktīvo biedru skaits komandā 1922.gados jau bija sasniedzis pirmskara līmeni 120 biedru, 1920-gadu beigās 30-to gadu sākumā biedru skaits pieaug un caurmērā bijis apmēram 140 biedru, bet 1932.gadā pat 156.

Pēc komandas pārkārtošanas un sadalīšanas nodaļās tikai administratīvā ziņā, arī apmācības veidu pārkārtoja atkarībā no ievestās 3 cilvēku grupu sistēmas. Vadība ar to panāca, ka vienā apmācības sezonā ikkatrs dzēsējs tika apmācīts strādāt ar visiem glābšanas un dzēšanas rīkiem. Arī pēc šīs sistēmas pārkārtošanas apmācības notika katru nedēļu, tikai pārceļtas uz ceturtdienu. Praktiskās nodarbības notika vasarā. No jauna ievestas ziemas apmācības ziemas laikā, vienu reizi mēnesī, kad dzēsēji tiek iepazīstināti ar teorētiskiem priekšmetiem, kā: ugunsdzēsības taktiku, būvniecību, ugunsdzēsības rīku teoriju, pirmo palīdzību un dūmu masku lietošanu. Jāatzīmē 1930-os gados Ventspils BUB iegādājās komandai 14 jaunas dūmu maskas un 2 hidropultis.

Ar ugunsgrēku apkarošanas likuma pieņemšanu ugunsdzēsēju pienākumi, salīdzinot ar iepriekšējo laiku, kad ugunsdzēsēju uzdevumos ietilpa tikai uguns apkarošana ir paplašināti.

Pašvaldība un policija tagad var pieprasīt no ugunsdzēsēju organizācijām steidzamu palīdzību lielākos nelaimes gadījumos, kur vajadzīgi ugunsdzēsēju darbs un rīki. Kā atzīmē savā grāmatā E.Golubovs – Arī Ventspilī bijuši gadījumi, kad pašvaldība un policija saukusi mūsu komandu sniegt palīdzību.

Bez šiem palīdzības sniegšanas gadījumiem dzēsēju uzdevumos ietilpst arī dežūras dažādos publiskos izrīkojumos, teātros, cirkā un tml.. Pēc iekšējiem noteikumiem dežūru kārtība paredzēta sekojoša: uz katru izrīkojumu sūta vienu grupu, sastāvošu no trim dzēsējiem ar vecāku dzēsēju priekšgalā. Dežuranti ierodas izrīkojumos pusstundu pirms sākuma, līdzīgi ņemot kā dzēšamo rīku vienu hidropultu. Dežurantiem izrīkojuma laikā jābūt visu laiku uz skatuves, uzraugot ugunsdrošību. Ugunsgrēka izcelšanās gadījumā viņi stājas pie uguns likvidēšanas un nekavējoši ziņo par uguns izcelšanos arī uz depo. Atstāt telpas dežurantiem atļauts tikai pēc tam, kas publika atstājusi izrīkojumu un dežuranti pārliecinājušies, ka uz skatuves viss kārtībā. Par katru dežūru, izņemot labdarības izrīkojumus, biedrība saņem atlīdzību Ls –4.- apmērā. Dežūras nesamas visiem dzēsējiem pēc kārtas. Dežūru skaits svārstās starp 70-80 gadā.

Pieminams, ka 1931.gadā biedrība noslēgusi līgumu ar PSRS uzņēmumu Sovtorflotu par dežūrām elevatora teritorijā. Pēc šī līguma biedrība uzņēmās uzraudzību pret ugunsgrēkiem noliktavās, kas iznomātas Sovtorgflotam linu novietošanai. Biedrībai pastāvīgi bija jātur pie noliktavām divi posteņi, saņemot

par to atlīdzību Ls 250.- mēnesī par katru posteni. Šis dežūras turpinājās 5 mēnešus. Kā dežuranti darbojās dzēsēji pēc brīva līguma un saņēma algu trīs lati dienā.

Ventspils BUB komandai sāpīgs bija ugunsdzēsēju depo telpu jautājums. Komanda atradās tanīs pašās depo telpās, kuras biedrība saņēma no pilsētas maģistrāta vēl 1871.gadā.

1930-os gados depo telpas bija kļuvušas pilnīgi nepietiekošas un nepiemērotas kā pēc sava lieluma, tā arī ugunsdzēsēju rīku kārtīgai un drošai uzglabāšanai. Trūkst blakus telpu valdes un komandas vajadzībām.

Ventspils BUB valdes lūgumi pilsētas valdē, LUS-ā jaunu telpu ierādīšanai Latvijas laikā palika bez ievērības.

Brīvprātīgo ugunsdzēsēju sociālās garantijas

Ugunsdzēsēju darbs dzēšot ugunsgrēkus ir ne tikai fiziski smags darbs, bet arī darbs kas saistīts ar zināmu risku. Notiek nelaimes gadījumi, ugunsdzēsējs gūst vieglākus, dažreiz pat smagus miesas bojājumus, iet bojā izpildot savus dienesta pienākumus.

1922.gadā valdība pieņēma Likumu par strādnieku apdrošināšanu nelaimes gadījumos. Policistus un Rīgas pilsētas ugunsdzēsēju komandas (PUK) ugunsdzēsējus arī apdrošināja pret visiem varbūtējiem negadījumiem darbā. Uz brīvprātīgiem ugunsdzēsējiem likums netika attiecināts.

E.Golubovs savā grāmatā piemin, ka 1920-os gados ugunsgrēkos Ventspilī un darba pienākumus izpildot komandā, par nožēlošanu, notikuši daži nelaimes gadījumi. Pa lielākai daļai gan dabūti vieglāki miesas bojājumi, taču vienā gadījumā biedrība zaudēja savu biedru caur nāvi. Tas notika 1929.g. 25.martā izbraucot uz ugunsgrēku. Dzēsējs Jēkabs Štolcs pie izbraukšanas no depo tika saspīests ar ratiem un no dabūtiem ievainojumiem 30.martā mira. Nelaimes gadījumā ar J.Štolcu, kā arī citos gadījumos pirms apdrošināšanas likuma izdošanas, izdevumus sedza biedrība un pilsētas valde.

Un lūk, 1932.gadā izdoti “Pārgrozījumi un papildinājumi likumā par apdrošināšanu nelaimes un slimību gadījumos”, attiecinot tos arī uz brīvprātīgajiem. Likums noteica, kādā veidā un apmērā sniedzama palīdzība tiem darbiniekiem, kas cietuši nelaimes gadījumos darbā vai tā sakarā. Nelaimei bija vai nebija sakars ar darbu – izlēma Tautas labklājības ministrija, jo ugunsdzēsēju nelaime var piemeklēt kā ugunsgrēka vietā, tā arī steidzoties uz to vai atpakaļ, arī mācībās.

Likumā noteiktajā kārtībā apdrošinātajai personai bija tiesības saņemt atlīdzību, ja tā zaudējusi darba spējas vai ieguvusi smagas traumas. Ja nelaimes gadījums bija cēlonis nāvei, apdrošināšanas atlīdzību saņēma ģimenes locekļi. Sākot ar nelaimes gadījuma vai saslimšanas dienu, cietušais no Tautas labklājības ministrijas saņēma: ārstniecības pakalpojumus, kas ietvēra ārsta palīdzību, zāles un citus ārstēšanas līdzekļus, kā arī protēzes; pabalstu – pārejošas darba nespējas laikā; pensiju uz nenoteiktu laiku, bet ne ilgāk par trim gadiem, ja paredzama veselības uzlabošanās; pensiju, ja darba nespēja bija

pastāvīga. Tiesību uz pabalstu un pensiju nebija, ja pierādījās, ka nelaimes gadījuma cēlonis bija cietušā ļaunprātīga rīcība.

Naudas pabalstu izsniedza, sākot ar darba nespējas otro dienu vai līdz pensijas piešķiršanas dienai, aprēķinot 70 % apmērā no cietušā algas. Savukārt brīvprātīgajiem, kuri atvieglojumu nesaņēma, Tautas labklājības ministrija ik gadu noteica teorētiskās algas normu, kuru dalot ar 300, ieguva pabalsta apmēru. Piemēram, 1932.gadā BUB noteiktā algas norma bija 720 latī gadā pieaugušajiem, bet 480 latī pusaudžiem vecumā no 16 – 18 gadiem. Ja cietušais nelaimes gadījumā kļuvis garīgi slims, pilnīgi zaudējis redzi, abas rokas vai kājas vai citādi kļuvis tik nevarīgs, ka viņam bija nepieciešama otra cilvēka palīdzība, pensiju noteica pilnas gada algas apmērā. Ja nelaimes gadījumā ugunsdzēsējs gāja bojā, ģimenei bija tiesības saņemt apbedīšanas pabalstu 40 dienu algas apmērā. Daļēju pensiju varēja saņemt atraitnes, bērni līdz 16 gadiem un vecāki, kuri zaudējuši apgādnieku. Gadījumā, ja cietušais neizvēlējās Tautas labklājības ministrijas ārstus, bet privātos uz sava rēķina, tad ārstēšanās izdevumus nedēļas laikā pēc piestādītās prasības iesniegšanas atlīdzināja pēc ministrijas noteiktām normām. Par visiem nelaimes gadījumiem BUB priekšniekam vai vietniekam nekavējoties bija jāziņo attiecīgā rajona darba inspektoram, Tautas labklājības ministrijai un vietējai policijai.

Pasīvā gaisa aizsardzība

30.gadu sākumā pasaule sāka izjust nepieciešamību pēc pasīvās gaisa aizsardzības. Tam bija vairāki iemesli: jaunu, spēcīgāku ieroču ražošana, aviācijas attīstība, saspīlējums Eiropā, kas ļāva noprast, ka kara gadījumā aviācijas uzlidojumi būs viens no bīstamākajiem uzbrukuma veidiem. Tie skars ne tikai armiju, bet arī civiliedzīvotājus. Tāpēc sāka meklēt izeju, lai, apmācot iedzīvotājus, iespējamo upuru skaits būtu mazāks. Latvijā neviens īpaši nopietni neuztvēra situāciju Eiropā un optimistiski cerēja, ka varbūtējais karš to neskars. Tomēr daudziem vēl atmiņā bija Pirmais pasaules karš un karavīri, kuri cietuši gāzu uzbrukumos. Pēc Ulmaņa apvērsuma tika pieņemts lēmums, ka pasīvās gaisa aizsardzības mācībās būtu apgūstamas iemaņas ne tikai kara laika apstākļiem, bet arī ikdienišķām situācijām, lai pasargātu pilsoņu dzīvību, veselību un mantu miera apstākļos. 1934.gada oktobrī valdība izdeva pirmo likumu par pasīvo gaisa aizsardzību pret uzbrukumiem no gaisa. Likumā galvenā uzmanība tomēr bija pievērsta aizsardzībai kara laikā, to teorētisko nodrošinājumu nodeva Kara ministrijai, bet praktisko realizēšanu – Iekšlietu ministrijai. 1936.gada maijā Ministru kabinets apstiprināja pasīvās gaisa aizsardzības plānu, kurā sīki bija noteikti visi veicamie uzdevumi un to izpildīšanas secība. Jau pašā sākumā Kara ministrija noteica, ka mācības vispirms jāorganizē Rīgā, kur ir vislielākais iedzīvotāju blīvums, un tikai pēc tam apriņķu pilsētās. Oktobrī Aizsargu namā darbu uzsāka pasīvās gaisa aizsardzības instruktoru skola, kuru līdz 1938.gadam bija pabeiguši 765 instruktori, kas savās darba vietās bija apmācījuši 17 000 valsts un pašvaldību darbiniekus.

1937.gada pavasarī izdeva instrukciju par patvertņu ierīkošanu dzīvojamās ēkās aizsardzībai pret uzbrukumiem no gaisa un izstrādāja saistošos noteikumus par izturēšanos uzbrukuma gadījumā, par pasīvās gaisa aizsardzības dienestiem valsts, pašvaldības, sabiedriskās un dzīvojamās ēkās, par apgaismošanas regulēšanu gaisa uzbrukumu laikā un noteica, kā ierīkojami dzīvojamo ēku bēniņi, gatavojoties uzbrukumam. Lai sekmīgi cīnītos ar varbūtējiem ugunsgrēkiem, 1937.gadā uzsāka māju ugunsdzēsēju komandu izveidošanu, psiholoģiski sagatavojot iedzīvotājus un apmācot rīkoties ugunsgrēku gadījumos.

1939.gada 27.jūnijā, pamatojoties uz likumu par Iekšlietu ministrijas iekārtu, pie Kārtības policijas departamenta nodibināja Pasīvās gaisa aizsardzības pārvaldi (PGAP) ar trim nodaļām: operatīvā nodaļa, tehniskā nodaļa un ugunsgrēku apkarošanas nodaļa. Par pārvaldes priekšnieka vietas izpildītāju iecēla pulkvedi Jāni Ozolu, bet ugunsgrēku apkarošanas nodaļas vadību uzticēja inženierim Ādamam Bučinskim. Viņa vadītajai nodaļai, kurā pastāvēja arī ugunsgrēku apkarošanas padome, bija jāatbild par ugunsgrēku apkarošanu un gāzu patversmju ieviešanu, jāvada valsts un pašvaldību ugunsdzēsēji, kā arī privāto ugunsdzēsēju organizāciju darbība un jāseko ugunsgrēku apkarošanas likuma un noteikumu izpildei.

Ādams Bučinskis: “Šīs pārmaiņas bija nepieciešamas, lai panāktu ugunsgrēku apkarošanas lietu vadības un pārzināšanas vienvēidību, kā miera, tā kara apstākļos. Kā to rāda piedzīvojumi visos pēdējos karos, ugunsdzēsējiem ir ļoti svarīga loma pasīvās gaisa aizsardzības darbā, tādēļ viņi bija jāpakļauj pasīvās gaisa aizsardzības orgāniem jau miera laikā, lai varētu plānveidīgi izdarīt ugunsdzēsēju organizāciju izveidošanu, organizāciju un apgādi, kā arī ugunsdzēsēju vadītāju un komandu apmācību. Lai plānveidīgi noorganizētu ugunsdzēsēju valstī, pārvalde izstrādājusi ugunsdzēsēju organizāciju izveidošanas plānu. Jāatzīst, ka līdzšinējo ugunsdzēsēju organizāciju ir par maz un tās vēl nav pietiekami apgādātas. Jāpauž, lai ikviens mūsu valsts apvidus būtu pilnā mērā nodrošināts ar palīdzību ugunsgrēka gadījumos. Pilsētās un citos lielākos centros paredzēts izveidot pilnīgi motorizētas ugunsdzēsēju organizācijas, kuras apgādātas ar visiem nepieciešamajiem rīkiem un piederumiem. Līdz ar ugunsdzēsēju organizāciju plašāku izveidošanos, pieaug prasība pēc labi apmācītiem ugunsdzēsēju darbinieku kadriem, tādēļ viņu sagatavošanai nepieciešami kursi vairākās pakāpēs. Līdz šim ugunsdzēsēju vadītāju apmācības veica septiņu dienu ilgos kursus, turpmāk paredzēts zemākiem ugunsdzēsēju vadītājiem sarīkot atsevišķus kursus, pēc kuru beigšanas varēs iestāties augstākas pakāpes kursus, lai sagatavotos vadošajiem komandējošajiem amatiem.

Ugunsgrēku apkarošanas darba sekmīga izveidošana nav iespējama tikai ar līdzekļiem, kas atrodas valsts vai pašvaldības rīcībā. Šeit, tāpat kā katrā valsts lielākā darbā, nepieciešams sabiedrības un visu pilsoņu atbalsts.” Divu mēnešu laikā PGAP noorganizēja 123 ugunsdzēsēju virsnieku kursus, jo tagad viņu pienākumos ietilpa instruēt un apmācīt māju komandas. Turklāt PGAP priekšnieks Ozols bija uzsācis aktīvu darbību un ugunsdzēsējiem izdevis vairākas saistošas pavēles, nosakot degvielas taupības režīmu, ugunsdzēsamo

rīku neizmantošanu peļņas nolūkos un citām to tiešajiem mērķiem neatbilstošām vajadzībām, kā arī ieviešot stingrāku disciplīnu un kārtību, kādā ievedami ugunsdzēsāmie rīki.

Lielākie ugunsgrēki Ventspilī XX gs. 20-30-os gados

Par ugunsgrēkiem Ventspilī 1920-30-os gados mūsu rīcībā ir sekojošas ziņas:

- 1920.g. 9 ugunsgrēki, no tiem 2 lieli ugunsgrēki;
- 1923.g. 3 ugunsgrēki, no tiem 1 liels Asara koka zāģētavā;
- 1924.g. 11 ugunsgrēki, starp tiem 1 liels Jēkabsona tvaika dzirnavās 11.novembrī;
- 1925.g. 10 ugunsgrēki, 1 liels "Astra" koka zāģētavā;
- 1926.g. 6 ugunsgrēki, 1 liels Brāļu Kānu zāģētavā;
- 1927.g. 27 ugunsgrēki, starp tiem 3 lieli, 14 vidēji un 10 mazi. Šajā gadā Brāļu Kānu zāģētava nodegusi līdz pamatiem;
- 1928.g. 17 ugunsgrēki, 2 lieli: A.Bērmaņa un Āboliņa zāģētavas.
- 1929.g. 24 ugunsgrēki, no tiem 1 liels, 6 vidēji, 15 mazi;
- 1930.g. 20 ugunsgrēki, no tiem 4 lieli, viens no tiem koku zāģētavā "Venta";
- 1931.g. 16 ugunsgrēki, 1 liels, 5 vidēji un 10 mazi. Lielais ugunsgrēks notika Civiana koku zāģētavā, kura nodega. Šajā gadā Ventspils komanda izbrauca uz ugunsgrēku Vārves pagastā;
- 1932.g. 20 ugunsgrēki, 1 liels, 2 vidēji, 13 mazi. 1932.g. Ventspils pilsētas ugunsdzēsēji 3 reizes izbrauca uz ugunsgrēkiem ārpus pilsētas;
- 1933.g. 24 ugunsgrēki, no tiem 2 lieli, 4 vidēji un 16 mazi. Divus lielus ugunsgrēkus Ventspils ugunsdzēsēji palīdzēja likvidēt ārpus pilsētas – Užavas pienotavā un Ugāles dzirnavās;
- 1934.g. 33 ugunsgrēki – 2 lieli, 12 vidēji, 18 mazi. Viens no lielajiem ugunsgrēkiem notika 17.maijā Plostu ielā. Ugunsgrēks izcēlās Ozolu laukumā atrodošos ģimenes dārziņos. Pateicoties ļoti stiprai vētrai, uguns pārgāja uz Kāna koku materiālu krājumiem un no turienes pārsviedās uz pašu zāģētavu un apkārtējām dzīvojamām ēkām. Līdz pamatiem nodega Kāna zāģētava, kas bija vislielākā zāģētava Latvijā un 5 dzīvojamās ēkas ar visām piebūvēm. Dzēšanas darbos piedalījās ostas velkoņi "Elizabete", "Irbe" un glābšanas kuģis "Union", Ventspils garnizona kareivji, Kuldīgas ugunsdzēsēju komanda ar automobili un motorsūkni, kā arī Liepājas velkonis "Līva". Otrs lielais ugunsgrēks notika Gāliņciema Tīsiņa mājās;
- 1935.g. pilsētā notikuši 11 ugunsgrēki, 2 lieli, 5 vidēji, 4 mazi;
- 1936.g. 10 ugunsgrēki, no tiem 3 lieli – viens – Goldberga rūpnīcā, otrs zivju žāvētavā, Karlīnes ielā 39.

Ugunsdzēsība Ventspilī un rajonā XX gadsimta 50. gados

Piltenē BUB tika nodibināts gadu pēc Rīgas BUB (dib.1865.g.) 1866.gadā un 5 gadus pirms Ventspils BUB dibināšanas. Pieminēsim vēl tikai to, ka viena no Piltenes ielām lepnī nes Jura Mātera vārdu, kurš tajā laikā strādājis Piltenes maģistrātā un bijis viens no Piltenes BUB dibinātājiem.

Piltenes brīvprātīgo ugunsdzēsēju tradīcijas tika turpinātas arī padomju laikos. Uz Piltenes BUB ugunsdzēsēju komandas bāzes Latvijas laikā pēc kara tika izveidots Ventspils apriņķa – (rajona) BUB komanda. Ventspils BUB algoja komandas priekšnieku un četrus šoferus, komandas apbruņojumā bija ugunsdzēsēju automašīna. Ugunsgrēka gadījumā šoferis ieslēdza elektrisko sirēnu un Piltenē dzīvojošie brīvprātīgie ugunsdzēsēji steidzās uz depo un komanda izbrauca dzēst izcēlušos ugunsgrēku. 1950.-os gados un arī vēlāk Piltenes BUB sekmīgi likvidējusi ugunsgrēkus ne tikai Piltenē, bet arī Zlēku, Ugāles un Tārgales ciema padomēs.

Ļoti lēnām Ventspils rajona kolhozos tika īstenota ūdens tvertņu izbūve, zibens novedēju uzstādīšana. Tāpat lēnām tomēr pakāpeniski rajona kolhozi iegādājās un nodrošināja savas Brīvprātīgo ugunsdzēsēju komandas (BUK) ar uguns rokas sūkņiem, šļūtenēm, pārējo ugunsdzēsības tehnisko apbruņojumu. 1980-os gados rajona kolhozi jau iegādājās, parādās pirmās ugunsdzēsēju automašīnas, ugunsdzēsības tehnikas novietošanai tiek ierādītas atsevišķas telpas, ieskaitot ugunsdzēsēju depo.

Ugunsdzēsības stāvoklis kolhozā lielā mērā bija atkarīgs no BUK priekšnieka darba šajā jomā. Kolhozu valdes par darbu ugunsdzēsībā BUK priekšniekiem atsevišķi atlīdzināja pēc saviem ieskatiem.

1954.gadā republikas valdība apstiprina – “Nolikumu par Brīvprātīgām ugunsdzēsēju kopām rūpniecības objektos”, bet tikai 1965.g. LPSR MP ar savu lēmumu Nr.327 apstiprina “Nolikumu par ugunsdzēsības un apsardzes dienesta organizēšanu kolhozos un padomju saimniecībās”, kas jau bija juridisks dokuments, kas uzlika par pienākumu kolhozu priekšsēdētājiem rūpēties par kolhoza objektu ugunsdrošību.

Izvedot ugunsdrošības tehniskās pārbaudes rajona kolhozos RUI pienākums bija pārbaudīt BUK kaujas gatavību, censties atrisināt jautājumus par BUK biedru dežūrām nakts laikā, transportu BUK izbraukšanai uz ugunsgrēku, telefonu sakariem utt..

Ventspils rajonā 1950.-os gados lielu rūpniecības objektu nebija. Ar mežu apsaimniekošanu nodarbojās Ventspils, Ugāles un bijušais Dundagas MRS-I, kuri sagatavoja un izveda lietkoksnī un malku. Ugāles MRS-ā bija arī kokapstrādes darbnīcas, bet vēlākos gados Ugāles MRS uzsāka hlorofila pastas un ēteriskās eļļas ražošanu no skujām.

Ventspils rajonā bija vairāki ugunsnovērošanas torņi un vasaras ugunsbīstamajā periodā dežurēja sargi, bet Ugāles MRS-ā tika izveidota tā

saucamās mežu ugunsgrēku dzēšanas stacija – kuras apbruņojumā bija ugunsdzēsēju automašīna, inventārs nepieciešamais mežu ugunsgrēku dzēšanai. Ugunsbīstamajā periodā stacijā vienmēr dežurēja šoferis un neliels skaits ugunsdzēsēju.

Ugāles ciems iedzīvotāju skaita ziņā bija Ventspils rajona lielākā apdzīvotā vieta. Caur Ugāli gāja Ventspils – Jelgavas dzelzceļš un šoseja Ventspils - Rīga. Ugāle atradās 38 km no Ventspils.

Kā to paredzēja IeM Ugunsdzēsības pārvaldes direktīvas Ventspils rajonā tika sastādīts tā saucamais “Ugunsgrēku dzēšanas plāns”, tomēr kā jau minējam ugunsdzēsības tehnika un spēki, kuri varēja tikt iesaistīti ugunsgrēku dzēšanā 1950-os gados vēl bija ļoti mazskaitliski un tehniskā ziņā zemā līmenī.

Pirmais un lielākais spēks Ventspils rajonā bija jau pieminētā Piltenes BUK, Ugāles MRS-a ugunsdzēsēju automašīna un kolhozu BUK ar viņu rīcībā esošo ugunsdzēsības tehniku rokas un motorsūkņiem, pēc tam jau ar ugunsdzēsēju automašīnām.

Pēc ugunsgrēku dzēšanas plāna uz ugunsgrēkiem Ventspils rajonā izbrauca viena PUK ugunsdzēsēju automašīna (autosūkņis) ar PUK šoferi, bet kā ugunsdzēsēji tika izsaukti rajona centra BUK biedri – BUB dūmvadu tīrītāji, BUB aktīvisti.

Ugunsgrēku skaits Ventspils rajonā 1950-os gados bija neliels salīdzinot ar citiem republikas rajoniem un bija ne vairāk kā 10 ugunsgrēku gada laikā.

Ventspils pilsētas ugunsdzēsēju komanda

Ventspils pilsētas ugunsdzēsēju komandas biedru un komandējošā sastāva kopuzņēmums, 1956.gada marts (fotogrāfija no Ugunsdzēsības muzeja krājuma LUM 1956)

Ventspils PUK pilns juridisks nosaukums bija – Ventspils pilsētas darbaļaužu deputātu Padomes pilsētas ugunsdzēsēju komanda (PUK). Ugunsdzēsēju depo, ugunsdzēsības tehnika, kas Latvijas Pirmās Republikas laikā bija Ventspils BUB īpašumā, pārgāja valsts īpašumā un tās juridiskais īpašnieks kļuva PUK. Ventspils PUK dienesta vajadzībām pilsētas izpildkomiteja nodod

arī veco rātsnamu, kura jumta izbūvē bija izbūvēti divi dzīvokļi ugunsdzēsēju komandas šoferiem. Dienesta telpas rātsnamā ieņēma arī Iekšlietu tautas Komisariāta (IeTK) aprinča ugunsdzēsības inspektors un BUB vadība. Ventspils PUK juridiska persona ar savu rēķinu bankā un apaļo zīmogu.

Līdzekļus PUK uzturēšanai deva Ventspils pilsētas izpildkomiteja, plānojot ik gadu līdzekļus darba algām, depo, dienesta telpu, ugunsdzēsības tehnikas un apbruņojuma apkalpošanai remontam, jaunas tehnikas iegādei.

Pilsētas ugunsdzēsēju komandas priekšnieku apstiprināja pilsētas izpildkomiteja pēc saskaņošanas ar IeM Ugunsdzēsības pārvaldi.

1950-os gados par Ventspils PUK priekšniekiem strādājuši:

- Arvīds (1946.-1949.g.)
- Davids Kasē (1949.-1954.g.)
- Ilmārs Višķers (1954.-1957.g.)
- Alberts Zecmanis (1957.-1959.g.)

Ventspils PUK darbinieki salīdzinot ar IeM militarizēto ugunsdzēsības dienestu bija valsts iestāžu arodbiedrības biedri un ugunsdzēsēju darba laiks bija 24 st. dežūra, 3 izejamās dienas, tā sauktais 4 maiņu dežūras variants salīdzinot ar 3 maiņu dežūru variantu IeM MUD. Par pārstrādāto darba laiku un nakts darbu pēc pastāvošās likumdošanas aktiem ugunsdzēsēji saņēma brīvdienas par papildus dežūrām valsts svētku dienās arī brīvdienu vai papildu apmaksu. Alga ugunsdzēsējiem bija neliela ap 30 rbļ. mēnesī. PUK nāca strādāt galvenais tie kuri trijās brīvdienās nodarbojās vēl ar otru darbu.

PUK nokomplektēšana ar personālsastāvu 1950. gados bija grūta. Vecajā 1936.g. nolikumā paredzētas saistības nostrādāt PUK ne mazāk kā 2 gadus un brīdinājums, ka par darba atstāšanu ātrāk par saistībās minēto laiku PUK darbiniekus varēja saukt pie atbildības. 1950. gados PUK jau praktiski nedarbojās un bija diezgan formāla.

Ventspils PUK personālsastāvs saņēma dienesta formas tērpu pēc apstiprinātām normām, 1950. gados PUK darbinieki nēsāja melnas krāsas formas tērpu. Armijas formas cieši aizpogājama žakete, bikses, zābaki un šinelis. Atšķirības zīmes komandas komandējošam sastāvam bija šādas: sardzes priekšniekiem uz žaketes un šineļa atloka viena svītriņa un armijas tipa 1 piecstaraina zvaigznīte, profilakses instruktoriem 2 jeb 3 zvaigznītes. PUK priekšniekiem ar personālsastāvu 50 un vairāk darbiniekiem uz uzpleciem jau bija 2 svītras un viena lielāka izmēra piecstūrainā zvaigzne. Pie vasaras un ziemas cepurēm bija ugunsdzēsēju nozīme. Vēlākos gados Ventspils PUK komandējošais sastāvs pārgāja uz vaļējām žaketēm ar zilās krāsas kreklu un melnu kaklasaiti.

1950-os gados PUK štati bija apstiprināti 50 cilvēku sastāvā, no tiem 8 personu komandējošais sastāvs: komandas priekšnieks, komandas priekšnieka vietnieks, vecākais un profilakses instruktors un 4 sardzes priekšnieki. Pēc štatiem kaujas nodalījumā sākumā bija 2, pēc tam 3 ugunsdzēsēju automašīnas, izejot no tā bija noteikts nodaļas komandieru, ugunsdzēsēju, šoferu skaits. PUK štatos bija paredzētas 4 telefonistu štatu vienības.

Runājot par ugunsdzēsības tehniku, kura bija ventspilniekiem apbruņojumā, jāatzīmē, ka pirmos pēckara gadus viņi ugunsgrēku dzēšanā izmantoja vācu firmu ugunsdzēsēju automašīnas.

Mums nav konkrētu ziņu par to vai Ventspils PUK apbruņojumā bija pirmie padomju autosūkņi PMG-1 un PMZ-1 ar vaļējo kravas kasti, pirmā padomju autocisterna PMG-6. Toties droši varam secināt, ka 1950-gadu beigās Ventspils pilsētas ugunsdzēsēju komandas rīcībā bija:

- autocisterna PMZ-9M uz a/m ZIL 150 šasijas ar sūkni PN-25A, kurš deva 1500 l/min.;

- autosūkņis PMG-12 uz a/m GAZ-51 šasijas arī ar sūkni PN-25A;

- automehāniskās kāpnes uz GAZ 51 šasijas.

Ventspils PUK bija arī saimniecības vajadzībām smagā automašīna GAZ-51 un visa šī tehnika atradās šoferu kolektīva “rokās”. PUK štos 1950.g. beigās tiek ieviesta vecā šofera štata vienība. Par vecākiem šoferiem PUK 1950-os gados strādājuši Koževņikovs, Andrejs Gūtmanis, par šoferiem- Lēvits, Šulcs, Boitmanis u.c..

Viena PUK automašīna (autosūknis) ar PUK šoferi un BUK biedriem tika izmantota izbraukšanai uz ugunsgrēkiem laukos – Ventspils rajonā.

Padomju laikā katras ugunsdzēsības vienības (komandas, daļas) darbu varēja iedalīt divās lielās daļās:

- no vienas puses tas bija valsts ugunsdrošības uzraudzības (VUU) profilaktiskais – ugunsgrēku novēršanas darbs;
- no otras puses ugunsdzēsēju komandu (daļu) personālsastāva apmācība, tā sākot dienesta, organizācija un izcēlušos ugunsgrēku dzēšanas darbs.

Viens no sāpīgākiem jautājumiem Ventspils PUK un Ventspils BUB darbā 1950-os gados bija ugunsdzēsēju depo, dienestu telpu jautājums.

Mēs jau minējām, ka Ventspils BUB Latvijas laikā 1930. gadu beigās jau izvirzīja jautājumu par ugunsdzēsēju depo un dienesta telpu neapmierinošu stāvokli.

Bija pienācis 1950. g. beigas, bet Ventspils PUK, BUB un IeM rajona, Ugunsdzēsības inspektora dienesta telpas bija kādreizējais Rātsnams, celts vēl XVII gadsimtā, bet ugunsdzēsēju depo – apkurināma vienkārtīga garāža ar 5-iem izbraukumiem, torni šļūteņu žāvēšanai un nelielu centrālās apkures katlu kalpoja PUK un BUB. Ugunsdzēsēju depo ēka, kuru Ventspils BUB saņēma no pilsētas valdes 1871.g. pārbūvēja 1912. un 1935.gadā, nevarēja apmierināt šodienas prasības.

Ventspils pilsētas Ugunsdzēsēju komandas komandējošā sastāva uzņēmums pie ugunsdzēsības automobiļiem, 1956. gada martā (fotogrāfija no Ugunsdzēsības muzeja krājuma LUM 1953)

Par cik Rāts nams bija arhitektūras piemineklis ar speciālām būvformām, jumta lodziņiem un durvīm, un sevišķi ar Holandes tipa krāsns īpatnējiem gleznojumiem, ēkas kapitālo remontu, pārbūvi nevarēja veikt un tikai Ventspils ugunsdzēsības dienesta veterāni atceras, kas šajā mājā kādreiz strādāja:

- IeM Ventspils rajona inspektors;
- Pieņēma iedzīvotājus un strādāja PUK profilakses instruktori;
- Darbojās Ventspils BUB Padome (priekšsēdētājs, grāmatvede, dūmvadu tīrītāju brigadieris), notika BUK priekšnieku semināri.
- Rātsnamā izvietojās PUK priekšnieka, grāmatvedes kabineti un visai komandai nepieciešamās dienesta telpas: sakaru punkts, mācību klase, vienlaicīgi arī atpūtas telpa, dažu kvadrātmetru virtuve personālsastāvam un GDAD bāze.

Un tikai 1960. gados izdevās “iekustināt” jauna ugunsdzēsības depo celtniecību.

Ventspils ugunsdzēsības garnizonā 1950. gados bez PUK ietilpa arī ostas, dzelzceļa un “Ventspils koks” ugunsdzēsēju komanda.

Visu šo ugunsdzēsēju komandu uzdevums, pirmkārt, bija sava objekta aizsardzību no ugunsgrēkiem. Komandu štatos bija paredzēti tā saucamie profilakses instruktori, kuri ostā pārbaudīja kuģu ugunsdrošību pirms iziešanas jūrā, izveda ostas noliktavu, darbnīcu pārbaudi, organizēja un izveda darbu ar Brīvprātīgo ugunsdzēsēju kopām, ugunsdrošības aģitācijas un propagandas darbu utt..

Ostas UK apbruņojumā bija viena ugunsdzēsēju automašīna un ugunsdzēsības kuteris “Bodrij”, dzelzceļa UK arī viens ugunsdzēsības automobilis un ugunsdzēsības vilciens, “Ventspils koks” UK apbruņojumā arī bija viena ugunsdzēsības automašīna.

Ostas, dzelzceļa un “Ventspils koka” ugunsdzēsēju komandas bija ieslēgtas kopējā Ventspils ugunsdzēsības garnizona izbraukuma sarakstā un nepieciešamības gadījumā izbrauca uz lieliem ugunsgrēkiem pilsētā, piedalījās garnizona ugunsdzēsības taktiskās mācībās.

Te tikai jāatzīmē, ka šīs ugunsdzēsēju komandas varēja izbraukt uz ugunsgrēkiem pilsētā ar nepilnu kaujas nodalījumu, parasti uz automašīnas bija šoferis un 1-2 ugunsdzēsēji. Tomēr tā bija palīdzība PUK.

Ventspils apriņķa (rajona) Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība

1945.gada 7.decembrī Rīgā notika visu Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrību pirmā pēckara konference. Tiek nodibināta vienota LPSR Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība (BUB). Konference pieņēma LPSR BUB statusus un kā augstāko vadības orgānu ievēlēja BUB centrālo padomi. Par cik pirmos pēckara gadus palika spēkā 1940.gada izveidotais LPSR administratīvais iedalījums apriņķos un pagastos LPSR BUB pakļautās BUB tika izveidotas apriņķu līmenī, bet pagastos jau darbojās šo BUB pirmorganizācijas.

1946.gada 19.maijā tika sasaukta Ventspils apriņķa BUB pirmā pēckara konference. Vadoties no LPSR BUB Statūtiem tiek izveidoti Ventspils apriņķa BUB ar pirmorganizācijām pagastos, apdzīvotās vietās. Par Ventspils apriņķa BUB valdes priekšsēdētāju tiek ievēlēts Gustavs Rijenieks. Ventspils BUB biedrs no 1936.gada G.Rijenieks vadīja Ventspils BUB līdz 1967.gada 31.decembrim.

Sakarā ar LPSR administratīvi teritoriālā iedalījuma izmaiņām izmainījās arī Ventspils BUB nosaukums, savas izmaiņas BUB ienesa kolektivizācija. Vispirms laukos tika likvidēts pagasts un izveidotas ciema padomes. 1949.gada 31.decembrī ar LPSR Augstākās padomes prezidija dekrētu apriņķi tiek likvidēti un republikā tiek izveidoti 58 lauku rajoni.

Ventspils apriņķa BUB tiek pārveidots Ventspils rajona BUB, bet no 1967.gada BUB pieņem jaunu nosaukumu Ventspils pilsētas un rajona BUB.

Sakarā ar kolhozu izveidošanu rajonā katrā rajona kolhozā bija Ventspils BUB pirmorganizācija – BUK, tāpat BUB pirmorganizācijas BUK tika izveidotas katrā rūpniecības, transporta un celtniecības objektos, iestādēs un organizācijās kā pilsētā tā rajonā. Skolās un mācību iestādēs pastāvēja “Jaunās ugunsdzēsēju vienības”.

Pēc LPSR BUB pirmā konferencē pieņemtiem statūtiem apriņķa BUB konferencēs ievēl BUB Padomi. Ventspils BUB padome sastāvēja no 7 (vēlākos gados no 9) cilvēkiem. Padomes locekļi no sava vidus jau ievēl BUB priekšsēdētāju, viņa vietnieku un sekretāru. Parasti BUB Padomē tika ievēlēts pārstāvis no pilsētas vai rajona izpildkomitejas, rajona ugunsdzēsības inspektors, kura vadībā principā darbojās BUB pārstāvji no kolhozu, rūpniecības objektu BUK.

Ventspils apriņķa (rajona) BUB juridiski bija pastāvīga ar savu tiešo rēķinu bankā, apaļo zīmogu.

Kā jau tika minēts Ventspils BUB par saviem līdzekļiem uzturēja Piltenes BUK, algojot komandas priekšnieku un 4 šoferus. BUB par saviem līdzekļiem maksāja darba algu priekšsēdētājam un grāmatvedei. Apmaksāta instruktora

Ventspils BUB nebija. Ventspils BUB līdzekļus sastādīja biedru naudas un saimnieciskā darbība. Ventspils BUB tika izveidota dūmvadu teritoriju brigāde. Atsevišķi bija dūmvadu tīrītāji kas strādāja rajonā ciemu padomēs, atsevišķi kas strādāja pilsētā. Pirmos pēckara gadus un arī 1950-os gados par dūmvadu tīrītāju brigādes brigadieru strādāja Jānis Zālītis. Labi atceros arī Voldemāru Liepiņu, kurš aktīvi piedalījās visās BUB sporta sacensībās.

Pie reizes jāatzīmē, ka vēlāk jau 1980-os gados V.Liepiņš dūmvadu tīrītāja amatu iemācīja arī saviem dēliem Andrim un Jānim.

Otrs BUB saimnieciskās darbības pamatveids bija ķīmisko aparātu pildīšana. Ventspils BUB veica visu kolhozu, uzņēmumu, iestāžu ķīmisko aparātu pildīšanu.

Par ķīmisko aparātu pildītāju Ventspils BUB pēc aiziešanas pensijā 1954.gadā sāk strādāt Dāvids . Tomēr te uzreiz jāatzīmē, ka darba apstākļi ne tikai 1950-os gados, arī pēc tam ilgu laiku bija ļoti slikti. Ventspils PUK telpu trūkumu dēļ BUB ķīmisko aparātu pildītavai varēja iedalīt tikai nedaudz līdzekļu. Principā aparātu uzpildīšana notika zem klajas debess komandas sētā aiz vecā rātsnama.

Viena no Ventspils BUB darba formām bija jaunu biedru iesaistīšana BUB. Te tikai jāatzīmē, ka padomju laikā šis svarīgais jautājums bija pārāk sarežģīts un kļuva par pašmērķi. BUB konferencēs tika pieņemtas saistības par jaunu biedru iesaistīšanu un jaunu biedru iesaistīšana bija viens no kritērijiem rajonu BUB darba novērtēšanā.

Svarīgu vietu BUB ieņēma darbs ar BUK, to apgāde ar ugunsdzēsības tehniku, apmācību izvešana ar BUK biedriem. Praktiskās iemaņas darbā ar ugunsdzēsības tehnisko apbruņojumu BUK nostiprināja ikgadējā Ventspils BUB ugunsdzēsības sporta sacensībās. Ventspils BUB komanda piedalījās republikās BUB CP rīkotajās sacensībās.

Nobeidzot sarunu par Ventspils BUB darbu 1950-os gados nevar nepieminēt BUB galveno uzdevumu, kā teica padomju laikā, izvest ugunsdrošības aģitācijas un propagandas darbu iedzīvotāju vidū.

1950-os gados republikas Ugunsdzēsības pārvalde izmantoja tādu darba formu kā ugunsdrošības aģitācijas un propagandas automašīnas izbraukumus pa republikas rajoniem, ar kinofilmu demonstrēšanu, pārrunām, uzskatāmo aģitācijas materiālu izplatīšanu. Organizēt, lai aģitācijas automašīna aptvertu pēc iespējas vairāk pilsētas un rajona iedzīvotājus, skolniekus, bija viens no BUB Padomes uzdevumiem.

Ugunsdzēsība Ventspilī **XX gadsimta 60.gados**

Ventspils rajona Valsts Ugunsdrošības Uzraudzības inspekcijas nodibināšana

Rajona ugunsdzēsības inspektora darbs ar katru gadu kļūst sarežģītāks un pēc apjoma arvien lielāks. Lai gan Ventspils rajons bija pats mazākais teritorijas ziņā, arī Ventspils rajona ugunsdzēsības inspektoram N.Ivanovam arvien biežāk

bija jāizskata un jāapstiprina jaunceltnu projekti, jāseko ugunsdrošības normu un noteikumu ievērošanai celtniecības gaitā, jāpiedalās valsts komisijās pie objektu nodošanas ekspluatācijā – tā sakot jādod valsts ugunsdrošības uzraudzības sankcija ekspluatēt jauncelto objektu.

Ugunsdzēsības inspektora darbs jau prasīja tehniskas zināšanas. Par VUU inspektoriem republikā jau pieņēma darbiniekus ar vidējo, vai vidēji – tehnisko izglītību, kuri turpināja izglītību neklātienē Ugunsdzēsības tehniskās skolās vai beidza 11 mēnešu kursus. Republikas ugunsdzēsības pārvalde 1960-o gadu sākumā tiek izveidota normatīvi – tehniskā nodaļa 5 cilvēku sastāvā, tiek nodibināta Ugunsdzēsības izmēģinājumu stacija.

1960. gados strauji aug un attīstās kādreizējā Kurzemes bīskapijas galvenā pilsēta Piltene, kura pilsētas statusu lepnī nesa jau vairāk kā 400 gadus.

Piltenē XX g.s. 60-os gados tika uzcelts starpkolhozu augļu un dārzeņu pārstrādāšanas uzņēmums “Piltene”, kurš kļuva plaši pazīstams ar saviem mārutkiem.

Fabrika “Rīgas adītājs” Piltenē izveido savu filiāli sieviešu galantērijas preču ražošanai.

Kolhozā “Piltene” tiek uzcelta rajonā lielākā ferma 682 govīm.

Piltenes pilsētā tiek uzcelta jauna vidusskola, moderns tirdzniecības centrs, sporta zāle, uzbūvēts stadions ar bituma segumu, viens no labākajiem tajā laikā republikas laukos.

Jāatzīmē, ka Piltenes stadionā Ventspils BUB organizēja un izveda rajona un BUK sacīkstes, kuras parasti izvērtās par īstiem ugunsdzēsības svētkiem.

Senās Piltenes BUB tradīcijas 1960-os gados turpināja Piltenes BUK, sekmīgi dzēšot ugunsgrēkus Piltenes apkārtnē.

Bet Piltenes vidusskolas “Jauno ugunsdzēsēju” vienību 1969./70. Mācību gadā sava skolotāja, Ventspils BUB Padomes locekļa Gunāra Daudzes vadībā izcīnīja I vietu republikas komjaunatnes CK, IeM UP, Izglītības ministrijas un BUB CP rīkotajā konkursā “Ugunsgrēku novēršana no bērnu nerātnības.”

Piltenes Profesionālās ugunsdzēsēju daļas biedri pēc ugunsdzēsības sporta sacensībām Ugālē, pie automobiļa stāv daļas priekšnieks Kristis Gorbants, 1967.gada 6.septembrī.

Iedzīvotāju skaitu ziņā lielākā apdzīvotā vieta Ventspils rajonā 1960-os gados bija Ugāle, lai gan Ugālei bija tikai ciemata statuss.

Ugālē bija vairāk kā 20 uzņēmumu un organizāciju. Bez Ugāles MRS, par kuru jau minējām, 1960-os gados Ugālē uzceļ rajonā lielāko rūpniecības uzņēmumu – drenu cauruļu rūpnīcu “Usma” ar jaudu 77,8 milj. cauruļu gadā. Rūpnīca izlaida arī keramikas plāksnes, kuras izmantoja apsildāmu grīdu ierīkošanai. Vienlaikus ar ražošanas objektiem rūpnīcas darbiniekiem tiek uzcelti piestāvu dzīvojamie nami, atvērta ēdnīca.

Ugāles rūpniecības skaitā var pieskaitīt 29 PUK remontdarbnīcas un fabrikas “Rīgas adītājs” filiāli.

Bet galvenais ieguvums ugunsdzēsējiem bija tas, ka bez Ugāles MRS ugunsdzēsēju automašīnas, drenu rūpnīca “Usma” un 29 PUK iegādājās ugunsdzēsēju automašīnas.

Vārves ciemā, Ventavā, Tārgales ciemā, Puzes ciemā, Stendes upes lejā un citos Ventspils rajona ciemos 1960.g. beigās sāk izveidoties jaunie kolhozu ciemati. Kolhozos notiek, kā mēdza teikt, padomju laikā lauksaimniecības mehanizācija, elektrifikācija un ķimizācija.

Un katrs no šiem rajona objektiem prasīja VUU inspektoru “uzmanību”, lai nodrošinātu visu rajona objektu ugunsdrošību, bet ugunsgrēku gadījumā tiktu pieņemti nekavējoši soļi to likvidēšanai.

Runājot par VUU profilakses darba apjomu 1960-os gados saprotams, ka vienam VUU inspektoram Ventspilī, lai arī kopīgi ar Pilsētas ugunsdzēsēju komandu un BUB fiziski nebija pa spēkam.

1963.gadā IeM UP atrod par iespēju 10 lielākos rajonos izveidot VUU inspekcijas 3 cilvēku sastāvā, bet pārējos rajonos un arī Ventspilī VUU grupas 2 cilvēku sastāvā. Un tikai 1967.gadā Ventspilī tiek izveidota VUU inspekcija 3 cilvēku sastāvā.

Par VUU inspekcijas priekšnieku tiek apstiprināts Nikolajs Ivanovs, par vecāko inspektoru Modests Daņiļevičs. Par inspektoriem 1960-os gados strādājuši Tālivalds -----, -----

Kā zināms 1960-os gados Latvija pārcieta divas mūsu gadsimta lielākās viesuļvētras jeb orkānus: pirmo 1967.gada 17.-18.oktobrī un otru 1969.gada 1.-2.novembrī. Vēja ātrums sasniedza 25-30 metri sekundē, atsevišķās brāzmās pat 43-48 m/sek.

Liekas katram saprotams, kādu postu viesuļvētras nodarīja Latvijai, tai skaitā arī Ventspils rajona mežiem, ņemot vērā, ka kokus gāž jau pie vēja ātruma 25-30 m/sek. (10 balles). Vissmagāk tādos gadījumos cieš egles un priedes.

Viesuļvētras izraisīja Ventspils rajona mežu pielūžņošanu, lauztie un gāztie koki bija jāizcērt. Mežrūpnieku jaudas tik lielai kokmateriālu izstrādāšanai bija par mazu un Ventspilī parādās dažādu “melno arteļu” brigādes no Baltkrievijas, Ukrainas, Aizkarpatu rajoniem, jo Latvijas PSR valdība piešķīra cirsmu fondus pārējo PSRS republiku mežizstrādes organizācijām, kur bija ļoti liels kokmateriālu deficīts. Par cik kokmateriālu cenas tur bija vairāk kārt augstākas nekā Latvijā, “gucuļi” Ventspilī ieradās ar koferiem pilniem ar naudu,

uzpirka meža darbiniekus, lai iegūtu labākos kokmateriālus, gan dzelzceļniekus, lai dabūtu vagonus kokmateriālu izvešanai.

Viesuļvētras nodarīja postījumus elektrotīklos, cieta daudzu kolhozu elektrolīnijas, tika izgāzti zemsprieguma un vidējā sprieguma elektrolīniju stabi, sevišķi mežos.

Ventspils rajona mežu izstrādāšana un elektrolīniju atjaunošana bija saistīta arī ar ugunsdrošības jautājumiem un tātad ar VUU inspektoru darbu.

Par notikušiem ugunsgrēkiem Ventspils rajonā 1960-os gados mūsu rīcībā ir nepilnīgas ziņas. Tomēr nelielu ieskatu šajā ziņā dod sekojoši skaitļi:

Gads	Ugunsgrēku skaits	Materiālie zaudējumi, rbļ.
1966.	17	38 749
1967.	10	8 053
1968.	18	12 550
1969.	17	5 615

Ventspils pilsētas un rajona Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība

Ventspils BUB Padomes locekļu un biedrības priekšsēdētāja G.Rijenieka galvenais darbs 1960-os gados bija īstenot dzīvē LPSR Ministru padomes “Nolikumu par brīvprātīgo ugunsdzēsēju vienībām rūpniecības objektos” (1954.g.) un 1965.g. pieņemto “Nolikumu par LPSR kolhozu ugunsdzēsības un apsardzes dienestu”.

Valdības lēmumi par Brīvprātīgo ugunsdzēsēju vienībām (komandām) bija aktuāli un uzlika par pienākumu uzņēmumu vadītājiem un kolhozu priekšsēdētājiem nest personīgu atbildību par BUK izveidošanu, to apgādi ar pirmatnējiem ugunsdzēsības līdzekļiem, ugunsdzēsības tehniku.

Bet praksē bija jāpieliek lielas pūles, jāizved liels organizatorisks darbs, lai ugunsdrošības stāvoklis pilsētā un rajonā tiešām uzlabotos.

1960-os gados Ventspils BUB Padomei neizdodas uzlabot darba apstākļus un iegūt piemērotākas telpas ķīmisko aparātu pildīšanai. Bet sakarā ar pilsētas un rajona straujo izaugsmi ķīmisko aparātu kļūst arvien vairāk, darba apjomi palielinās.

Attiecībā uz uguns dzēšamiem aparātiem varu atzīmēt sekojošo. Ja pirmos pēckara gadus lietošanā bija ķīmiskie ugunsdzēsamie aparāti “Bogotir” Nr. 1, Nr. 2 un Nr. 3, pēc tam rūpnīcas sāka izlaist tā saucamos putu ugunsdzēsšanas aparātus OP-1 un OP-3, tad 1960-tos gados šo aparātu ražošana tiek pārtraukta un tiek ražoti jau tehniski uzlaboti putu ugunsdzēsamie aparāti OP-5.

Atceros, ka šis tehniskais jaunums pirmajā laikā radīja pārpratumus strādnieku, kolhoznieku, iedzīvotāju vidū. Lieta bija vienkārša – izmainījās aparāta iedarbināšana. Ja agrāk aparātu “Bogotir” un OP-1 (OP-3) pirms iedarbināšanas bija jāapgriež un aparāta belznis jāuzsit pret cietu virsmu, lai sasistu stikla kolbu un aparātā notiktu ķīmiskā reakcija, tad tagad aparāta OP-5 iedarbināšanai aparāts bija jāapgriež svira pa 180° un pēc tam jāapgriež aparāts un putu strūkļa jāvirza ugunī.

Izvedot izskaidrošanas darbu iedzīvotāju vidū BUB aktīvistiem bija jāatgādina putu aparātu OP-5 iedarbināšana un pielietošana ugunsgrēka gadījumā.

1960-os gados Ventspils BUB bez tradicionālās dūmvadu tīrīšanas un ugunsdzēsamo aparātu pildīšanas, sāk ieviest citus pakalpojumus – krāšņu un pavardu ierīkošanu un remontu, zibens novadītāju uzstādīšanu, pēc tam arī koka konstrukciju ugunsdrošu apstrādi, ugunsdrošības signalizācijas ierīkošanu un tehnisko apkalpošanu.

Šo darbu veikšana deva Ventspils BUB zināmus ienākumus, te tikai jāatzīmē, ka pēc republikas BUB statūtiem 1/4 daļu ienākumu pārskaitīja republikas BUB CPO centralizētai izlietošanai.

Bez saimnieciskās darbības Ventspils BUB Padome organizēja BUK priekšnieku sanāksmes, seminārus, ugunsdzēsības lietišķā sporta sacīkstes.

Ventspils BUB ar saviem līdzekļiem un iespējām piedalījās ugunsdrošības profilaktiskajā, aģitācijas un propagandas darbā, ko saprotams izveda arī rajona VUU inspektori, PUK.

Liela uzmanība BUB padomei 1960-os gados bija jāvelta BUK rīcībā esošās ugunsdzēsības tehnikas uzturēšanai darba kārtībā, apmācību izvešanai ar BUK biedriem.

1960 gadu beigās kolhozu BUK jau bija apgādātas ar ugunsdzēsēju motorsūkņiem, daudzi kolhozi iegādājās ugunsdzēsēju automašīnas.

1967.gadā Ventspils BUB biedri savā atskaišu vēlēšanu konferencē nolemj turpmāk Ventspils BUB saukt par Ventspils pilsētas un rajona Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrību.

Par BUB Padomes priekšsēdētāju tiek ievēlēts Ziedonis Kalniņš, kurš BUB priekšsēdētāja pienākumus pildīja līdz 1972.gadam.

1-mās militarizētās ugunsdzēsības vienības (MUV) Ventspils naftas pārkraušanas naftas bāzes (VPNB) apsardzei nodibināšana

1. Militarizētās ugunsdzēsības vienības ugunsdzēsēju talka-teritorijas labiekārtošana. 1970-to sākums. (fotogrāfija no Ugunsdzēsības muzeja krājuma LUM 1866)

Ventspils pārkraušanas naftas bāzes celtniecība tika uzsākta 1958.gada oktobrī.

VPNB projektēja četri Pēterburgas un viens Maskavas projektēšanas institūts. Pirmās kārtas projekta pārkraušanas apjoms bija paredzēts 1.9 milj. tonnu gadā. Pirmo reizi PSRS projektā tika izmantotas vairākas eksperimentālās iekārtas procesu automatizētai tālvadībai un kontrolei un galvenais I kārtas tehnoloģiskais process paredzēja bāzes paplašināšanu II un III kārtas celtniecību, nepārtraucot tās darbu.

Ar VPNB celtniecību es tuvāk iepazīnos 1960.gada augustā, kad sāka strādāt pilsētas ugunsdzēsēju komanda. Ar vien biežāk uz Ventspili sāka braukt republikas ugunsdzēsības pārvaldes darbinieki, lai kontrolētu tāda ugunsbīstama un savienības mēroga objekta celtniecību. Kopīgi ar Ventspils rajona ugunsdzēsības inspektoru N.Ivanovu man nācās uz vietas iepazīties ar VPNB I kārtas objektu celtniecības gaitu un ugunsdrošības pasākumiem, kuru izpilde bija jānodrošina līdz objekta nodošanai ekspluatācijā.

1961.gada vasarā Naftas bāzes būvlaukumā gāja kā "kaujas laukā". Padomju plānveida ekonomikas rezultātā vienmēr kaut kā pietrūka, nebija atsūtīti vajadzīgie materiāli. Bet VPNB bija jānodod ekspluatācijā noteiktā laikā, jo līgumi ar ārvalstīm par naftas eksportu jau bija sarakstīti. Pēdējos mēnešos celtniecības gaitu "kontrolēja un vadīja" pat republikas MP un partijas CK pārstāvji.

Jau no 1960.gada novembra darbojās jaunceļamā objekta direkcija – direktors E. E.Budens, galvenais inženieris N.Amantovs, celtniecības inženiera vietniece M.Antrope. 1961.gada jūnijā grupa jaunpieņemto darbinieku tika aizsūtīta uz kursiem Astrahaņā, Kijevā, Saratovā.

Jaunceļamā objekta kadru daļa 1961.gada vasarā uzsāka arī ugunsdzēsēju komandas komplektēšanu ar personālsastāvu. Pēc projekta VPNB aizsardzībai no ugunsgrēkiem bija paredzēta tā saucamā ministriju, resoru, profesionālā ugunsdzēsēju komanda ar personālsastāvu 100 darbinieki. Tomēr līdz objekta nodošanai šis jautājums pilnīgi netika atrisināts, tāpat atklāts palika jautājums par ugunsdzēsēju komandas priekšnieka kandidatūru ar ugunsdzēsības tehnisko izglītību.

Ugunsdzēsēju komandai bija paredzēts un arī jau uzcelts divstāvu depo pēc tipveida projekta uz 2 izbraukumiem, ar nepieciešamām dienesta telpām un 2 dzīvokļiem 2.stāvā. Par VPNB, celtniecības līdzekļiem jau bija iegādātas 2 ugunsdzēsēju automašīnas PMZGM un ZIL 150 šasijas.

Kas tad principā tika uzcelts trijos gados un kādi objekti ietilpa VPNB I kārtā.

Pirmkārt, tā bija 6 km gara dzelzceļa līnija no esošās Rīgas –Ventspils dzelzceļa līnijas ar divām stacijām Ventspils 2 un Nafta. Šis dzelzceļa atzars bija unikāls un celtniecībā sarežģīts, jo gāja pāri purvam, kura dziļums vietām sasniedza 11 – 14 metrus. Kā atceras celtniecības inženiere M.Antrope bijuši gadījumi, kad izbūvētais uzbērums no rīta jau „pazudis”.

Pašā naftas bāzē galvenais objekts, un kā izrādījās vēlāk, arī visugunsbīstamākais bija dzelzceļa noliešanas estakādes, kur dzelzceļa cisternās atvestā nafta un dīzeldegviela tiek izlieta un iesūknēta rezervuāros.

Pēc VPNB I kārtas projekta tika uzcelts pirmais rezervuāru parks – 12 rezervuāri katrs 5000 m³ tilpumā. Tātad iesākot darbu VPNB kopējais naftas produktu tilpums bija 60 tūkst. m³.

VPNB tehnoloģiskais process paredzēja no rezervuāriem naftu sūknēt uz tankkuģiem pie ostas 1 naftas muliņa.

VPNB teritorijā tika uzcelta tehnoloģiskā pirmā sūkņu stacija. Naftas bāzi ar ostas muliņiem savienoja 5 km gari, 900 km trīs cauruļvadi.

Netālu no ostas muliņa tika izveidots tā saucamais bunkura laukums jeb TTC-2 ar uzdevumu attīrīt no tankeriem atsūknēto balastūdeni. Pēc VPNB I kārtas projekta netālu no ugunsdzēsēju depo tika uzceltas nelielas mehāniskās darbnīcas, noliktava, katlu māja, divstāvu kantora ēka.

1961.gada septembra otrā pusē VPNB jau notika tā saucamās darba komisijas, kurās visas ieinteresētās puses – celtnieki, VPNB direkcija, ostas, dzelzceļa pārstāvji, sanitārās ugunsdzēsības un citu ieinteresēto dienestu pārstāvji uz vietas pārbaudīja objekta gatavību ekspluatācijai. No ugunsdzēsības dienesta darba komisijās piedalījās republikas UP atbildīgie darbinieki, bet 1961.g. septembra beigās Ventspilī vairākas dienas darbojās valsts komisija, lai pieņemtu ekspluatācijā VPNB I kārtu. Kā valsts ugunsdrošības uzraudzības pārstāvis valsts komisijā piedalījās IeM UP priekšnieks J.Zujevs.

Valsts komisijas darbs ritēja ļoti saspringti ne tikai ugunsdzēsības dienestam, bet arī ostniekiem un dzelzceļniekiem bija daudz pretenziju. Mūsu pārvaldes priekšnieks J.Zujevs ne pirmo reizi izteica domu, ka VPNB aizsardzība no ugunsgrēkiem jāuztic IeM Militāram ugunsdzēsības dienestam, kā tas bija līdzīgos ar naftu saistītos uzņēmumos Padomju Savienībā.

Tomēr kā atceras M.Antrope neskatoties uz daudzu valsts komisijas locekļu pretenzijām Ministru Padomes celtniecības komitejas priekšnieks Silovs pārliecināja Valsts komisijas locekļus un 1961.gadā 30.septembrī akts tika parakstīts, uz Maskavu tiek nosūtīta telegramma, ka VPNB pieņemta ekspluatācijā. Šo datumu tad arī uzskata par VPNB darba sākumu.

Tomēr vissvarīgākie vēsturiskie notikumi notika 1961.gada oktobrī un lai būtu precīzi jāatzīmē, ka 1961.gada 12.oktobrī agrā rīta stundā VPNB pienāca pirmais dzelzceļa sastāvs ar Tatārijas naftu, bet pēc 13 dienām 25.oktobrī naftas kravu uzņēma pirmais tankkuģis Ašhabada ar 16 000 t kravnesību.

Ļoti labi atceros šos abus šodien jau vēsturiskos notikumus.

1961.gada 12.oktobrī kad plkst. 8.00 naftas bāzē pienāca pirmais dzelzceļa sastāvs ar 27 cisternām pie estakādes atradās ne tikai IeM Ugunsdzēsības pārstāvji, bet man kā toreizējam Ventspils ugunsdzēsības garnizona priekšniekam bija uzdevumus nodrošināt pilsētas ugunsdzēsēju komandas, ostas, dzelzceļa un „Ventspils koka” ugunsdzēsības komandu tehnikas klātbūtni. Tika izvesta pilna kaujas izvēršanās un dzelzceļa cisternas ar naftu, sastāva izliešanu gaidījām ar lielām bažām. Jāatzīstas, ka ugunsdzēsēju starpā nebija tādu, kuri

praktiski agrāk būtu saskārušies ar naftu tādā daudzumā. Baidījāties, ka nafta var aizdegties, cisternas uzsprāgt.

Pastiprinātā kaujas gatavībā Ventspils pilsētas ugunsdzēsēji aizvadīja arī 25.oktobri, kad naftas kravu uzņēma pirmais tankkuģis Ašhabada, iedomājoties, ka tankkuģī ieplūst tūkstošiem tonnu naftas, bet ja nu, kaut kas notiek.

Ar laiku dzelzceļa sastāvu naftas bāzē cisternu izliešana un tankkuģī iepildīšana kļūst par ikdienišķu darbu.

Izejot no vietējiem apstākļiem, pagaidām VPNB direkcija bija spiesta izvietot ugunsdzēsēju depo telpās ATS dzīvokļu telpas depo 2 stāvā iedalīt Ventspils Milicijas apsardzes vienībai, kurai bija jānodrošina VPNB apsardze. Atsevišķas telpas pēc projekta viņiem nebija paredzētas.

Pēc projekta paredzētā profesionālā ugunsdzēsēju komandu pie nodošanas ekspluatācijā nebija nokomplektētas un IeM UP bija spiesti komandēt no Rīgas MUD komandējošos sastāvu, profilakses instruktore, lai nodrošinātu VPNB ugunsdrošību. Neatceros datumu, bet 1961.g. oktobrī naftas bāzē notika neliela mazuta aizdegšanās katlu mājā. Lai gan aizdegšanās tika nekavējoši likvidēta, tomēr šis fakts radīja „lielu troksni”. Nākošā dienā no Rīgas ieradās ne tikai UP, IeM, bet arī MP un CK pārstāvji. Atkal pacēlās jautājums par IeM MUD izveidošanu naftas bāzes aizsardzībai. Ugunsdzēsējus atbalstīja arī VPNB direktors Budeks.

Un lūk, 1961.gada 30.oktobrī PSRS Ministru Padome paraksta rīkojumu par IeM MUD organizēšanu. VPNB apsardzei izdalot 100 štatu vienības, bet ar **Iekšlietu ministra pavēli Nr.078 no 1961.gada 10.novembra tiek paziņoti IeM UP I militarizētās ugunsdzēsības vienības (MUV) Ventspils Naftas bāzes apsardzei štati (100 štata vienības):**

- vecākais un vidējais komandējošais sastāvs - 11 štatu vienības;
- jaunākais komandējošais sastāvs - 70 štatu vienības;
- ierindas sastāvs - 16 štatu vienības;
- kalpotāji - 3 štatu vienības.

Ar IeM UP priekšnieka pavēli par pirmo I MUV priekšnieku tika apstiprināts iekš.dienesta kapteinis Edvīns Sīpiņš, par viņa vietnieku dienesta majors Mihails Kozins. Vienības vadībā pēc štatiem bija paredzēta vecākā inženiera štata vienība, divas inspektoru štata vienības un finansu daļa – 2 štata vienības.

I MUV vecākā inženiera pienākumi tika uzticēti no Liepājas pārceltam uz Ventspili iekš. dienesta kapteinim Jānim Bullim, par kadru inspektoru neilgi strādāja Semjonovs, bet pēc tam ilgus gadus ar lielu atbildības sajūtu savus pienākumus vienības komplektēšanā izpildīja atvaļinātais robežsargu majors Igors Tarasevičs, kurš savu bagāto armijas pieredzi izmantoja personālsastāva audzināšanas darbā un uzskatāmās aģitācijas izveidošanā. Otra vienības inspektora štata vienība tika izmantota ļoti svarīga tajā laikā materiāli – tehniskās sagādes un saimniecisko jautājumu risināšanai. Un jāsaka, ka ilgus gadus vienībā ar šiem jautājumiem „tika galā” tiešām īsts sagādnieks, bijušais naftas bāzes sagādes daļas priekšnieks Mihails Kuļešovs. Par vienības finansu daļas

priekšnieku tika apstiprināta Ludmila Mišina, sekretāres- mašīnrakstītājas pienākumus ilgus gadus pildīja Valentīna Ņikoļska.

I Militarizētajā ugunsdzēsēju vienībā VNPB apsardzē es sāku strādāt 1964.gada jūlijā. Sākumā izpildīju vienības priekšnieka palīga, inspektora pienākumus, pēc tam tiku apstiprināts vienības priekšnieka vietnieka amatā, bet 1973.gadā, kas I MUV štatos tika ieviesta jauna štata vienība – vienības priekšnieka vietnieks politiskā audzināšanas darbā mans galvenais darba lauks kļuva, kā teica padomju laikā politiskais audzināšanas darbs kolektīvā.

I MUV nostrādāju līdz 1976.gada oktobrim, kad tiku izvirzīts politiskam audzināšanas darbam republikas Ugunsdzēsības pārvaldē.

Pēc IeM apstiprinātiem štatiem I MUV tika izveidotas divas daļas – 9.MUD Naftas bāzes pamata laukuma un 10.MUD bunkura laukuma un muliņu apsardzei.

Pēc pirmajiem štatiem 9.MUD kaujas nodalījumā bija paredzētas 5 ugunsdzēsēju automašīnas – autocisterna, autosūkņis, ķīmisko putu ugunsdzēsšanas automobilis, šļūteņu automobilis un operatīvā automašīna. Rezervē – divas ugunsdzēsēju automašīnas un smagā automašīna.

9.MUD pēc štatiem bija paredzētas 7 virsnieku štata vienības – daļas priekšnieks, priekšnieka vietnieks, vecākais un profilakses instruktors un trīs sardzes priekšnieki. Ierindas un jaunākā komandējošā sastāvā ietilpa – profilakses instruktora palīgi, dzēsēji, šoferi, šoferi – nodaļas komandieri un nodaļu komandieri – kopā 50 štatu vienības. 9.MUD tika izveidots sakaru punkts ar 3 radiotelefonistu štata vienībām un vecāko sakaru meistara štata vienību, kā arī GDAD bāze ar vecākā GDAD meistara štata vienību un vecākā šofera štata vienību.

Par 9.MUD priekšnieku tiek apstiprināts Gustons, pēc tam priekšnieka pienākumus izpildītāja I.Antonovs, bet 1965.g. par 9.MUD priekšnieku nozīmē vienības vec.inženieri Jāni Bulli, kurš nostrādāja šajā amatā līdz aiziešanai pensijā.

Militarizēto ugunsdzēsēju daļu priekšnieka vietnieki pēc saviem funkcionāliem pienākumiem atbildēja par dienesta organizēšanu daļā, personālsastāvu apmācību, ugunsdzēsības tehniku u.tml..

Par 9.MUD priekšnieka vietniekiem 1960.g. strādājuši V.Karcevs, Hubeckis, V.Homčenko.

Profilakses instruktora pienākumus 9.MUD izpildīja A.Kokins, par sardzes priekšniekiem strādājuši jaunie virsnieki: B.Šipilovs, V.Proščenko, A.Pavlovs, L.Otikovs, N.Akulovs.

Par GDAD bāzes vec.meistaru 9.MUD ilgus gadus strādā kādreizējais PUK priekšnieka vietnieks K.Gūtmanis, vecākā šofera pienākumus izpildīja Nikolajs Jemeljanovs, Zigfrīds Zelčs.

10.MUD salīdzinot ar 9.daļu bija daudz mazāka, kaujas nodalījumā, pēc pirmajiem štatiem, bija viena autocisterna, rezervē – motorsūkņis M-1200 un motocikls M72. Arī pēc personālsastāva 10.MUD bija mazskaitliska – 35 štata vienības, no tām 6 virsnieku štata vienības – daļas priekšnieks, vietnieks, profilakses instruktors un 3 sardzes priekšnieki.

Par 10.MUD priekšnieku tika apstiprināts Voldemārs Bogdanovs, bet 1967.g. par priekšnieku izvirzīja priekšnieka vietnieku Valēriju Proščenko.

I MUV finansēšana, vienības saimnieciskā darbība

I MUV finansēšanas pamatā, apgādei ar nepieciešamo tehniku, dienesta telpām utt. Bija savstarpējais līgums, kuru noslēdza IeM Ugunsdzēsības pārvalde ar LPSR MP Naftas un cieto kurināmo sagādes un realizācijas Galveno pārvaldi, kurai bija padota Ventspils pārkraušanas Naftas bāze.

Ugunsdzēsības pārvalde ar I MUV apņēmas organizēt un nodrošināt ugunsdrošību Naftas bāzes objektos, bet ugunsgrēka izcelšanās gadījumā organizēt tā dzēšanu un pieņemt visus nepieciešamos mērus ugunsgrēka likvidēšanai. Ugunsdzēsēji apņēmas kontrolēt kā tiek īstenotas dzīvē ugunsdrošības normas un noteikumi, kā tiek ievērots ugunsdrošības režīms, lai vienmēr gatavībā būtu ugunsdzēsības stacionārās iekārtas, sakaru un signalizācijas aparāti, izvest strādnieku, kalpotāju instruktāžu un apmācību u.tml..

Savukārt Ventspils pārkraušanas Naftas bāzes galvenā pārvalde apņēmas ne tikai izpildīt visus nepieciešamos pasākumus ugunsdrošības stāvokļa uzlabošanai, bet finansēt I MUV uzturēšanu. 9. un 10.MUD ugunsdzēsēju depo atradās Naftas bāzes bilancē un bāze par saviem līdzekļiem sedza depo ēku, dienesta telpu tekošos, kapitālos remontus, apkuri, apgaismošanu u.tml.. Ugunsdzēsības tehnika, tehniskais apbruņojums tika iegādāts par Naftas bāzes līdzekļiem, atradās Naftas bāzes bilancē un bāze sedza tehnikas, sakaru līdzekļu, GDAD bāzes uzturēšanai, t.i. degvielas, smērvielu, rezerves daļu un tml. iegādi.

Tomēr I MUV bija arī savs rēķins Ventspils bankā, uz kuru katru mēnesi Naftas bāzes pārskaitīja paredzēto summu I MUV personālsastāva darba algām, ceļa, komunāliem, kultūras un sadzīves izdevumiem.

Jauna ugunsdzēsēju depo celtniecība, personālsastāva apgāde ar dzīvokļiem

1.Militarizētās ugunsdzēsības vienības depo, Kaiju ielā 2, 1960-tie gadi

Saprotams, ka ar Ventspils pārkraušanas Naftas bāzes nodošanu apsardzei, IeM Militarizētam ugunsdzēsības dienestam Ugunsdzēsības pārvalde izvirzīja jautājumus par I MUV apgādi ar speciālo ugunsdzēsības tehniku, jauna ugunsdzēsēju depo celtniecību. Šie jautājumi tika risināti valdības līmenī. Mūsu rīcībā ir republikas Tautsaimniecības Padomes rīkojums Nr.1418 no 1961.g. 18.novembra, ar kuru Ministru padomes Naftas un cieto kurināmo sagādes un realizācijas Galvenās pārvaldes priekšniekam Ogoņanam tika uzdots – līdz 1961.g. 1.decembrim izlemt jautājumu projektu organizācijā „Giprospekgaz”, kura projektē Naftas bāzes II kārtu par jauna tipveida ugunsdzēsēju depo celtniecību uz 6 izbaukumiem.

Jāatzīmē, ka jautājums tika atrisināts operatīvi, atrasti līdzekļi projektēšanai un celtniecībai. Vienības priekšnieka Edvīna Sīpiņa neatlaidība, ar naftas bāzes direktora atbalstu atļāva ugunsdzēsējiem jau 1965.g. svinēt „jurgus”.

9.MUD saņēma depo uz 6 izbaukumiem un visas nepieciešamās dienesta telpas. Depo 3 stāvu daļā izvietojās vienības vadības darba kabineti, sapulču zāle (9.MUD Ļeņina istaba), bibliotēka, noliktava, kā arī 2 dienesta dzīvokļi.

Vienlaicīgi ar depo celtniecību pie depo tika uzcelts slēgts mācību tornis ar 2 skrejceļiem. Pēc dažiem gadiem aiz mācību torņa vienības teritorijā personālsastāvs pašu spēkiem uzcēla šautuvi, bet jau 1970.g. beigās aiz depo tika uzcelta speciālās tehnikas novietošanai angāra tipa garāža.

Arī 10.MUD vienstāvu depo uz diviem izbaukumiem bija šaurs. Visu dienesta telpu izvietojšanai un 10.MUD saimnieciskā kārtā uzsāka piebūves celtniecību.

Augstāk minētās Tautsaimniecības padomes rīkojumā tika atrisināti arī jautājumi par I MUV personālsastāva apgādi ar dzīvokļiem. Tā, piemēram, Ventspils pārkraušanas Naftas bāzes direktoram Budenam tika uzdots:

1. nodot I MUV rīcībā 2 divistabu dzīvokļus Naftas bāzes darbiniekiem dzīvojamās mājās Rindas ielā.

2. I MUV pēc nodošanas ekspluatācijā saņēma 12 dzīvokļu dzīvojamo māju Kosmonautu ielā, kuru cēla kopā ar pilsētas ūdensvada II pakāpes sūkņu staciju un kura bija paredzēta komunālās saimniecības darbiniekiem. Naftas bāzes direkcija nodeva ugunsdzēsējiem arī 8 mazgabarīta istabas ģimenes kopmītnē Rindas ielā un pusi istabu barakas tipa kopmītnē Kaijas ielā.

1960-to gadu nogale bija bagāta ar svarīgākiem notikumiem VPNB darbā.

No 1963.gada maija 2 gadus VPNB par direktoru strādā Arnolds Rabinovičs, bet pēc viņa gandrīz 20 gadus VPNB vada Viktors Odnoralenko.

1964.gadā tiek nodota ekspluatācijā VPNB II kārtā, stājas ierindā II laukums ar 24 5000 m³ rezervuāriem, VPNB pamatlaukumā jau ir 45 rezervuāri ar kopējo tilpumu 225 tūkstoši m³. 1964.gadā VPNB uzsāk dīzeļdegvielas pārkraušanu, bet 1968.gada septembrī stājas ierindā naftas vads Polocka-Ventspils. Bunkurēšanas laukumā tika uzcelti 14 rezervuāri katrs 2000 m³ tilpumā. Ostā stājas ierindā II naftas muliņš pie kura jau var piestāt tankkuģi ar kravnesību 45 000 tonnu.

1969.gadā tika uzsākta VPNB III kārtas celtniecība, trešajā laukumā tiks uzcelti 18 rezervuāri katrs jau ar tilpumu 20 000 m³.

1. Militarizētās ugunsdzēsības vienības biedru ierindas mācību skate Ventpils Naftas pārkraušanas bāzes teritorijā, 1970-tie gadi. (fotogrāfija no Ugunsdzēsības muzeja krājuma LUM 1864)

1. Militarizētās ugunsdzēsības vienības veterāni vienības 20 gadu darbības jubilejā, 1981.gada 26.novembrī. Pirmā rindā otrais no kreisās Valerijs Proščenko, trešā Ludmila Mišina, ceturtais Jānis Bullis (fotogrāfija no Ugunsdzēsības muzeja krājuma LUM 1860).

1. Militarizētās ugunsdzēsēju vienības biedri sporta sacensībās Pārventas mežā, 1970-to gadu sākumā. Sacensību dalībniekus uzrunā vienības priekšnieks Juris Ļabis (fotogrāfija no Ugunsdzēsības muzeja krājuma LUM 1862)

1. Militarizētā ugunsdzēsības vienība pastāvēja līdz 1993. gada 1. maijam, pēc tam Ventpils naftas bāzes ugunsdzēsības apsardzes un ugunsdrošības funkcijas nodeva valsts uzņēmumam „Ventpils nafta”.

1993. gada 28. aprīlī tika izdota pavēle „Par valsts uzņēmuma „Ventpils nafta” ugunsdzēsības-glābšanas dienesta organizāciju”. Pamatojoties uz LR likumu „Par ugunsdrošību” no 24.03.1992. gada un Ministru Padomes Nolikumu Nr. 426 no 14.10. 92. g. uz LR IeM 9. un 10. ugunsdzēsības-glābšanas dienesta daļu bāzes no 1993. gada 1. maija izveidoja Valsts uzņēmuma „Ventpils nafta” ugunsdzēsības glābšanas dienestu.

STRUKTŪRVIENĪBAS PRIEKŠNIEKI (KOMANDIERI):

1. Militarizētā ugunsdzēsības vienība (MUV)

Priekšnieki

Edvīns Sīpiņš 1961.- 1972. gads

Juris Ļabis 1972.-1979. gads

Lavrentijs Krotovs 1979.-1987. gads

Modests Daņilevičs 1987.- 1993. gads

9. Militarizētā ugunsdzēsības daļa (MUD)

Gustons 1961

Ivans Antonovs

Jānis Bullis 1965 –

Anatolijs Pavlovs 1984-
Igoris Sinickis 1987-

10. Militarizētā ugunsdzēsības daļa (MUD)

Valdemārs Bogdanovs
Valērijs Proščenko 1967-
Aivars Žerdiņš 1980-
Māris-Aleksandrs Toms 1984-
Aleksandrs Ibragimovs 1987-

IEVĒROJAMĀKIE NOTIKUMI

1996.gads Starptautiskās mācības Bere-96.

Mācības piedalījās pārstāvji no Latvijas, Zviedrijas, Somijas, Krievijas un citu valstīm. Mācības tika atstrādāta ķīmisko avāriju seku likvidācijas darbu veikšana, lielo meža ugunsgrēku dzēšanas darbu veikšana (ar Zviedru ugunsdzēsības lidmašīnu piedalīšanos), kā arī starptautiskā sadarbība aukstāk minēto darbu veikšana.

2002.gads Baltijas valstu čempionāts ugunsdzēsības sportā.

Pirmo reizi Ventspils pilsētas vēsturē tajā notika starptautiskas sacensības ugunsdzēsības sportā. Sacensības piedalījušies Latvijas, Lietuvas un Igaunijas, kā arī ārpus ieskaites Baltkrievijas un Krievijas izlases. Pirmo reizi Latvijas vēsturē Ventspils stadionā tiek uzstādīts saliekamais ugunsdzēsības tornis, kuru speciāli uzprojektēja šīm sacensībām un kurš pēc dalībnieku atsauksmēm tajā laikā bija unikāls gan pēc savas konstrukcijas, gan pēc kvalitātes, kas ļāva radīt visaugstākos rezultātus.

Uzvaru Baltijas valstu čempionāta kopvērtējumā izcīnīja Lietuvas izlase, 2.vieta Latvijas izlasei, bet 3.vieta Igaunijas izlase. Neoficiāla kopvērtējumā uzvarēja Baltkrievijas izlase.

2005.gads..... Sauskravu kuģa „Golden Sky” avārija.

Baltijas jūras piekrastē, netālu no Ventspils pilsētas, pēc spēcīgas vētras, kura ātrums pārsniedza 40m/s, uz sēkļa izskrēja sauskrauvu kuģis „Golden Sky”, kuram uz bortā bija 35 000 tonnas kālija sals. Avārijas rezultātā notika naftas produktu noplūde no kuģa degvielas tvertnēm un no mašīntelpās.

**DARBINIEKU APBALVOJUMI – STRUKTŪRVIENĪBAS
GODS UN SLAVA**

Ar LPSR Augstākās Padomes Prezidija dekrētu ar medaļu *Par droširdību ugunsgrēkā* apbalvo Jāni Bulli- -iekšējā dienesta majoru, 1978.gada 30.martā.